756589

XII, 1, 12
b

A'

SÍVÁNY HOMOKSÁG

HASZNÁLHATÁSA.

Biblioth. Tatensis
Schol. Piar.

Jos. Ant. Faivz c v p

Szabad Királyi Szeged Városának

Javasolta

VEDRES ISTVÁNY

Nemes Magyar Országon Hiteles, és azon Kir. Város Esküdt Földméröje; egyszersmind Morva Országban, a Föld müvelést, 's annak Természetét Esmértető Brűni Ts. Kir. Társaságnak Tagja. —

SZEGEDEN,

Nyomtattatott GRÜNN ORBÁNNÁL.

1825.

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

— Fortuna — timidos — repellit.

Imprimatur Szegedini die 22-*a*
April. Anno 1825.

Franciscus Xav. Gubiczer *m. p.*
Lycei, et Gymnasii Director.
Loc. et Reg. Librorum Censor.

A NÉPKÖNYVTÁR NEM ADHATÓ EL

KEGYES OLVASÓ!

Ha valaki Magyar Hazánknak főképp alsó vidékeit szemléli, első tekintettel alig foghattya meg azt: miképp élhessenek azokon az emberek Erdők nélkül! — tovább fürkészvén a dolgot, sajnálkodva nézi: hogy a földnek való Zsír, mellyre, már már, szükségünk van — a Marha Tőzek, Szalma, Nád, Gyékény, 's más Dudva, Gizgaz a Fa szűke miatt a Tűzre rakattatik; — Egész fajdalommá válik végre a gondos útazónak visgálódása akkor, midőn azt láttya, hogy: a leg szükségesebb épületekre való Fák is, úgy szintén mindenféle Faeszközök, és Szerszámok a Mezei gazdaság nagy hátrahagyásával, meszsze földről, és pedig többnyire Szekereken!— hordattatnak azon hellyekre, a' hol azokat a szegény emberek, nagy költséggel kéntelenítetnek maguknak megszerezni! — Mi magunk is érezzük ezt a nyomorgató szükséget, és lelkessen még se nyúlunk ennek elhárításához! — pedig, termékeny földeink között, annyi haszontalan, 's egyedűl tsak Erdőknek való Homokságot, és vízjárta földet szórt el az Isteni gondviselés; a mennyi azon esetre is elegendő volna a Lakosok szükségére ha hogy rajtok Erdők plántáltatnának, ha

valaha minden Puszták mívelő lakosokkal megszállítatnának is. — A kegyes Fölség gondos előre látással gyakorta ébreszgette ugyan Nemzetünket az Erdők mívelésére, és gyarapítására; de, minthogy az ehhez való szükséges tudomány még nem igen esméretes nálunk, főképp Magyar Nyelvünkön! — a gyakran füstbe ment próba tételek miátt, az ahhoz való kedv, annyival inkább az iparkodás lábra nem kaphatott. — Hellyel hellyel készülnek ugyan már Kertek, 's azok külömbféle, 's eddig előttünk esméretlen, de hasznos fák nemeivel rakattatnak be; — de, mik ezek még az Erdők szükséges nagy kiterjedtségükhöz képpest! —

Fölső Magyar Országon, a hol általjában véve a hegyek rakva vannak Erdőkkel, Selymetz Bányán Erdősz Oskola van arra a végre fölállítva, hogy a Bánya Városok számára elkerülhetetlenül szükséges Erdők, az abban tanúlt Férjfiak gondos, és tudományos vigyázata alatt sohase fogygyanak el, ha mindég vágattatnak is. — Illy Erdősz Oskola volna szükséges itt az Allföldön is valahol, mellyben gyakorolva arra tanítatnának az iffiak: miként kellessen Erdőket ültetni, gyarapítani, 's mindenféle hasznos Fákat termeszteni! — mert az üdő halad; és olly akadályok adhattyák később magukat elő, mellyek vagy nehezítik; vagy hátráltattyák; vagy éppen

lehetetlenné teszik később ébredező törekedésinket. Német Ország minden Tartománnyaiba vannak Erdősz Oskolák, mint példának okáért Bajor Országba Althoffenburgba; Szax Országba Tharandba; Hohlstein Tartománnyában Kielben; ismét Meiningi Sachszen Koburg Hertzeg Birtokában Dreiszigakkeren 's a t. — mellyekben minden szükséges Tudományok olly hellyes módon adattatnak elő, hogy azok vezérlése által, nem tsak a kész Erdők művelése legnagyobb tökélletességre jutott, hanem a Világ más részeirűl ide által plántált sok hasznos Fák és Tsemeték természete is kitudódván, azok termesztése és terjesztése a Nemzetek közhasznára fordítatott. Az említett Oskolákbúl olly számos és nevezetes Erdő, művelők származnak valojában, hogy azok értelmes munkássága által, azon Ország az Erdők dolgába érezhető nagy szükséget soha se fog szenvedni. — Minket se hátráltat semmi, hogy édes Hazánkba, leginkább ezen az Erdőtelen Állföldön! ne legyenek azokhoz hasonló szertartásokkal fölállitandó Magyar Erdősz Oskolák! — 1)

1) Illy Erdősz Oskolát szándékozott Eszterházy Ő Hertzegsége az Ő Kis - Martonyi Uradalmába fölállítani ez előtt mintegy 18 esztendővel; — midőn t. i. ezen Javaslásomat irtam; de — a múlt nyáron ott létem alkalmatosságával úgy értettem,

Én az Erdők szűkin, és a Sívány Homokság elfojtásán némű némű segítés mód-

---

hogy némelly közbe jött költségek miatt, azon Intézet föllállítása további üdőre halasztatott. — Az a Magyar Országnak valaha híres múlató hellye Eszterháza! melly most szomorú maganyosságában évelődik! melly alkalmatos volna illy Erdőszi Oskola befogadására! — eggyszerre föl elevenedne ott minden! Főképp: ha a Ns Vármegyék; Szabad Királyi Városok; és a tehetőssebb földes Uraságok is, egy két iffiat küldenének oda esztendőnként az Erdőszi, Vadászi, és Kertészi Tudományok halgatására, és gyakorlására! Melly kimondhatatlan nagy jót szerezne evvel Ő Hertzegsége a Magyar Hazának! és Nemzetnek! — — A Nyövevényeknek ama Gazdag Gyüjteménnye, mellyet ő Hertzegsége Kismartonyban, valóban Hertzegi költséggel ápolgat, Magyar Hazánkra való nézve eggy meg betsülhetetlen kints! — melly nagy haszna lehet annak is üdővel, ha a világ más részeibül ide bé szerzett drága füvek, fák, tsemeték általunk bővebben megesmértetnek, — és némellyek közülök éghajlatunkhoz is szoktattatnak! A' Dohány, Földialma, 's Kukoritza is Amerikából származtak; — már most Magyar Országi termésekké lettek! — Mennyi Fák vannak már Hazánkban, mellyek onnét hozattattak, és itt szint úgy, mint ott gyarapodnak! — Az Étskai Birtokos Mélt. Lázár Ágostony Úr, sok ezereket költött az illyenekre; 's mi-nekutánna azokat megszaporította, már most szét osztogattya, és terjeszti a kör-

ja eránt való, 's Ns. Szeged Várossa Tanátsának bé nyújtott Javaslásomrúl említést tettem a Nemzeti Jószágrúl 1807-dik Esztendőben közre botsájtott Értekezésemben 2) 's azt, hogy édes Hazámnak valamiben használhatnék, 1808-ik Esztendőben

---

nyékre, hogy közhasznúnak lehessenek. — Ha a Bambus Nádat, mellynek több szép darabjai vannak már a Kismartonyi Gyüjteménybe, Hazai terméssé tehetnénk, melly sokat nyerne avval édes Hazánk! — Nagy ösztön volna, ha a Hertzegi, és más szomszéd Földes Urasági kertészek, azon proba tételekre, hogy a Világ más részeirül ide hozott hasznos Plánták a mi éghajlatunkhoz szokhassanak, nevezetes ajándékokkal, és megjutalmaztatásokkal fölsörkentetnének! — Én a Pamuk termesztéssel 1811 és 1812 Eszt. próbát tettem, és pedig szerentsésen; — az a Tapasztalásom benne, hogy: ha Septemberbe jó melegek járnak, és nints Dér, abbúl böv termést lehet várni. Száz Hold földet ajánlottam Vedresházán ingyen azoknak, a' kik a Pamuk termesztésre magukat le kötelezték; 's ha a mag, mellyet a Fölsőség e végre leküldött, az úton el nem romlott, és a következő 1813 iki árviz intézeteimet Füstbe nem hajtotta volna; — talán eddig a Pamuk termesztés itt is divatba mehetett volna. — A Magvárosoktúl szerzett magvakkal, az úta semmire se mehettem. —

2) Ezen Értekezést illy tzímű könyvetskémmel; a' Tiszát a Dunával öszve kaptsolá

nyomtatás alá el készítettem, és a Táblákat ki is nyomtattattam ; némelly kör-

---

újj hajokázható Tsatorna ; Ns. Szeged Várossa Tanáttsa alázatos kérésemre, e következő Levél mellett közlötte a Ns. Vármegyékkel, és Szabad Királlyi Városokkal. — „P. P. Concivis, et Juratus Geometra noster Stephanus Vedres, pro peculiari Zelo, quem ad promovenda Patriae Commoda, directum antehac etiam testabatur, dupplicis itidem ordinis Opuscula, marte suo exarata, et impensis aeque suis Typo edita nobis exhibuit, quorum altero, Tybiscum ope novioris Navigabilis Canalis cum Danubio utilius coniungendum ; altero modalitatem, qua illud, et diu desideratus publicus Nationalis fundus in Hungaria opportune procurari, inque fines universo Statui necessarios converti, et administrari posset, ea intentione proponit, ut si propositiones eaedem praesentaneam forte Rebus Patriis utilitatem ferre nequirent, adminiculo saltem altiorum Consiliorum serviant, quèis privatum isthoc Inventum magis perpoliretur ; hac vero de causa nostri simul interpositionem flagitat : quo Inclyta Universitas usum Opusculorum horum, quatenus illa, ad finem propositum vel si minima in parte qualificata censerentur, sub modernis Regni Comitiis, dum Patres Patriae de sublevandis Status necessitatibus, firmanda securitate, et amplianda Regni, ac Regnicolarum felicitate consultant, gratiose procurare dignaretur.

In juvanda, ornandaque Patria, nec privati quidem Civis conatus crimini esse po-

nyül állások azomba hátráltatták annak közre botsájtását; nevezetessen az: hogy ugyan azon esztendőben, T. N. Torontal Vármegyében, a Söregi Uradalomban eggy nevezetes térségű, vízöntötte posványos Pusztának kiszárításába avatkoztam; ismét: mivel eggy valaki, Ns. Szeged Várossátúl 3000 Hold Sívány Homokságot kívánt ugyan azon üdő tájban által venni a müvelhetésre való elkészítés végett; 3) en-

---

test; imo: vel benevoluisse satis est.— Prout igitur ipsum utriusque huius Operis argumentum, quo nempe Optimi Regis, et Regni commoda sociatim conciliarentur, haud postremum esse censemus; ita ingenuo authoris desiderio prompte deferentes, exhibita nobis exemplaria isthic demisse advolvimus; quove illa, et inocens eiusdem authoris Intentum, aequo, ac gratioso animo suscipere non dedignetur, humillime interpellamus; et distincta cum veneratione commendati persistimus. Ex ordinaria Sessione nostra Szegedini. Die 19 Maii 1807 celebrata."

3) Ez a több helyeken is esméretes, és sokfélét tudó Úr azt igéri az ő Urbarmachung des Flugsandes in Ungarn nevezetű könyvében, hogy: az Austriai Armádával egygyütt két millio emberekkel, két esztendő, az az 520 dolgozó napok alatt, 200 Térmértföldnyi Sívánnyát az Ausztriai Monarchiának Falukkal meg szállittya, és müvelés alávalóvá fogja tenni. — Már, ha eggy emberre való költség élelmével eggyütt 30 krajtzárra számoltatik, ez a munka naponként eggy milliom, két esztendők alatt 520 miliom fo-

nél fogva, ennek a nagy hangú Plánumnak tsekély javaslásommal eleibe vágni nem akartam. — Minthogy azomba ebből semmi se lett, — a' fönt említett vízjárta földeket pedig Isten kegyelmével ki szárítottam, és már haszon vehetővé is tettem, 4) hogy ezen Javaslásom, addig is,

---

rintba kerülne; A Mühszerek, 's azok helyre hordása ára is reá megy pedig annyira! —tehát: 200 Térmértföld, ezer negyven milliomba! — 's így: Eggy! ezer Térölből álló Hold Sívány Homok megjavitása, (de az meddig tart? a még a kérdés!) legalább 325 forintokba kerülne! — a birtosok rovássára! — Illyetény Elmekorts! — természetessen foganatba nem jöhet, ha a Kis-Teleki Jobbágyok is — a kik pedig nem olly tudós emberek! — Egy Hold Sívány homokságot szép Erdővé tudnak változtatni, öt forintért! —

4) A' Nemzeti Jószág megszerzésének általam elevenen képzelt meglehetősége buzdított engem arra, hogy eggy, közel 3600 Holdnyi, merő vizállásos, 1781-dik Esztendőben Cameraliter is tsak 72 forintnyi Jövedelemre betsült haszontalan Földnek, tulajdon költségemmel való kiszáritását, és haszonvételre való alkalmaztatását bátor elszánással magamra föl váloljam. — Ezen vakmerőnek tettző lépésemen, a hozzám legközelebb tartozók eliszonyodtak; — Jó barátim tsudálkoztak; — sokan azomba, kik mind környülállásimat, mind a hellyet jól esmérték, nevettek! — Nagyra nevekedett ezen erántam való viselete mindenik résznek 1813-dik, de leg inkább 1816

mig más valaki a Sivány Homokságnak használásárúl alkalmatossabbat találand,

dik Esztendöben, a midönn e második nagyobb Árvíz, minden Töltéseimet, és Munkaimat tönkre tette! — Én magam is irtóztam a jövendötül, az való! 's nem láthatván elöre által, miként fogom a szerentsétlenséget elviselni? szíverösítö szerekkel éltem; de — Istennek hálá! a ki azon bátor gondolatot belém öntötte, annyi eröt, 's segedelemet is adott, hogy nem csak ki állhattam a veszedelmeket, és el türhettem a sok! — viszontagságokat; hanem közel is juttatott fogadásom tellyesítéséhez. — Az említett föld kiszáritására szükséges Töke pénzek fölvételében, és az elö forduló költségek tételében azon módot követtem még eddig mindég, a mellyet a Nemzeti Jószág szerzésében elöterjesztettem; 's mennyire vihetem 23 esztendök elteltével ezen már most Vedresházának neveztetett Puszta Tökélletesitését? — azt egyedül az üdö fogja megmutatni. Lásd errül Kunits Michael Topographische Beschreibungen des Königreichs Ungarn. Erst. Band 1824. Tudományos Gyüjtemény 1825, 3-ik köttet. — Mäglíner Annalen — Oeckonomische Neuigkeiten und Verhandlungen 1825 Nro 63. Mittheilungen der k.k Märisch Schläsischen Gesellschaft 7 B. 1824 Nro 38. — Ezen Jegyzést azonba csak annak megmutatására iktattam ide, hogy: sok Jó's Hasznos Plánumok legyenek készen, mellyek végre hajtása nem csak lehetös, hanem szükséges is volna Edes Hazánkban! — Illyen a többek között a Sívány Homokságok elfojtása; — illyen volna a Nemzeti Jószág megszerzése is. —

és közre hotsájtand; azon tájjékokon, a hol azt tellyesíteni lehet, — a köz hasszon előmozditása iránt buzgolkodók képzelődését fölhevíttse, és némű némű probák tételére ingerellye; arra határoztam magamat, hogy azt tsak ugyan most közre botsássam. Olly hiszemben lévén, hogy az, ha mindjárt régebben készült is, és már némű néműképpen Szeged Várossába, sőtt a szomszédságokba is folyamatba légyen; azok előtt legalább újj lészen, a kik a Sívány Homokságok kártétele elfojtásárúl még eddig nemis gondolkodtak. — Szükségesnek ítélem azon közben a kegyes olvasót leginkább arra figyelmetessé tenni, hogy:

Ezen Javaslás azon üdőben készülvén, a midőnn a Bankó Tzédulák bővsége uralkodott, következőleg minden Jószágnak nagy ára volt! nem tsuda, ha mind a' költség, mind a Jövedelem nagyba számoltatott. — Ezt a nagyságot az üdő környülállásai szerént a forgó ezüst pénznek bötse szokta meghatározni. — Erre való nézve: a Jelenvaló javaslásba, a pénzbéli számvetéseket úgy kell tsak tekinteni, mint olly Formulákat, mellyeket minden üdőbéli árhoz lehet alkalmaztatni. — Hogy a Táblák magyar Kispénzekbe vannak ki számolva, az tsak a könnyebb számvetés végett történt; mert a krajtzárokkal való számolás több üdőt, több embert kíván, következőleg több költtséget is okoz. —

Többféle Fák is vannak ugyan, mellyek ágaikrúl szaporítathatnak, könnyebben azomba a Nyárfa neműeknél talám egy se fogonszik meg, és a Síványok elfojtására egy sem alkalmatossabb. — Maga a Természet mutattya azt, minthogy a leg nagyobb Síványok közt is, hellyel hellyel nyárfa fiatalokra, Bokrokra, vagy Bokrosokra találunk. — Ennél fogva: a jelenvaló Javaslásban a Nyárfa ágaknak Fúrúval való ültetése módja vétetett tekintetbe. 5) — Ha azomba Környös körül, vagy leginkább a gyakrabban uralkodó szelek fúvása felől a Síványokat már meg állítottuk, avagy olly Táblákat, 's hellyeket kerítettünk bé, a mellyeket a szél többé kedvére nem háborgathat; azokba más hasznossabb fajta fa fiatalokat is ültethetünk, avagy olly fa magvakat vethetünk, a mellyek hasonlóképpen szeretik a Homokot, és betsessebbek a Nyárfánál, mint p. o. a Nyirfa, Erdei Fenyő 's e félék 6) vannak olly fa nemek is, a mellyek árnyékba

5) Tíz, tizenöt hüvelknyi méljségü borozdákba is lehet rakni az ágakat, és azokat a' követő ekével hasonló méjységre huzott Borozda földjével bétakarni. — Ezen mód azomba a Sívány Homokságon tsak akkor lehet foganatos, a' mikor a' hamar következő essők jól öszve nyomják a Homokot. —

6) Olvasd a Tudományos Gyüjteménybe 1822-dik Esz. X-ik Kötet, T. T. Molnár Ferentz Úr-

teremni, vagy nyölni szeretnek; — ezek is különös figyelemre méltók, minthogy velük, nem csak foldozni lehet a Nyárfa Erdőket, hanem közükbe ültetvén azokat, üdővel a Nyárfa Erdőt más fajta fa Erdővé lehet változtatni.

Hogy ezen Javaslást úgy dolgoztam ki, a mint van, azt Ns. Szeged Városának akkori környűlállása, és Rendtartása módja kívánta; melly szerént a Legelő mező közönséges, és minden Lakosnak tulajdona lévén, az abba elterjedt Sívány Homokságon ültetendő Erdőnek is közhasznúnak kelletik lenni. — A' városi kints tárnak mivel akkor nem volt annyi ereje, hogy azon munkát megtehesse, eggyes lakosok költségével kelletett előterjesztenem, hogy az végre hajthatónak láttzattasson. Ezen előadás tehát, azon Közönségek számára, mellyeknek Legelő mezeik a kártékony Homokságtúl ostromoltatnak, néműnémű példáúl szolgálhat azon esetbe, ha hogy pénzes munkásokkal akarnak a Sívány Homokságon Erdőt készíteni; valamint szintén a

---

nak a Sívány Homok elfojtásárúl való betses Értekezését — Valóban meg érdemlené, hogy Ns. Szeged Városa, eggy, két iffiat most mindjárt oda küldene azon módot megtanúlni: miképp kellessen a Síványokon Fenyves Erdőket szaporítani? — erre volna ám szükségünk! — — —

Síványt bíró földes Uraságokat is figyelmetessé teheti az iránt: minő hasznot hajthat a Síványság? és azt, mintegy: mimóddal kellene eszközleni? — Hogy némelly apróságokra bővebben kiterjeszkedtem, annak a volt az oka, hogy a közneppel kívántam elhitetni azt: hogy a szemlátomást, és határozatlan bátorsággal károsító Sívány Homokságot elkerülhetetlenül szükséges a jövendő üdőre nézve is, — és hogy: miképpen lehessen könnyű móddal, és kevés költséggel örökre elfojtani úgy: hogy az, az arra tett költséget minden következő esztendőken megfizesse? — Előadásom igazságában ha valaki kételkedni találna; tekintse meg a Szegedi, Szabadkai, Félegyházi, Tsongrádi, 's más szomszéd hellyek Sívánnyain ültetett Erdőket 7) tapasztalni

7 Azt magam is halottam a' régi Öregektől, hogy a' Szegedi T. P. Barátok Templomának födele Fája, a Maty parttyán volt F'e v e r e nevezetü erdőben vágattatott; — tehát régenten volt Erdeje Szeged várossának! — ez hihető is, mert olly terjedtségü és népes város, mellyből Nagy Lajos üdejében Negyven ézer halász! — tsolnakokon le mehetett az ellenség elébe Belegrádhoz; — Húsznál több templomokat számlált; eggy mértföldnyi hosszúságú, uttzája is volt; — héti vásáriba több ezer Lovakat is szokott árulni; több Ország Gyülésseknek, és számos külorszagi Követeknek szállást adott; 's a mellynek határai, a Tiszától

fogja, hogy az azokra tett költséget tetemessen fölül haladja tsak azon földeknek érdeme is, mellyek a szomszéd Síványok elöntésétül az úta megmentődtek.

---

a Dunáig terjedtek; — 's a t. Erdők nélkül tsak ugyan nem is lehetett. De ezek, mind! a Török iga alatt elpusztúltak! Ama nagy emlékezetü Maria Theresia Királlynénk által az Erdők tsinálására serkentetvén Ns. városunk, Fölső és Alsó Városon makkok vettettek, és azokból a mostani úgy nevezett Makkos Erdők lettek; ismét a Város fölső végén kis Rest nevü tájjékon füzfa Erdő is ültettetett az akkori Polgár Mester Dugonits András Úr által. — Van még egy Tölgyfa Erdötske maradvánnya Asotthalma nevezetü környékén Szeged Várossa külső földjének, mellyet azon szét szórt Makkokbúl származottnak lenni mondanak, mellyeket a Török kergetéskor, az ott tanyázó Hadak Lovai számára, abraknak — oda hordtak. — A' Tisza és Maros vizei, Füzeseket plántálván imitt amott parttyaikon, útat mutattak arra, hogy azokat későbben én is szaporittsam; — szinté úgy Etelka, és Etele Erdeit is ültessem. — 1793-ik Esztendőben az édes Atyám (V. György † 1797) a Maros vizének a Zombori Határban Tsipkés nevezetü kiszakadásánál, egy gyönyörü, közel másfél ölnyi magoss, esztendős növésü Bokor nyárfa fiatalokra találván, azokbúl 400 ig valót nékem a probára való elültetés végett által hozott. — Ezeket én háromféle módon, tudniilik: némellyeknek a végit meg hasítva, másokét

Minthogy nagyobb érdemet Hazánkra és Nemzetünkre nézve nem tehetünk, mint ha maradékink számára az élet terheit meg-

---

meg tekerítve; ismét úgy is a mint le mettzve voltak a Nádor Halmi földemen akkor készült Szöllöm árkában a homokban elültettem; 's örvendezve tapasztaltam, hogy mindnyája megfogonszott! — de azt vettem észre, hogy: a megtekerített végü fák férgesek, tsomósok, és nagyon fattyasok lettek; a meg hasított végüek nem olly igen; — az épen minden sértés nélkül elültettettek pedig, legtisztábban, és tsak nem minden hiba nélkül nevekedtek föl. — Ezen gyönyörün fölkapott fiataloknak ágait szedte meg legelsöbb a Kis-Teleki Tiszttartó Pillik Jó'sef Úr, és azokat a Falú fölsö végén volt darabb Síványba elültette. — Ebből lett az a szép kis Erdötske mellynek ágaival azután a többi, Tsengelei, Körösi, 's Ásotthalmi Erdök ültettettek a Szegedi Határban; ezekből üdö folytával Szabadkára, Dorosmára, Félegyházára, Tsongrádra, Deszkre 's Etskára az illy fajta Nyárfák el terjedtek. — A' tiszta nyövésüek igen hasonlitanak az úgy nevezett Kanadai nyárfához, (Populus Canadensis, Monilifera) sokakon a gyöngy hellyek is meg láttzanak és hamvas színüek. — 1805-dik Esztendöben állitatott föl az Erdei Inspectorság Szegeden! de 1813 eszten. az, a Kis-Teleki Tisztartóság hivatalával öszve kaptsoltatott. — Ezen Jegyzés azomba tsak a Szegedi Erdök historiájához legyen tartozandó. —

könnyíttyük 8) — azon édes reménységgel teszem le tollamat, 9) hogy nem sok üdőmúlva, az eddig vad, és sivatag Homokjainkon nevekedő Erdeink kellemetes árnyékában, Gyermekeink, örömmel tellyes levegőt fognak szívni. —

Vedresházán 22-dik Sept.
1825

Vedres István.

---

8) Erre tzélozott azon Számos tagokból álló N. Küldöttség, melly ezen Javaslásomat, a Városi Tanáts rendelése szerént visgálás alá vévén, arrúl bényújtott jelentését e következő szavakkal rekeszti bé: „Mind ezekre, és még arra való nézve is: mivel Vedres István Földmérő Úrnak ezen Munkája a múlt 1807ik Esztendei Ország Gyülési 20 ik TörvényTzikkelynek leg könnyebb, leg hasznossabb, és leg bizonyosabb, bétellyesítése módját, kivált a Királyi Városokra nézve adja elő; 's a t. — az, kinyomtattasson; és mind a Fő Méltóságú Magyar Udvari Kir. Cancelláriának, mind pedig a Nagy Méltóságú K. Magyar Helytartó Tanátsnak, és azon Méltóságú Magyar Királyi Kamarának is a Szerző személyének, a ki más hasznos Javaslások kidolgozásában is több izromban fáradozott, különös ajánlása mellett felküldettessen." Költ Szegeden mind Szent Havának 21-dik napján 1808-ban. Szluha Ádam m. p. Tanátsbéli, és a Küldötségnek Elölülője. Rósa József m. p. Szószólló és Deput. Pálffy János m. p. H. Notárius és Deputatus.

9) Bé töltvén mái napon életemnek 60-ik esztendejét.

TEKÉNTETES NEMES TANÁTS!

Azon szoross környülállás megfontolása, mellyben a Söregi Uradalomnak újjonnan való megnyerése, *) és Nemes Városunknak mind eddig még minden dologban példássan, és derekassan való maga viselése jutatta közönséges Kints-Tárunkat; mutatott nékem egy útat arra, hogy: minden tsüggedezés

*) Ns. Szeged várossa 1781-ik Esztendöben bölts előre való látással a' Fölséges Kamarától a Söregi Uradalmat 25 esztendöre zálogba vette. — Most eltelvén az az üdö újjra kéntelen volt azt kinyerni, és természetessen a környülállások megváltozása végett árra fölül reá fizetni. — Minthogy azomba a Frantzia háború alatt tetemes áldozatok miatt a Városi Kints-Tár igen megürült; — természetessen nagy szorongatásba jött azon Summa pénzek lefizethetése iránt, mellyekkel a Söregi Uradalom újjra való megnyerése terheltetett. —

nélkül bátorkodjak a Tek. Nemes Tanátsnak, egy olly jávaslást a megvisgálás, helybe hagyás, és végrehajtás véget alázatossan bényújtani, melly által, nem tsak, hogy azonnal

a) Mint egy két száz ezer forintokat megszerezhet;

b) Azoktúl semmi Interest nem ád;

d) 'S nem is fogja magát a Töke pénzt is soha viszsza fizetni; hanem hogy még evvel:

e) Az elromlott, és a veszedelem alá kitétetett közönséges birtokait is jóvá tészi, és bátorságba helyhezteti.

f) A Mezei Gazdaságot gyarapithattya;

g) Nemes Városunk' minden Polgárjainak, 's Lakossinak is, egy olly jövedelmet szerez, mellynek valósága minden adóját föllül haladja; e mellett még:

h) Más tetemes hasznokat is hajt;

i) A legszüköbb üdökben különös segedelemmel bíztat;

k) Valami nemző kereskedésnek, vagy nevezetes mesterségeknek termő ágait is kinyújthattya; és végre:

l) Állandóságával, egy örökké való jövedelem Gazdag kútforrásának birtokába helyhezteti Lakósinkat, 's Városunkat.

Ez pedig Tek. Ns. Tanáts! nem egyébből áll, hanem tsak, hogy Szeged Várossá-

nak a közönséges legellő mezei közt lévő Sivány Homokságok használati, egy meghatározott áron, a Városi Lakosoknak bizonyos kötések alatt, Holdanként adatódjanak által; nyilvánságos vigyázat alatt, Lágy, Kemény, Vad, és Gyümölts fákkal ültetődjenek bé, és hasonló gondviselés alatt erdőkké változtattassanak; hogy így: azon Kártékony Siványságok, mind a közönséges Városi Kints-Tárnak jövedelmet adhassanak, mind a szokot elöntéseiktül megtartoztattassanak; mind pedig: azon haszon hajtásra kénszeritődhessenek, mellyet tsak remélleni lehet olly fátalan Tartományban, mint a miénk, egy egyedül tsak fát kedvellő Siványságlul.

Nem akarom azt most mutogatni: melly szükséges volna Szeged Városában egy nevezetes térségü, és jóságú Erdő? melly hasznos? és: hogy lehetne Erdőket könnyü móddal tsinálnunk? mind ezeket a Tek. Ns. Tanáts úgy is által láttya, és ezekrül én is már bövségessen nyújtottambé jelentéseimet; nevezetessen 1795-ik esztendőben, ismét 1799-ben 26 Martziusban a Jegyző könyv 419-ik száma alatt, 's máskor is egyedül tsak azon szavaim igazságának megmutatására sietek, a mellyeket legelőre felmondottam; tudni illik:

1-ör: *A Siványok el adásából, Szeged Várossa, mint egy két szász ezer forintokat szerezhet bé azonnal.* — Mert: Szeged Várossában, mint egy 10,000 Hold Sivány Homokság lévén, ha annak Holdját 20 forintokon eladjà, tehát 200,000 forintokat bévészen.

Erre azomban ezen kérdezkedözések tamadhatnak; hasznos volna é, ha Szeged Várossa ezen Siványságokat Erdö földeknek eladná? és ha eladja, mitsoda móddal adja el? ismét megvennék é azt a' Szegedi Lakosok, és ha megvennék, miként tehetnék le az árát?

De a mellyekre én ezeket felelem, és pedig:

1-ör: Mivel most a Sivány Homokságok nem tsak semmi hasznot nem hajtanak, hanem még a jó földet is környöskörül elrontják; és így: kárt okoznak inkább a Közönségnek, hasznos azokat eladni; mert azokból egy felül pénz jön bé, más felül pedig a jó földek, az ültetendö Erdök miatt a' Siványok elöntéseiktül bátorságba tétettetnek.

2-or: Mitsoda módon adja el a Nemes Város ezen Siványságokat? arra azt javasolhatom, hogy: tsak a reá ültetendö Erdönek hasznát adja el, a föld tulajdonát pedig hagyja meg magának, t. i. Méglen a bé ültetendö fák meggyarapodnak, addig tilalmas

légyen az Erdő, és a Marha ne járjon benne: p. o. mint egy tiz esztendeig (a mint hogy ezeken a Siványokon most sem jár) 's azután azomba legelő mezőnek szabaditodjon fel a közönségés Marháinak számára.

3-or: Hogy: megvennék e illendő áron azt a Szegedi Lakosok? a bizonyos; mert: mitsoda földnek lehet nagyobb hasznát venni Szegeden, mind az Erdőnek? megláttyuk azt alább, hogy jövedelmével az Erdő föld Szegeden a szántó földeket is fölül haladja. Nemes Városunkban pedig minden ember arra törekedik, hogy mentül haszon vehetöbb földet szerezhessen magának.

4-er: Az árát ezen Siványoknak nem volna szükséges egyszeribe egészlen letenni; hanem tsak annyi Siványnak kell letenni minden esztendőbe előre az árát, a mennyi fával béültetödik; az az: 1/30-ad része ültetödik bé minden esztendőbe a felfogot Sivány földnek; tehát annak árának is 1/30 része fizetödjön le minden esztendőben, de a többi föld árának 6 pCento Interessével együtt. — Ez a Nemes Város Kints-Tárának mindegy: mert azon Interesre (hitele lévén) annyi pénzt vehet föl mástól mindég, a mennyire a Szegediek magokat lekötelezik.

Ha hogy egy Hold Erdő föld szinte annyi, vagy még több hasznot hajt Szeged Várossába (a mint alább bővebben megfogjuk látni) mint egy Hold Szántó föld, 's a Szegediek, a föld birtokot szeretik, 's annak árát egyszerre nem tartoznak letenni; tehát: mivel egy Hold Szántó földért örömest megadnak 100, 's több forintokat; ezen Sivány Homokság holdjáért is örömest megfognak adni 20 forintokat; e szerént: Szeged Várossa 10,000 Hold Sivány Homokságért könnyen, és azonnal bévehet 200,000 forintokat.

2-szor: *Azon két száz ezer forintoktúl semmi Interest nem fizet:* Mivel: ha tsak 1/50-ad részit veszi is bé ezen pénznek a Nemes Város, a többi huszonkilentz részektűl, a Lakósok magok fogják a 6 pCento Interest fizetni; azon esetre tehát: ha Szeged Várossa mástúl valakitűl vesz fell annyi pénzt, annak Interesit nem a Város, hanem a Város Lakósi fogják lefizetni.

3-szor. *Azon 200,000 forintnyi Tőke pénzt soha se fog tartozni a Város viszsza fizetni.* E bizonyos, mivel: a Siványokon ültetendő Erdöknek hásznát eladván, azon jövedelmet, melly egy Holdnyi Erdőbűl bejön, egy ember sem adja viszsza a Nemes Városnak, azon 20 forintokért, mellyeket egy Hold

Erdönek való földért fizetett; így: örökössen megtartván a birtokosok a magok Erdeiket, Szeged Városa is a bévett 200,000 forintok birtokába örökössen bent marad; 's viszsza fizetni soha sem tartozik.

4-szer: *Az elrömlottság, és a veszedelem alá kitétetett közönséges birtokait is jóvá teszi, és bátorságba hellyhezteti.* Mind Kiss Teleken, mind Tsengelén eleven példáink vagynak arra, hogy: a Siványba béültetetett fák, és Erdök tsinálása, nem tsak annak továbbra való terjedését elfogják, 's megakadályoztattyák, hanem: magát a Siványt is arra kénszeritik, hogy: vesztég maradván, meggyöpösödjön, jó füvet teremjen, és hasznos kaszállová, vagy legalább legelövé ált változzon. Tsak ez által is már kétszeres hasznot hajt a Siványok béültetése, tudniillik azok! nem tsak hogy a jó földet elnem öntik többé; hanem hogy: magok is haszonvehetöbbé, és jobbá lésznek.

5-ször: *A mezei Gazdagságot gyarapittya.* Már rég ülta azon panaszolkodnak a' Mezei Gazdák Szeged Városában, hogy: nem élhetnek úgy, mint eddig, Legelö Mezeiket Marháik megnem érik; nem tarthatnak annyit, mint ezelött, 's a t. Mi ennek az egyik és legföbb oka? nem de, nem, a Siványségoknak szaporodása? ez elött 25 vagy 50

esztendőkkel, tized része sem volt talám azon Siványségoknak, a mellyek most, a Szegedi Marha járásokat elfoglalják. — Hol vették ezek magokat? A száraz esztendők, és a gyakran Uralkodó szelek, a már nyitva álló Butzkákat felhasigatták, 's a körül belől lévő legszebb földeket, Semlékeket folyó homokkal béboríttották; így: temérdek földeket fogdostak el minden esztendőbe a nélkül, hogy tsak legkissebbet is elejekbe állottunk volna, néztük, és még ma is láttyuk veszedelmünket, a nélkül: hogy tsak egy tapodtt földetskét is megakarnánk oltalmazni! — Mi lész belölünk az Istenért! tsak tiz, vagy húsz esztendők múlva? holott már mért földekre terjednek a Siványok? azt várjuk é, hogy: a Szegedi Puszták is az Arabiai Sivatag Homokokat ábrázolják? azt várjuk é, hogy: minden marháink a Legelőről elszorúljanak? azt várjuk é, hogy a' nélkül is nyomorúlt mezei Gazdagságunk végső pusztulásra eljusson? — Ha azt akarjuk; hogy legelő mezeinket elne veszejtsük, elkerülhetetlenül szükséges; hogy a Siványokat fákkal béültetvén, leszegezzük; és egy felöl tehetetlené tegyük arra, hogy jó földeinket továbbra is elrontsák, más felöl pedig: őket magokat a legjobb, és leghasznossabb Legelő mezők adássára kinszerittsük — ez által a már veszni térő marha tartásunkat jó állapotba helly-

heztettyük; és annyira, a mennyire a föld természete megengedi, mezei Gazdaságunkat gyarapittyuk; és nagyobb tökélletességre fölemeljük. —

6-szor: *Nemes Városunk minden Polgárjainak, 's Lakossainak is, egy olly jövedelmet szerez, mellynek volósága minden adóját föllül haladja.* Tiz ezer Hold Sivánnyon épitendő, és 50 esztendei vágás alá fölosztandó erdőnek, mitsoda haszna lehet jövendőben? abból kitettszik, hogy e szerént a föl tétel szerént: minden esztendőben 555 1/3 Hold erdők, mellyekben ha tsak 500 fát számlálunk is egy Holdra 166,666 fát, és pedig 50 esztendős növésüt lehet levágni; — ha azt mondjuk is: hogy egy 50 esztendős Erdei fa, mivel azt tűzre valónak gondoljuk lenni, megér 25 garast; már tsak ezen könnyü számvetés szerént is, minden esztendei jövedelem 208,332 2/4 forintokra mégyen föl; — nints ennyi adójuk a Szegedi Lakosoknak! akár hogy, 's akár mellyik óldalrúl tekintsük azokat, nagyobb ez a jövedelem minden közönséges adójánál, 's költségénél egész Szeged Városának!

7-szer: *E mellett még más tetemes hasznokat is hajt.* Mitsoda különös hasznokat hajtson egy Térséges Erdő a népesedésre; a Mester Emberek szaporodására; a mezei Gaz-

daság elő segitésére: a barom tartására; 's más egyebbekre való nézve, azokat bővén leírtam az 1799-dik esztendőben 26-dik Martziusban a Városi Jegyző könyv 419-dik száma alatt elő hozott javaslásomban; azért azt A ide is ragasztom A, betü alatt.

8-or: *Még a legszükebb üdőkbe is különös segedelemmel biztat.* Az Isten ugyan mentsen meg benünket a szük üdöktül! a mint azomban; a bövelkedésbül származó előre való nem nézésünk; és a jövendők eránt való hideg gondatlanságunk miatt, már eddig is gyakran megtörténtek azok a szomorú esetek, mellyekben az élelemre valók szükvolta miatt a legnagyobb inségbe juttattattunk; szinte úgy: ezutánn is történhetnek ollyatén száraz Esztendők, mellyek, az egy Gabona terméketlenségével, az éhel halásra kinszerithetnek sokakat közülünk. — Nem emlitem azt a gyászos történetett, melly 1795-ik Esztendöben Nemes Várossunknak sok ügye fogyott Lakosait érdeklette; a midön tudni illik: az élelem szörnyü drágasága, és szükléte miatt, a Böngyölébül, nád gyökérbül sütött pogátsákkal, 's egynehány szem Gabonával öszve kevert ártalmas fü magvakbül készülltt Kenyér formával, tengödtették számtalan siralmas élettyüket; — Nem említem mondom, hanem tsak azt hozom elő itten,

a) Hogy: a Kenyérben való szükségen lehet gyümöltsel segiteni; valamint tudni illik: a régi Görögök tselekedtek, a kik; minekelőtte Tzérestűl megtanulták, és megizelítették volna a búzából való kenyeret enni; és e véget a földet Gabonával vetni megtanúlták; Tölgyfa, Bükfa magokat ettek; — A' Napkeletiek, szelídebb helyeken terjedvén el, a fák szelídebb gyümöltseivel: almával, körtvével éltek; mivel élnek, mit esznek még most is sok hellyeken, nem tsak Áfrikában vagy Ámerikában, hanem még Európábanis? Talám mindennütt, Púpos Búza kenyeret? éppen nem; nem úgy terem a Gabona mindennüt, mint Magyar Országon; sok helyen még hírét se hallották, Búzának, nem hogy azt tudnák: mi légyen a búza kenyér? még is élnek, és pedig minden ebbéli szükseg érzése nélkül.

b) A Gyümölts fákat szinte úgy lehet szaporítani, mind a vad fákat; Ezek: ha nem nevekednek is olly szaporán, és ha nem nyölnek is olly nagyrá, még is tsak hellyt állanak ők; és az esztendőnként termő gyümöltsüknek árával, az Erdei fák jövedelmeit gyakran fölül is haladják. — Mivel azonban: ágaikkal, hogy tsak hamar terjeszkedhessenek; hogy a szellővel útazó mindenkori friss levegővel, szüntelen Nyájaskodhassanak; és a földrül, viszsza verődött nap sugárjai által közelebbrül, 's így hathatóssab-

ban melegitessenek; térséges Kinyiltt, és szellős hellyt kívánnak magoknak; Ő belőlök Erdőt arra a végre, hogy ne tsak gyümöltsükkel, hanem fájúkkal is szolgáljanak, nem volna Gazdaság tsinálni! Gazdaság azomban az, és pedig nevezetes, ha az erdők gyümölts fákkal is diszeskednek! főképpen az útak, sorok, és nyílások mellet; az Erdő szélein, 's árkok Partyain mindenütt; a Tsöszök házainál, kertyeikben; és a múlató helyek körül 's a t. — Mert ezen gyümölts fák, főképp ha téliek, és jó fajtájúk, nem tsak minden esztendőben sok pénzt adnak jövedelmül; hanem: főképp a drága üdőkbe, közönséges eledelül is, legalább a szükölködőknek szolgálhatnak. — Egy Ezstendei 555 Holdakból alló vágás erdőben, ha annak hosszát 740 Széleségét pedig 540 ölnyinek teszszük; annak tsak környös körül a szélein két, vagy három sorba könnyen elfér 200: gyümöltsfa; a 30 esztendei vágások körül pedig, azok nyílásain, avagy úttyain, 60,000 gyümöltsfa; mennyi ember érheti meg, ennyi fának gyümöltsével? és meddig enyhítheti éhségét szük üdőben? ha egy véka jó fajta gyümöltsért tsak egy forintot adnának; minden ellen mondás nélkül: 60 000 forint jövedelmet hoznának bé annyi gyümölts fáink esztendönként.

A múlt Öszön 274 Kass Alma jött a Tisza hátrúl Szeged Várossába; ezek közül,

általjába vévén fáján kivül, megadtak mint egyikért 100 forintokat, 's így öszveséggel: ezen veszendő gyümöltsért, mint egy 27,000 forintokat fizettek ki kofáink, és a' Vidékiek elvitték Városunkból.—Ezen veszendő, és héjába való gyümöltsért mondom! mellyet mi, ha tsak emelitení akarnánk is még eddig zsibbadozó lábainkat, annyit könnyen, vagy talám háromszor is többet termeszthetnénk; többel és jobbal szolgálhatnánk mind magunknak mind másoknak; már tsak: ezen tekintetben is, melly nevezetessen Gazdagithatnánk Nemes Városunkat?

Ezen tekintetre való nézve: hogy a mi újjonnan ültetendő Erdőnkben, a jó fajta gyümölts fáknak is hellye légyen; hogy azoknak nevezetes szaporitása érzéketlenül, és minden teher nélkül eszközöltetödjön; ha ezen Javaslásban elő adandó siványoknak Hóldját szokás szerént való nagyságúnak, 1200 Tér ölnyinek; a szaporán nevelkedő, tüzre és épületre való vad fával bé ültetendő Erdei Holdnak nagyságát pedig, kerek szám serént 1000 Tér ölnyinek határozom; így: minden eladandó Hold siványségnak 1/6 része, az az: 200 Tér öll (hogy rész szerént a gyümölts; rész szerént pedig, és nevezetessen a nálunk még ritka, és kemény fák és tsemeték szaporitására, az Erdőbe elegendő hely maradhasson) addig legalább a következő számvetésekben kihagyatatni gondoltatodjon,

néglen javaslásomnak hellyes, vagy hellytelen volta, visgálás alá vétetődvén, az abban öszve szerkeztetett képzeletek, óhajtásom szerént, meggyőzőleg kinyilhatnak.

9-szer: *Még valami Nemző kereskedésnek, vagy nevezetes mesterségnek ágátis kinyújthattya.* A bővség, vagy a szükség az, mellyek az embereket arra ébresztik fel, hogy állapotyukon segitsenek; akár mellyiket tekintyük meg, mindenik arra kénszerit bennünket, hogy új mesterséget, új tudományt, új kereskedést találjunk fel, mellyek által legalább szükségeinket, tulajdonink mennyisége egy arányú mértékének tsilapotjába hellyheztessük. — Nékünk bővségünk van a Siványban, nagy szükségünk ellenben, a fa és mind azon dolgokban a mellyek a fának külömbféleségéből, és elegendőségéből származtatnak; ha egy újjonnan ültetendő Erdőnek alkalmatosságával, egy úttal, azon gondolatnak végre hajtására is vetemedünk, hogy: fontolóra vévén tűzi, és épületre való szükséget fáinknak mennyiségét, hogy azoknak sokaságuk miatt áruk lejjebb ne száljon valamikor, fölösleg való földünk lévén, hellyet adunk azon fák, és tsemeték nemeinek is, mellyek, vagy a Kereskedést, vagy a mesterséget, vagy pedig a mezei Gazdaságot előmozdittyák; avval: nem hogy vesztenénk valamit; hanem különös üdő kezdetét (Epo-

cháját) tsinálnánk jobbra vált állapotunknak! sok Mesterségek, 's tudományok vagynak, mellyek még magvukban lévén, egyedül tsak az emberi természt (Genie) várják valóságba való hozásukra! Minden okos teremtésnek azon kell lenni: hogy rendeltetésének fölséges tzélját mentül méltóságossabban elérje; és azon titkoknak kinyilatkoztatására törekedni; mellyeket eddig, az üdönek folyamattya, a környülállások, és a bátortalánság vastag homályal béborítva, előttünk eltakartak! — Ezeket előre botsajtván, azt jegyzem meg, hogy: a mi Erdö ültetésünkben, különös figyelmetességet érdemlenének azon fák is, mellyek némelly mesterségek üzésére különössön szükségesek; úgymint p. o. a mellyeknek héjjával, ágával, levelével, vagy gyümöltsével, a bőrök, 's más egyéb Jószágok festésében, vagy készítésében szoktak élni. — Lám! tsak az egy Etzet fának (Skumpia) szaporitása, és tsak annyira való termesztése, hogy a Városunkban esztendönként elkelö Kordoványnak elkészitésére elegendö légyen, melly nevezetes hasznot hajtana, és melly temérdek pénzt megtartana Nemes Városunk birtokában? ezen tsekély számvetésbül kitettszik hogy: 50 ezer emberbül álló Lakossaink lévén, ha azok általjában tsak 2 forint árrú Kordovány Tsizmát szaggatnak is el, már 60 ezer forintokat kintelenitetünk kiadni esz-

tendőnként, ezen elmellőzhetetlen szükségünkre; 's ennyivel gazdagittyuk, az Oláh, és Török Ország', tsak ezen dologban is nálunk előbb felébredt Lakossait! — pedig ezen Etzet fát (Skumpiat) a mi földjeink igen könnyen megtermenék, 's általa, melly sok Mester emberek támadnának kebelünkben! 's a kereskedésnek, melly nevezetes ágát állitnánk föll! annyival inkább: mivel feles számú juhaink vannak; 's ketskéink, (ha erdeink fognak lenni) elegendők lehetnének.

Az Eperjfákat is lehetne ezen Erdőkben szaporitani, nem tsak azért, hogy azok szinte olly frissen nyőlhek, mint a Nyár, 's Fűz fák, és ezekhez hasonló módon őket botolni is lehet; hanem hogy: lehulló leveleikkel, 's fiattal sarjadzásaikkal, főképp a jobb féle juhok gyapjainak fínomitására, minden féle legelő mezőt fellül haladnak; tudják ezt a Spanyolok, 's ők azok egyedül, a kik e végre Eperjfábúl egész Erdőket tartanak; 's azoknak jövedelmét, Europa' más Nemzetei által, a gyapjú árával együtt fizettetik. Nem szóllok arrúl: hogy a' fehér Eperjfák hejjából, valamint a' Kenderből, sok hellyeken kötelet, vásznot, gyóltsot is tsinálnak, a Selyem termesztésnek ezen fák szaporitásából való előmenetelérűl sem emlitek semmit is, mert azt tudom; méglen a' népesedés nagysága főképp' az Alföldön a föld terjedtségével

vel egy ollyatén arányuságban, mint az p. o. Olasz Országban van, nem lészen; addig arra igen keveset épithetünk. — Mivel azomban a jelen való környül állások egy tartós békességgel, 's ez által a böv földön a' népesedésnek kimondhatatlan szaporodásával nem ok nélkül biztatgatnak; hogy kedves maradékink legalább ezen egy féle élelem megszerzésében is valami hátra maradást valamikor ne szenvedjenek; sött: hogy annak könnyü keresete modjának általunk palántáltatott magva, örökös állandoságra még szemeink előtt kitsirádzon; aztat tudom Tek. Nemes Tanáts is, valamint a mostani, úgy Nemes Városunknak következendő Lakóssai szerentsés, és bóldog állapottyárúl való szokott gondoskodása szerént megkivánnya, hogy: ezen Erdő ültetés alkalmatoságával, a föllyebb említett okokra nézve, az Eperjfák szaporitása is különös tekintetbe vétetödjön. Sokat fog ez a dolog valaha tenni! és valamint hogy mi áldjuk elejnket olly gondolkodásuk, és bóldog állapotban való helyheztetésünk iránt való szorgalmatosságuk modjáért; úgy: miis számot tarthatunk, mind azon tiszteletre, mellyel a jóltévők érdemünk szerént, a legkésöbb üdökig maradékaiktúl szoktak illettetni.

10-szer: *Állandoságával egy örökké való* jövedelem *Gazdag kútforrásának birtokába helly-*

hezteti Lakósinkat, Városunkat. Az Erdők, az Emberek származásával egy üdejük, 's ollyanok azok a föld szinén, mint az Ember testén a szörök; mellyek akár miként nyestessenek, vágatassanak, tsak ugyan mindenkoron hellyre nyölnek, ne tartsunk az Erdők vénségétül semmit is; mert: ha önként kidüllis egynehány fa belölök, a Tavaszi napok által, minden esztendöben megiffittatván a föld; azokat, a gondos természet önként vagy magjárúl, vagy gyökerérül hellyre állittya. — Nem kell tehát nékünk többször tsak egyszer Erdöt ültetni; tsak egyszer költünk arra, egyszer adván meg mind a földnek, mind az ültetésnek az árát, ingyen birjuk örökké azon jószágot, mellynek haszna, minden esztendöben annyira megy, közel, mint a mennyiben tellt a költsége. — Mitsoda Jószágot lehet ennél jobbat jövedelmessebbet kigondolni? a mellynek tudniillik minden költség nélkül állandobb, és gyökeresebb haszna légyen? és mellyik az, a mellynek birtokához óltsobban, vagy könnyebben juthat az ember? ki kivánhat gazdagabb kút fórrást, mint azt, a mellyböl egy edényt mindég tele lehet meriteni? nem fognak azok soha megszomjúhozni, a kik azon edényt markokba szorithattyák! így: hogy valaha még maradékunk se szenvedjen ebbéli nyomorúságot; azon legyünk, minden kigondolható erövel mostanában, hogy:

ezen éltető módot, mentül előbb végre hajtsuk, és tulajdonunká megszerezzük.

Ha valaki mind ezekre azt mondaná, hogy: a Szegedi Siványok talám nem is termenék meg a fákat? aztat, azon küldöttségnek jelentése elolvasására igazitom, melly a Tek. Nemes Tanátsnak a múlt esztendőben, Oktober 16-dik napján történt végezése szerént, a Siványokon ültettetett Erdők mivoltának megvisgálására kiküldettetett; mellyet ide is ragasztok B betü alatt, ha ez nem elég; tulajdon szemeivel tekintse meg ültetés Erdeinket, és tsudálya! B

Az eddig mondottakbúl által látni való az, hogy: Szeged Várossa mostanában hasznossabb dolgot nem tselekedhet, mint ha, az ő minden haszontalan, és kártévő Sivány Homokjait eladja; közönséges költséggel bé-ültetteti; és az azokon származandó Erdőket helyes gondviselés alatt fogja tartattatni. — Hogy azomban mind ezeket módossan végbe vihesse szükségesnek láttszik:

Elsőbben az: mivel ezen Sivány Homokságok általlyában véve Szeged Várossáé, az az édes mindnyájunkké; hogy: az azon újjonnan ültetendő Erdőben, minden Szegedi Birtokosnak, ha éppenségessen nem egy for-

mán is, de tsak ugyan része légyen, és ha nem többet, minden legkissebb ház birtokos annyit váltson magának, hogy minden esztendőre legalább 10 fa ültetődjön számára; ez igen kevés költségbe kerül, mivel az ekkorra Erdőtskét váltó Birtokos első esztendőben mint egy 62 pénzt, a másikban kevesebbet, az últolsó 30-dik esztendőbe 56 pénzt, öszveséggel pedig 30 esztendeig 17 forintot 67 pénzt fizet; — 's már akkor 30 helyeken öszvességgel 300 fából álló Erdőtskének lészen birtokában, és így: minden esztendőben ha egyet sem irtott ki, levághat belőle 10 fát a maga számára. Ennyi pénznél egyebet semmit sem fizet, sem a földért, sem az ültetésért; sem a gondviselésért; mivel ezek már mind belé vagynak tudva a költségbe, a mint azt a 4-dik Tábla kimutattya.

Másodszor: Az azomban nem jól esne, ha hogy némellyek mostanában sok Holdakat felfognának kedvük szerént, és ez által másokat ezen Erdő Birtokból kiszoritanának, vagy hogy: öszve vegyék maguknak az egész Erdőt, 's úgy végre maguk legyenek a Vásárban. Erre talám hasznos volna abban megállapodni, hogy egy ház helyre esztendőnként több erdőtt egy hóldnál felfogni ne légyen szabad; és hogy a ház helyeket mindég Erdőkkel egygyütt kellessék eladni.

Harmadszor: Mivel mindazonáltal nem tudhatni kinek kinek akarattyát; ezen szándékot a Tek. Nemes Tanátsnak kihírdetni, és hogy sohase panaszolkodhassan senki is az iránt: hogy ezen hasznos rendelés véle nem közöltetett; azt mindenik lakósnak írásban tudtára adni, és az iránt feleletét is venni, legjobb vólna; így: a kik bizonyos üdő alatt ezen feltétel végre hajtásának segítségére ajánlandják, és felirattyák magukat; azok szabadon fogjanak fel 50 esztendőre átallyában egy Holdat, kettőt, hármat, tízet, húszat a mennyit tudni illik akarnak Erdőnek, a kik pedig meg nem jelennek; azokra legalább 10 fát minden esztendőre úgy is reájok lehetne irattatni, mivel: az Előljároknak a jót, erővel is el lehet fogadtatni az alatok valókkal.

Negyedszer: Mind öszveséggel, a különös haszon vételre föl fogott Siványoknak esztendőnként 333 1/3 Holdakat; 50 esztendőre pedig 10,000 Holdakat kell tenni; 's ezen szám; és az esztendőnként kinek kinek fizetendő adója mennyisége szerént a föl fogást is alkalmaztatni szükséges lészen.

Ötödször: A kik minden esztendei vágásra egy egész Holdat fognak föl, azoknak vagy nyíl, vagy sor által kimútatodjon minden esztendőben a maguk birtoka, a kik

pedig kevesebbet fognak fel, azok, vagy a házok Soraiként, vagy az Attyafiság öszve állása, vagy pedig különös választás szerént, annyin álljanak öszve; a mennyinek birtokaik mekkorasága, az egész Holdak számára kimégyen; 's így jöhetnek azutánn ők is nyilak alá.

Hatodszor: A Fizetés ezen földekért, minden esztendőben előre, és pediglen legkésőbben két Karátsony közt történnyen meg; a ki ekkor le nem teszi az ötet illető részt, az annak esztendeig való Interesét is lefogja fizetni, a ki ekkor sem akkar fizetni, törvényes móddal fog kénszeritödni; — Mennyit fizessen kiki akár fa szám, akár Hold szám szerént, azt az 4-dik és 5-dik Tábla kimutattya.

Hetedszer: Azt még megjegyezni szükséges, hogy: noha a Nemes Városttól által adandó egy Hold föld 1200 Tér ölekbül álljon, itt mind azon által ez Erdő föld térségének nagyságába tsak 1000 tér öl vétetödik számba, a többi, a mint föntis emlitödött kimarad a gyümölts, nem külömben a ritka, és kemény fák nemeinek, 's hasznos tsemetéknek szaparitására, az útakra, mesgyékre, 's a t. 's így: mivel minden tér ölre 1 fa ültetödik a Siványba, ha valaki ezer fát akar maga számára esztendönként ültettetni, vagy pedig azt mondja, hogy: egy Hold föld ültetödjön

bé számára, az mind egy! tettszésére hagyattatik akár kinek; mert: a Holdanként való föld felfogás szerént, szinte úgy öszve lehet az apró birtokosokat szerkesztetni, mint a fák száma szerént való felfogással p. o.

a kik 5 fa ültetését
akarják, azok: — 200 lesznek 1 Holdra.
a kik 10 fa ültetést
akarnak maguknak 100 ddto. ddto.
a kik 100 fa ültetést
akarnak maguknak 10 ddto. ddto.
a kik végre 1000 fa ül-
tetést akarnak, magok lesznek 1 Holdra.

Mivel mindenütt, a hol az Erdőknek legnagyobb hasznát szokták venni; azokat bizonyos számú esztendei vágásokra osztják fel; a kemény fa Erdőket t. i. 80; vagy 100 Esztendőkre, a vagy darabokra; a Lágyfa Erdőket pedig, ki mitsodás, 20, 30, 40 esztendőkre, vagy darabokra; hogy t. i. minden esztendőben egy egy darabot levágván, 80 vagy 100 esztendő alatt vágattasson le, a kemény fa Erdő, mind egészlen; 's akkor, a midőn az útolsó darab levágatódik, már az az Erdő, melly legelőbb levágattatódott száz esztendős fog lenni; és az másodszori levágásra ismét alkalmatos. Úgy kelletik ezen mi újjonnan ültetendő, és 10 ezer Holdakbúl állandó különös Erdőnkrúl is gondolkodni; — t. i. minekutánna már arra határoztuk meg magunkat, hogy esztendőnként

555 1/3 rész Holdat ültettessünk bé, így: a 10 ezer Holdakból álló Sivanyságokat, 30 esztendők alatt fogjuk beültetni; a mikor is: az útolsó esztendőben, már az első ültetés 30 esztendős lévén a levágásra alkalmatossá fog lenni; 's ebből pedig a következik; hogy: mivel minden Lakós számára minden esztendőben annyi fa, vagy annyi föld ültetődik bé, a mennyiért való fizetést kiki magára felvállalt; az Erdő ültetés pedig, sorba menvén minden esztendőben új darabok ültettetnek bé; természetes az, hogy: minden lakósnak 30 darabba fog lenni az Erdője. Ez nem is lehet külömben; mivel ha kinek kinek az ő 30 esztendei része, egy darabban adódna ki; egyik birtokos egy helyen vagdalná ki a fáját, másik másik helyen; egyik egyszer több fát kivágna, mint sem az azon esztendei vágás megkivánná; a másik pedig kevesebbet; e szerént a sarjadzó Erdők öszve keverednek a fiatal Erdőkkel; valamint szintén a vénekkel is, így: a tilos Erdő, a föl szabaditattal együtt volna; a mi meg nem eshetik nagy kár nélkül. Sokkal hamarább elpusztúlnának akkor minden Erdeink; mint mi azokat felépítettük; nem érnénk el azt a Tzélt, a mellyhez törekedünk; és nem húszhatnánk azt a hasznot, mellyet egy jól rendbe szedett Erdő mívelés szokot szülni. — Miképp lehetne azomban

ezen Erdő részeket 50-nál kevesebb helyeken bírni, azt alább megfogjuk látni.

Azon éppen semmit sem kell törekednünk, hogy: hogy? 's mi móddal lehet azon szörnyű Sivánságot Erdőkké változtatni? mert azt igen könnyen, és valóban, egy érezhetetlen költséggel megtehettyük. Úgy kell ezen dologrúl képzelődnünk, mint p. o. a Tű tsinálásrúl; eliszonyodunk ugyan, ha azt feszegettyük, hogy: kik tsinálhatnak annyi tüt? és hogy adhattyák olly óltson? Mivel mi egy hétig se tudnánk egyet megtsinálni, és még is fel se veszszük, ha elvesztyük, eltörjük, vagy elhánnyuk! — Valamint hogy, a Tű tsinálásnak olly mesterî vagynak, hogy egygyetlen egy ember, egy nap, olly hoszszú értz fonalat tsinálhat, mellyből 120 ezer tű kitelik; a másik ember (az értz fonal daraboló) elmetz egy nap 190 ezret; a 3-dik ember, a tű hegyező, t. illik, mindennap meghegyez 72 ezeret; a tetejező, vagy fejező, tsinálhat egy nap fejet legalább 9 ezernek; a papirosba rakó, elrak egy nap 56 ezeret, 's a t. 's ezen munkát olly tökélletessen elvégezik, hogy magukis alig látunk valamellyik papirosba hibás tüt, — szinte vannak már az Erdő ültetésben is olly jártas probált, és jól megtanított emberek, a kik ezen munkát gyorsan, hellyesen, szépen, és foganatossan elvégezik. —

A Kiss-Teleki, és a Tsengelei Erdők ültetése, vólt ezeknek oskolájuk; tapasztalásunkból mondhattyuk, hogy: jó kezük légyen; megfogja utánunk a fa mindenütt, pedig tsak Robotba dolgoznak; — és Kiss-Telekiek. — Minden 1200 Szál füz vagy Nyárfa ágak szedésire, tisztitására, vitetésére, és el ültetésére nem szükséges több költség 5 Rforintnál; 's ennyiért egy 1200 tér ölbül álló földet könnyen bélehet ültetni; a mint az az Erdő Inspe-
D ctornak D. betű alatt ide rekesztett Levele bizonyittya.

Arrúl azomban még tsak álmadozni sem kell, hogy minden ember a maga Sivánnyát, a mellyet ezen alkalmatossággal a Nemes Várostúl veszen, maga ültesse bé, mert így: az egész dologbúl semmi se lenne. Mivel annak éppen a kezdete volna legroszszabb. Hogy járna utánna egy szegény ember annak, hogy minden esztendőben, ő a maga számára 10, 20, 30, vagy száz 's több fiatalt öszve szerezzen; azt két vagy 3, mértföldnyire kivigye; 's ott az előtte való végetlen Siványba minden rend, és sor nélkül, akkor, a mikor reá ér, ültesse. Egy embernek kelletik itt az ültetés alkalmatosságával a kormányt tartani; olly, mint a ki azt Kis-Teleken, és Tsengelén intézgette, itt is megtselekszi azt.

Az ültetésben fő vigyázatnak kell lenni arra 1-szőr) Hogy alkalmatos föld választatodjon ki. 2-szor) Hogy a föld, és annak hellyheztetése természetéhez való fák ültetődjenek hé. 3-szor) Azok is olly sorban, és rendben, hogy egy tekintettel meglehessen olvasni; hány fiatal van bennük, száradt é ki? vagy veszet é el belölök? 4-szer) Minden Hold föld különössen kiismértessen. 5ör) Minden 100 Lágy fából álló sorba legalább tíz kemény fa fiatal ültetődjön most előre, hogy ezek gyökereirül, vagy magvairúl üdövel a lágy fa Erdő kemény fa Erdővé át változzon; ezek az első vágáskor megfognak kéméltetni, ha szaporitásra valók lesznek; hogy úgy jobban gyarapodhassanak. 6-szor) A gyümöltsfák szaporitása iránt, előre szükséges lészen arról gondoskodni, hogy elegendő vad körtve 's vad alma fiatalak ültettessenek, vagy magvuk vettessenek, mellyek, ha lehet minden Holdak végeire; vagy a számúkra kirendelt helyekre elrakattatván, üdő folytával alkalmatos óltásokká, és szemzésekké válhassanak.

Megjegyzem még azt is; hogy: hamarébb is lehet ezen 10 ezer Hold földet 50 esztendőnél béültettni, ha akarjuk; és igazi készülettel fogunk a dologhoz; így: hamarább vehetnénk annak a nyesésbül, és irtásbúl szivárgó hasznát, és hamarébb megsza-

badítanának Legelő Mezeinket is, á Sivány elöntésébül származó veszedelemtül. Ezt mindazonáltal a környül állások; a szükséges költségeknek kész vólta; de leginkább azon hivatalbélieknek forró búzgosága fogja meghatározni, a kik ezen nevezetes munka eszközlöinek fognak rendeltetni.

Haszontalan ültetünk mi Erdöt Tek. Nemes Tanáts! ha annak örzésérül, hellyes gondviselésérül, és egy szembe tünő gyarapitásárúl nem gondoskodunk; héjjába vannak minden igyekezeteink, ha azok, elő mozditó, és fön tartó eszközök, és rendelések nélkül szükölködnek; de tsak ugyan, a legjobb rendelések sem viszik a dolgot kivánt tökélletességre, ha tsak azok, a maguk egész erejük szerént, nem tellyesitettnek bé. Az Erdőknek édes Hazánkban való nagy pusztulása, sok törvénynek hozását tette szükségesé; tapasztallyuk is azoknak sikerét ott, a hol Erdők vagynak; de a hol nintsenek, azok erejének foganattya, még merő képzelődés. — Mi, mi hellyest tsak akarunk Erdöt ültettni; azon törvényeknek szeszit életre, és valoságra kell hoznunk; és azonnal a munkálkodásra indúlatunk; külömben: legnagyobb iparkodásunk költségünk, 's fáratságunk mellet is, tsak tarlót aratni kéntelenitettünk. Ezekről való elmélkedést azomban félre tévén.

A mi az Erdők gyarapitását, és gondviselését illeti, a bizonyos, hogy: az leginkább, az okos, ezen dologban tanúlt, és szorgalmatos Tiszt viselöktül: valamint szintén azoknak gondos, munkás, és életre termet alatta valóiktúl is füg. — Ezeket megszerezni, tiszteséges tartásukrúl gondoskodni, 's bennük a buzgoság lelkét, a hálaadatosságnak tapasztalható melegével, virgantz elevenségbe fönt tartani, minden illyetén nagy dolgoknak végben vitelében elkerülhetetlenül szükséges; az a változhatatlan sinor mérték, melly szerént, egy tiszteséges hivatalban való Tiszt, maga foglalatosságát egy formán gyakorolhattya; az a fellyebb valóktúl származott szives tekintet, mellyre egy köteleséget ditséretessen elvégző Tiszt, méltán számot tarthat, azon hálaadatosságnak reménysége, melly szoros kötelességének határán túl való iparkodása által szerzett haszonnak, illendő megjutalmaztatásából származhat, olly tehetős ösztönök, mellyek: a hivatallal való tökéllettes megelégedést; a legsanyarúbb munkák közepette is, a vidám szivet; és a tulajdon jószágába szerentséssen alkalmaztatott gondoskodásból származó megelégedést is fölül haladó tellyes örömöt szokták megszerezni. Ezeket megfontolván, kiki által láthattya: hogy ezen, az egész Magyar allföldön nevezetes munkának példás végre hajtására meg-

kivántató Tiszt viselöknek, nem csak illendö fizetést szükséges lészén kirendelni, hanem azoknak számát is egyszersmind annyira kelletik, és olly móddal nevelni, a mint azt ezen nevezetes munkának nagysága, és Nemes Szeged Városának ezen, a még járatlan úton példa nélkül körösztül rontani törekedö eltökéllett bátorsága megkivánnya. E szerént szükséges lészen.

Elsőben: Egy Fő Igazgató 1000 forint fizetéssel, és két egész helly földel. Ennek a Fő Tiszt viselönek a következendök lehetnek kötelességei.

a) Érteni kell néki tökélletessen, az Erdész Mesterséget, valamint szintén a kertészséget, és vadászságot is.

b) Minden fertály esztendöben, legalább egyszer, megjárván minden gondviselése alatt lévö Erdöket, 's kint, mind annyiszor, ide haza pedig annyiszor, a mennyiszer szükséges, a Tek. Ns. Tanáts által hitelessen kirendelendö két Tanátsbéli Urak, és négy nevezetessebb Erdö Birtokosok jelenlétében, a többi Tiszt társaival és alatta valóival Gyülést tart: mellyalkalmatossággal: felolvastatván elöbb minden, az Erdöket illetö, és más a Tek. Nemes Tanáts által ide útasított Fölsöségi rendelések, 's azok bétellyesitése iránt alkalmatos intézetek tétettetvén; abba minden hibák, károk, veszedelmek, tsapások elövétetnek

és azok felbötsültetvén, orvaslásaik modjárúl rendelések tétetnek; A Földmérő Rajzolati, és elő adási megvisgáltatnak; 's a mennyire azok jóbbitást kivánnak, megigazíttatnak; ezeknek világos útasitása szerént, a következő Erdei munkák elrendeltetnek, és írásban kiadattatnak, az előbbi holnapbéli munkák számba vétetnek, megvisgáltatnak; és feljegyeztetnek; a tett költségek, és jövedelmek megvisgáltatnak; és a kifizetésre, vagy bevételre azok megjeleltetnek, az Erdei pénz szedőnek által adattatnak, az Erdők gyarapitását, és a jövedelmek nagyobbitását illető javaslások felvétetnek, megvisgáltatnak, a jó gondolatok, és Tanáts adások azonnal való végre hajtásokrúl rendelések tétettetnek; a Tiszt viselők, valamint szintén az alatt valók is, kötelességükön fölül való különös iparkodásaik, némelly apró jövedelmekből, a környül álláshoz képpest illendően megjutalmaztatnak, az ellen tévők azomban: hibájukért, tunyaságukért, gondotlanságukért kötelességük elmúlasztásáért (azon fölül: hogy megfizeti kiki a kárt ha valamellyet tett) 1-ször Ugyan szép szóval megintettetnek, de 2-szor hellytelen tselekedeteik a jegyző könyvben feljegyeztetnek; 3-szor megis pirongattatnak; — 4-er még hivataljokból, vagy szolgállattyokból való elbotsájtással is ijesztetnek; és 5-ör, tsak ugyan ha vétkeznek elis eresztettetnek, és: hanem ha, alább

való üres hivatalba, vagy szolgálatba nem állnak, többé bé sem fogadtatnak. Ezt mind azon által tsak az egy esztendő alatt történt hibákra kelletik magyarázni. Ezen büntetés módja akkor is hellyt áll, a midőn a Tiszt viselők, vagy az alatt valók, illetlenül egymásra támadnak; egymást a szükség idején nem segítik; ha hogy a hivatalbéli dolgok folytatásába ellent állanak; vagy el hárithatatlan akadályokat tesznek; ha valami különös vétekbe rosz társaságokba magokat avattyák: 's a mások vétkét kész akarva eltagadják; 's a t. de tsak addig illy kegyes, miglen valamellyik a nyilvánságos, törvényes bánás módja alá nem kerül, a melly által ha egyszer érdeme szerént megbüntettetik; itt is hivatalától, a vagy szolgálattyától azonnal megfosztatik.

Itt visgáltattnak továbbá a hivatalokra, vagy szolgállatokra felveendő személlyek, kik: minekutánna különös tehettségeiket, tudománnyaikat, 's érdemeiket irásba bé adják; a két legjobbak, és nevezetessebbek közül egyiket, a körül ülők nyil vetés által kiválasztyák, azt a Tek. Nemes Tanátsnak bé mútatván, ott felesküdtettetvén, hivatalában szokás szerént bé is iktattyák; Itt neveztetnek ki a segítő fizetés mellett a vadászatott, kertészséget, vagy Erdészséget tanúló Iffiak, itt vitettnek elő továbbá a pénz

szer-

Szedő számadásai; 's bizonyító Levelei hitelességükkel egygyütt; itt visgáltatnak meg. Az Erdő Birtokosok Jegyző könyvének egygyik példánnya a pénz Szedőnek, itt adódik által, a másik pedig az Erdő birtokoknak történt eladásait, vételeit, tseréit elöl mutató Jegyző könyvel egygyüt az Erdei Tisztartoság Jegyző könyvéhez ragasztatik. Itt adja elő a Fő Igazgató a maga útazásinak leírását is, és tapasztalásairúl, mindeneket megtanitó számat ád; itt határozódik meg a Tiszttartóság valamint szintén a közönséges Erdőkbűl is eladandó Tűzi vagy Épületre való fák, Rőzsék, Veszszök, Fiatalok, 's Gyümöltsök mennyisége, 's azoknak ára itt szabattatódik ki, és hitelessen kihirdettettetik, 's a t. egy szóval: minden dolgok, a mellyek tsak ezen Erdei Intézetekhez, akár közelebbrűl, akár meszszebbrűl tartoznak, itt vétetnek elő, és iránttuk rendelés tétetődik. Minden illetén Erdő Tiszttartóság gyülésének Jegyző könyve, a körül üléktül alá irva, a maga eredeti valóságában, minden hozzá tartozandó irásokkal egygyütt, a hellybe hagyás végett a Tek. Nemes Tanátsnak bémutattatik.

d) Minden esztendőben tartozik a Fő Igazgató a Tek. Nemes Tanáts ajánló levele mellett, az esztendőnek két külömböző részeiben választva, egy, akár mellyik más Erdei Tiszttel egygyütt két útat tenni; 's

ollyatén hellyekre, vagy Uradalmokba menni, a hol az Erdő mivelés különös gondal, mesterséggel, tudománnyal, és jövedelemmel gyakoroltatik; ottan, nem tsak visgálódni, tudakozódni, hanem; valoságossan, és értelmessen tapasztalni is kelletik néki, az oda való Erdők ültetésének, gyarapitásának, gondviselésének, mivelésének, és haszna vevésének módját: tartozik továbbá, nem tsak a föld, hanem a fák nemeirül, természeteirül, és különös hasznairól is, mellyek akár a gazdaság, akár a kereskedés, akár pedig a mesterségek elő mozditására tzéloznak, okossan értekezni; azon tárgyokat, mellyek Szeged Városában hasznossan alkalmaztathatók, különössen kifürkészni; egy szóval: minden tekéntetre méltó észre vételeket szerezni, azokat feljegyezni, és irántuk ide haza a Gyülésnek irásban tökélletes jelentést tenni; egy úttal: az épületekre alkalmatos, valami különös mesterségre szükséges, avagy: a gazdaságra, és kereskedésre igen használatos tsemeték, 's fák magvairól, fiataljokról, a jó fajta téli, 's más gyümölts fák óltani, szemzeni való ágárúl; szintén úgy; a hasznos füvekrül, gombákrúl, de még üdövel: az Erdei vadakrúl is kelletik néki gondoskodni, azokat kijegyezni, róllok rendeléseket tenni; a mit lehet magával elhozni, a mit pedig nem, akkor,

a mikor szükséges, az Erdész által elhozatatni.

e) Tulajdon fizetésébül tartozik egy szólgát is az Erdei Tiszttartóság számára magánál tartani.

f) Az Erdöbül való üzeneteket, (rapport) ő fogadja el minden Vasárnap, máskor is ő hozzája kelletik legelőbb vinni, hogy azokat tulajdon jegyzésével megbővitve, a többi Tisztekkel közölhesse, ő adja ki szükséges Parantsolatokat, 's a kéttséges dolgokban, ha hirtelen kivántatik maga, vagy más Tiszttársával együtt ő ád útasitást, és a pénz Tárral a következő gyülés idejeig, minden különös esetekben 12 forintig parantsolhat.

Mivel pedig ezen Erdei Fő-Igazgatóság legelső Hivatal légyen ezen intézetben; 's annak szerentsés munkálkodása, leginkább ezen Hivatalt viselő Személlynek okos találmánnyai, és bölts végre hajtásaitúl függjön, következendöképpen: mind a munkáért való felelet, mint pedig annak hellyes vezetésébül származó ditsőség ötet érdekellye leginkább, valamint hogy: minden utánna való Tisztek szoros kötelességében állani fog, ő néki, minden hivatalt illető dolgokban; a fent említett büntetések terhe alatt egész engedelmességgel lenni; úgy ő is köteles légyen, és pedig legfőképpen a jó rendet,

melly nem tsak éllesztő ereje, hanem valóságos lelke minden nagyobbra tzélozó Intézetnek, maga leghathatossabb valóságában, föntartani; 's ennek tökélletes eszközölhetése végett, önnön józan, és példás maga viselésével; szorgalmatos igyekezetével, a rendelések' pontos bétellyesítésével; szelid, de a foglalatosságra búzditó parantsolásaival; igaz, és senkit meg nem sértő tselekedetével; egy szóval: egy szeretetre, tiszteletre, és meghálálásra méltó törekedésével magának mindenek előtt nem tsak betsületet, hanem illendő tekintetet is érdemelni.

Másodszor: *Egy Földmérő* 500 forint fizetéssel, és egy egész helly földdel, ennek a kötelességei ezekben határoztatnak meg leginkább.

a) Mind azon Sivány ságokat, mellyek mostanában ezen Erdő ültetésre elszánattak, igazán, valóságos fekvéseit, és helyhezteté sük szerént fölmérjen; és azokrúl egy közönséges rajzolatot készitsen, hogy abbúl: nem tsak a Siványok nagysága, hanem: egymással való öszve kaptsolása; erre: vagy amarra való nagyobb, vagy kissebb terjedése kiáttzattasson; hogy így: az által az Esztendőnként való ültetések sorba való vétele, gazdaságos öszve köttetése; és hasznos őrzése módja és egyszerre szembe tüntettessen.

b) Ezen közönséges rajzolat elő adása szerént, a minden esztendőben béültetendő Siványságot újra mérje föl, annak környüllétét határozza ki, oszsza fel egészlen Holdakra, és pedig mind külön külön darabokra; határozza ki abba a Tsöszház hellyét; az útakat: árkokat; jegyezze meg a dombos, és lapányos helyeket; egyet értőleg az Erdészszel, mutassa ki a gyümőltsfák, a vad fák helyeit; a Tisztek számára szántani, és így 3 vagy 4 esztendő múlva, az Erdei vad fa magok vetésére, ültetésére való tájjékokat határozza körül; arrúl is gondolkodjon legfőképpen, hogy: az illyen, esztendőnként való ültetés Erdő, a következendő esztendőbéli ültetések sorajval, rendjével kedvessen öszve illettetve légyen; úgy alkalmaztassa továbba a Dülök sorait, hogy ha nem minden birtokosnak is, legalább az egész Hold birtokossainak két esztendőbéli Erdőtskéjük egymás mellé jusson; hogy így: nagyobbatska lévén egy helyen egy némelyek birtoka gyakrabban meglátogassák azt; jobban hasznát vehessék tulajdonaiknak; e szerént: az Őrzők, vagy Tsöszök is, a szorgalmatos vigyázatra jobban fölébresztetődjenek.

Ezen munkárúl való kész Rajzolat; a Tiszttartosági Gyülésben megvisgáltatván, minekutánna jóvá hagyattatott, vagy megigazittat ott volna; az az Erdésznek, egy vi-

lágossitással mássába által adódik; ki is az a szerént már kitsinált huzadékok, dülök, útak, 's árkok helyei közt, a meghagyott mód szerént ültetését elvégzi. Minekutánna pedig a nyilazás által való Erdő osztás megtörténik; akkor: az Erdő Birtokok Jegyző könyvét is elkészíti a Földmérő, mellyben, rendszerént minden birtokosok név számait, neveit, a birtokok megkoraságát, bele ültettetett fáknak számát, fajtáját, helyét, a vigyázó Tsösznek felmondása szerént, az Erdésznek jelenlétiben följegyzi, 's azt azokkal alá iratva, az elő fordúlható visgálatok hellyes elő vétele véget a Tiszttartoság gyűlésének benyújtya.

e) Az eladások, vevések, és tserélések által irássa véget ezen Erdő Birtokok említett Jegyző könyvét a Földmérő olly formán módosittya, hogy abban mindeneket értelmessen kitehessen, és minden változásokat keveredés nélkül mások nevére által irhasson; egy úttal azomban: ezen Erdő Birtokok Jegyző könyvén kivül, mellyből azt tudhatni meg, hogy ez, vagy amaz darab Erdőnek, a béültetés idejétül fogva kik vóltanak, és kik legyenek most Birtokosai? a föld birtokosok könyvét is, mellyből nyilvánságossan kitettzen az, hogy: ki mennyi Erdöt, hány helyeken, és hol birjon? mit tartozik fizetni érettük minden esztendőben? hogy t. i. abból a pénz Szedő is minden Bir-

tokosnak egész tartozását megtudhassa, és a szerént béis szedhesse, minden esztendőben hiba nélkül elkésziteni, és azt az Erdei Tiszt tartóság gyülésinek át adni köteles lészen.

f) Mind a kár tételek, hibák; mind pedig a Földózások visgálásakor, és öszve irásakor, mindenkor jelen lészen; ő fogja annak jegyzékét megtsinálni, és az Erdészszel, és a Vadászszal, vagy Tsöszszel alá iratni. A Földozások jegyzéke, a Birtokok, és a Birtokokban lévő fák soraiként fog fölirattatni; de tsak az ültetés Erdőnek második esztendejében, a megnyesés utánn. Ha valahol az tapasztaltatik, hogy némelly helyeken ez, vagy amaz féle fa nem foganszik meg, azt, és más hasonló eseteket is különös jegyzésbe kell venni, hogy az illyetén héjjánoságok, jó moddal a Tiszttartóság gyülésében eligazitodhassanak; és vagy másik helyen, vagy a' következendő esztendőben helyre pótoltathassanak.

Ha az Erdöket úgy tekintyük, mint a Gazdaságnak egy haszon hajtó ágát, e szerént: mind egy, a Fák, akár mitsoda rendetlenül öszve viszsza legyenek helyheztetve; ha pedig: a szerént akarjuk nézni, mint a nyugodalomnak, múlattságnak, és gyönyörüségnek helyét; úgy szükséges, hogy az abban lévő fák valami rendben, vagy sorban lévő rendetlenségben; vagy pedig olly ki-

tetlsző változtatásokban tünnyenek a szem elejébe, mellyek annak bizonyos, és érezhető kellemetességeket szüljenek. — Ekkor egy úttal, az Erdő nem csak hasznos, hanem szép is lészen. — Az illyetén szépséget, egy újjonnan ültetendő Erdőben annál könnyebb eszközleni, mentül inkább akarattyára, és jó izlésére vagyon valakinek az bizattatva: hogy egy fát ide, másikát amoda; ide ezen féle amoda más fajtákat ültethet bé. — Hogy ezen tzélt, a Szegedi Siványokon ültetendő Erdőkben, könnyen ellehet érni, az onnét által látható, mivel: minden esztendőben az ültetendő Erdőnek rajzolattya elkészittetvén; abban a fák sorai, külömbféle nemei, az útak, ösvények, tsapások, dülők, árkok, irányozati; úgy intéztetődhetnek el, a mint tsak azokat a Térségnek helyheztetése szerént, a visgálódó szemnek, és az által gyönyörüséget vadászó tsendes elménck kényes ízlései kivánhattyák. Ha ezen intézet is zsinor mértékül tétettetik föl a munkálkodó Földmérőnek; úgy ő néki képzelődéseit mingyárt legelőre, annyira megkelletik erőltetni, hogy azt a nagy szépségü, és 10,000 holdakra terjedő, Erdőt, a Szegedi közel 50,000-nyi Hold Legelő Mezőben, a Siványok tetejére olly moddal helyheztettesse, hogy annak minden részeinek tetszetős rendjei, hellyes öszve szerkeztetései, és egy módos egymástúl való függéssei, ne tsak

azonnal a szembe tünnyenek, hanem egyszersmind egy tökélletes, és egész szép Erdőnek alkótására, eleitűl fogva tzélozzanak. — Melly újj, 's kellemetes tekintetek támadnak így a Szegedi Pusztákon? az a kietlen vadság, melly mind eddig még birtokainkon Uralkodik, és a mellytűl való irtózásunk miatt ritkán méltoztatunk annak tsak megtekintésére is — megszelédűlvén valahára, tellyes gyönyörüséggel fog gyakran ápolgatni vig ölében, kellemetes szépségével ketsegtetvén, a Városi lármát sokszor elfogja velünk hagyattatni; 's külömbféle múlattságokba visz; és azokat, minekutánna tsordúltig érezteti vélünk, a legéltetőbb levegővel itat; virágokra vetett árnyékaiban, újj erő vételére, a szépen éneklő madarak gyönyörü zengedezéseik közt legédessebb álomba szenderit; és a midőn a természetnek minden adományaival tetézve megvendégel bennünket, értésünkre fogja egy úttal adni azt is: hogy ezen jó tételnek legfőbb eszközi Szeged Városának mostani előjárói vóltak légyen. — Ha annyiba kerül egy tsupán tsak hasznos Erdőnek ültetése, mint egy hasznosnak, de egyszersmind szépnek is; úgy azt tartom, hogy: jobb egy úttal így ültetni az Erdőt, mert akkor, nem tsak az erszénynek, hanem az érzékenységnek is vagyon mivel múlatni való, e szerént reménylem másokis, hogy gondolkodnak.

Harmadszor: Egy Erdész hasonlóképpen 500 forint esztendei fizetéssel, és egy egész helly földel. Ennek foglalatosságai legfőképpen a következendők fognak lenni.

a) Akkor, a midőn az Erdei Tiszttartóság gyülésében hellybe hagyott rajzolat szerént, a Földmérő, az esztendőnként ültetendő Erdőnek való Siványségot kihatározza; Dülőkre 's Holdakra felosztya, kijegyezi, jelen és segittségére kelletik lenni, hogy ezen alkalmatossággal, a midőn tudniillik a kész Rajzolat a föld szinén kitsinálódik, annak tökélletes képezetét magának megszerezze.

b) Az ültetendő fiatalokat, 's veszszőket, annak idejében kiválogatva megszedesse, 's jó helyen tartsa.

c) Az ültetést maga jelenlétében vigye véghez, 's azon legyen, hogy a munkások se a jó dolgozásnak szine alatt ne heverjenek; se pedig a hamarkodás miatt roszszúl ne munkálkodjanak.

d) A fák külömbféle nemeit, a mint a Rajzolat kimutattya azon szerént ültesse el, valamint szintén a gyümölts, és vad fák magvait is ott vetesse bé, a hol helybe hagyva kimutattatott.

e) Az árkokat, a kijelelt irányozat szerént rendessen ásattassa.

f) Az ültetéseket keritő eleven fonyott sövényeket, különös gondal, és vigyázattal tsináltassa.

g) Valamint a fa ültetés, szintén úgy a fa nyesés, és tisztitás modjára is megtanitsa embereit; hibáikat, ha tesznek, azonnal megigazittássa; vagy hogy többé ne tehessenek, vigyázó szemmel kövesse őket mindenütt.

h) Munkásait minden nap számba vegye, azokrúl jegyző könyvet tartson; hogy így hitelessen előadhassa azoknak napszámjait a következendő kifizetésre.

i) Az ültetés Erdőket minden két hétben egyszer megjárja, a hol lehet valamivel segíteni, p. o. a hol a szelek rohannó erejökkel a Siványokat fölszaggattyák, ott széna vagy szalma kötelekkel azokkat leszegeztesse? gallyokkal, vagy poszmattal béfödöztesse; a hol a magrúl kelő gyenge tsirázványokat a hévségtül, szomjúságtúl, hidegtül, vagy nyúlaktúl üldöztetnek, ott árnyékkal, vizzel, takarással, békötözéssel, kenyéssel, vagy akár mi más móddal segittségükre légyen.

k) A fölserdült Erdőket minden hólnapba egyszer megvisgálja, a benne találtt hibákat följegyezze, és azokat a következendő ősz végén azonnal megigazittassa, és hasonló idejü, és fajtájú fával helyre pótólja.

l) A fölszabadúlt, és legelőnek szolgálló Erdőket végre minden fertály esztendőben nézze meg, ezekbe is a maga tapaszta-

lásait jegyezze fel, és az Erdei Tiszttartóság gyülésének nyújttsa bé.

m) A kártételek, hibák, és földozások visgálását, a Földmérövel, Vadászszal, és vigyázzó Tsőszszel együtt fogja tenni; és annak Jegyzékét alá írni; valamint szintén: azon Jegyző könyvet is, melly az elvégzett ültetés, és Erdő kiosztás utánn minden Birtokosnak Erdő birtoka mi vóltárúl készültt, tartozik alá irásával meghitelesíteni.

n) Az irtások, és fa vágások, az ő hirével fognak megtörténni; ne hogy valamelly Erdő Birtokos, önnön magának tudatlanságbúl kárt tsináljon; ő fogja kimútatni, mellyik fákat, és hányat lehet kiirtáni, vagy levágni minden esztendöben.

o) A vadfa fiatalok, magvak jó fajta téli gyümölts ágak utánna való járása, és elhozatása, a mennyire azt az Igazgató útazásai alkalmatosságával meg nem tehette, az ő különös kötelessége fog lenni.

p) A vadfa magvak alá való földeknek felszántatása őtet illeti, valamint szintén: a kész gyümölts fák óltatotása, szemezteté-se, sipoltatása; és azoknak illendő üdöben a kimutatott helyekre való elültettetése is.

r) Minden munkáiban, a Vadászoknak, és vigyázó Tsöszöknek segedelmével szabadon élhet, és vélek a hivatalbéli dolgokban mindenkor parantsolhat.

s) Minden esztendőben kéttszer t. i. tavaszkor a kifoldoztatott helyekről; és az újjonnan béültettetett, fák fiatalok, veszszők, oltások számáról, nemérül, valamint szintén a bévetett fa magvak, és földek mennyiségérül; Őszkor pedig: az üdeig már készen lévő erdőkben tett mindenféle munkáknak foganatossága egész minéműségérül, egy olly világossan kidolgozott Tabellát készíteni, mellyből az esztendők rendje szerént, mindenféle fáknak üdeje, száma, neme, fajtája; és állapottya szembe tünnyön, és azt a Tiszttartóság gyülésének bényújtani, fő kötelessége légyen.

t) A Tiszttartóság, valamint szintén a közönséges Erdőkbül eladandó Fákat, Rözséket, Veszszőket, fiatalokat, 's a t. a vevőknek ő mutattya ki, és ha szükséges azokra alkudozhat is. A gyümöltsök szedetése, és a Pálinka, szén, Hamúzsir főzetése, égetése iránt is, ő tészi a rendeléseket, és az Erdőkbe alkalmaztatandó újj mester emberekre vigyázni, fő gondja lészen.

Negyedszer: Egy *Pénz Szedő*, esztendei 400 forint fizetéssel, ennek a Pénz Tárért való jót állása mellett, kötelessége abban határozódik meg, hogy:

a) Az Erdei Tiszttartosság gyülésébül hitelessen kiadott Tábla szerént, minden Erdő birtokostúl, az ötet illető tartózást kész

pénzben, idején korán előre, az az legföllyebb minden esztendőben, a két Karátson közt lévő napokra beszedje ebből.

b) A Nemes Város Kints-Tárát illető részt, azonnal nyugtató levél mellett, adja által.

d) Az Interesseket kifizesse, és esztendőnként annyi Töke pénzt, a mennyi szükséges, az Igazgató megjegyzése mellett felvegyen; vagy a mennyit viszsza fizethet fizessen le.

e) Mind a Tiszteknek, mind az alatta valóknak már megérdemlett fizetéseiket, fertály esztendőnként adja ki.

f) A munkások bérüket, azon Tisztek által tsinált Rovásszerint, a kikkel, vagy a kik parantsolattyából dolgoztak, az Igazgató megjegyzése mellett azonnal kielégittse.

g) Minden esztendő végével, az egész esztendei jövedelmekről, és költségekről szóló számodását, hiteles levelekkel, bébizonnyitva, a Tiszttartóság következendő legelső gyülésében, tisztán leirva, benyújttsa; és a megvisgálás alá terjeszsze; melly visgálás, minekutánna azon Tiszttartóság gyülésekor kinevezendő 6 nevezetessebb Erdő Birtokosok által, a gyülésnek egyik, de nem Erdő Tiszt tagja elő ülése alatt, megtétetett; és ezen küldöttségnek jelentésse, a következendő gyülésben helyben hagyattatott; az a Számadó Tisztel, vagy a maga

mentségére, ha t. i. abba valami nehézségek világositani valók vólnának; vagy pedig a további való felelet adás terhétül való egész felszabaditása véget közöltetik, amabban az esetben, a mingyárt következendő gyüléskor minden kivántató leghitelessebb világositásokkal tartozik arra feleletett adni, hogy a további felelet terhétül azonnal föloldoztasson; külömben: a Tek. Nemes Tanáts Törvényszéke eleibe fog idéztetni, és minden pör patvarkodás nélkül, a' kétséges szerző pénz mennyisége viszsza fizetésében marasztatni.

Ötödször: *A Jegyző* 500 forint esztendei fizetéssel, ennek kötelesége:

a) Az Erdei Tiszttartóság gyülésének végzéseit följegyzeni, és egy rendes, a körül üllők nevük alá irásokkal megerössitetett hiteles Jegyző Könyvet tartani; abbúl a közlendőket leirni, és azokat egy Erdészi Irnok által, azokkal, a kiket illet, hitelesen közleni.

b) Egy úttal ezen Erdei Tiszttartóság leveles Tárának ő lészen gondviselője.

Hatodszor: *A Vadászok* 200 forint fizetéssel, és 4 hold földel, ezeknek hogy ha minden 10 esztendő alatt egy rendeltődik közülük, e' leszen a kötelesége.

a) Három Tsősz lészen az ő vigyázattya alatt, és igy negyed magával 10 esztendőkbe ültetett, Erdőkre visel gondot.

b) Földméréskor, veszszö szedéskor, ültetéskor, nyeséskor, favágáskor, egy szóval: minden dolog üdejekor, jelen kelletik néki lenni, és az Erdésztül kiadatott parantsolatok szerént, munkáltatni; és ha úgy munkálnaké az Emberek, a mint kell? utánnuk nyomossan visgálódni.

d) Minden nap ha egyéb folalatosságai engedik tartozik a gondviselése alá bizattatott Erdöt megkerülni, annak fájáért, és gyümöltseiért jót állani.

e) Ö határozza meg a Tsöszök Erdö kerüléskor, az öszve jövetelek helyét, és ő osztya ki minden hétre azon tzédúlákat, mellyeket a' Tsöszök Erdö kerülésük alkalmatosságával annak bébizonyítására tartoznak egymástúl fölváltani, hogy ök a gondviselésük alá bizattatott erdöt valósággal megkerülték. Ezen tzédulákbúl minden Tsösz ki ki magáéra minden nap egy különös jegyet, söt vagy történetett ir fel, és úgy adja a másiknak által szóval is elbeszélli, mit akar azon jegygyel jelenti, ha irást nem tud; ezen tzédulákat minden szombaton öszve szedi, a hibákat följegyzi, és hozzá tett észre vételeivel az Igazgatónak bémutattya.

f) Ő hoz bé üzeneteket, és visz ki a Tsöszöknek az Igazgatótúl, és a többi Tisztektül.

g) Az ő hire, 's engedelme nélkül, egy vigyázó Tsösz se mehet el a' maga állásából, ha tsak valakit helyébe nem hagy; akkor is: előre tudósittatván, vagy egy napra, vagy egy éjtszakára adhat engedelmet; ennek eltávozását mindazonáltal a szomszéd Tsöszöknek a helyt állás véget tudtára kell nékie adnia.

h) A Vadász maga, ha akar egy két napra eltávozni az Erdésztül kérhet szabadságot; ha egy hétre az Igazgatótúl; mindenkor azomba maga helyet embert kelletik hagyni az Erdőben.

i) A mi a puskásokra való vigyázatot illeti, abban a Tek. Nemes Tanátsnak rendelései fognak Zsinor mértéket szabni; a tilos Erdőkben mindazonáltal a vadászatot mindenféle puskás ember előtt tilalmasnak fogja tartani.

k) Azon esetre; ha némelly vadak, vagy baromfiak fognak a tenyészetre szeretetni, azokra különös, és szorgalmatos gondja lészen; ha igyekezete, ezen dologban valamint ha másban is, különössen tettzik; az erdei Tiszttartóság gyülésében az illendő megjutalmaztatásáért könyöröghet.

l) Az egyet értést a szomszéd vadászszal nap fölkölt nékie tartani, és hogy azt tselekedte, magárúl olly forma tzédulaval mint a Tsöszök bizonyitást tenni.

m) Minden újságokat, károkat, változásokat a Vasárnapi üzenettel békelletik nékie mondani, vagy föladni.

n) A 4 Hold földön kivül kert földnek az Vadász ház mellett adódik ki néki még egy hóld, mellynek a vetemenyekbül való haszna ugyan tulajdona fog lenni, de a bele ültetett fák, és gyümöltsök (nem lévén szabadsága eladni semmit is) azon kívül a mi tulajdon számára szükséges, az apró jövedelmek közé vétettetnek: Ezen kertet tartozik fölárkolni, és rözse fallal békeriteni,

o) A Gondviselése alatt lévö Tiszttartóság Erdejét megnyesetni rözséjét béköttetni, és öszve is hordatni segiteni, köteles lészen.

p) A Tiszttartósági, és közönséges Erdökbül az eladásra kijegyzett Fákrúl, Rözsékrúl, Veszszökrúl fiatalokrúl, 's gyümöltsökrúl különös számot fog tartani, és azokat a vevöknek hiba nélkül kezekbe beszolgáltatni tartozik.

r) A lehúllott gyümölcsök kiégettetése is az ö kötelessége lészen.

Hetedszer: A *Tsöszök* 100 forint esztendei fizetéssel, és 4 Hold földdel, ezeknek kötelességeik.

a) A kerítő árkokat tisztán, és jó állapotban tartani, valamint szinte a Sövények ágait is fonyogatni; és ha valahol rés történt bétsinálni, köteleztetnek.

b) Éjjel nappal mindég tartoznak vigyázni, hogy valami kár valahol ne történnyen, és pedig úgy, hogy éjjel legalább egyszer, és nappalis, hanem többször a gondviselésük alá bizattatott Erdöt megkerüljék; a szomszéd Tsöszökkel bizonyos, a Vadász által meghatározott helyen öszve jöjjenek; tzédulát váltsanak; és az azon való jelnek magyarázattyát, mint azon napi történetnek jelét egymásnak elbeszéljék.

d) A Föld méréskor, veszszö szedéskor, ültetéskor, nyeséskor, fa vágáskor; egy szóval: minden dolog üdejekor jelen kelletik nékiek lenni, és az Erdésztül, vagy Vadásztúl kiadott Parantsolatok szerént munkáltatni, a munkásoknak mindenütt nyomokba lenni, és utánnuk, hogy jól dolgoznak é? visgálódni.

e) Ha valahol a szelek erőt vésznek a Siványon, ott azon helyet széna, vagy szalma kötelekkel tartoznak leszegezni, gallyakkal, vagy poszmattal béhordani, a hol a magrúl kelő gyenge tsirázványok az hévségtül, szomjúságtúl, hidegtül, vagy nyúláktúl, üldöztetnek, ott árnyékkal, vizzel, takarással, bé kötözéssel, kenyéssel, vagy más valami móddal kelletik néki segittségre jön-

ni, ha nagyobb a munka, mint hogy azt magok elvégezhetnék, a Vadász által az Erdészt azonnal tudosítani kötelességükben fog állani.

f) Minden gondatlanságukból esett hibákat, a mellynek Urát adni nem tudják, magok fogják ingyen helyre pótolni; a mellynek pedig Urát állittyák, azokat a kártévő által fizetendő bötsü árért megfogják jobbitani.

g) Minden gyümölts fának, jó ágból való óltásáért, szemzéséért, sipolásáért, ültetéséért, kapallásáért, és föl neveléséért, egy garast fognak jútalomúl kapni; mellynek egy hármad része első esztendőben, második akkor, mikor hellyre ültetődik, harmadik pedig, a midőn első gyümöltsét hozza a fa, ki fog nékik fizetődni, ha többet nevelnek, mint a gondviselésük alatt lévő Erdőre lészen kiszámolva; azoknak az ára egészlen ki fog fizetődni egyszerre, valakinek másnak eladni belőlök, egyetlen egyet sem lészen nékik szabad.

h) Ezeknek is az házúknál egy Hold föld kertnek fog kimutatódni, a mellynek egész veteményi hasznát önnön maguk vehetik ugyan, de a benne lévő fák, és azok gyümöltsei (nem lévén szabad nékik eladni semmit is) azon kívül, a mi tulajdon számukra szükséges, az apró jövedelmek közzé vétetnek.

i) Se a Tsöszöknek, se a Vadászoknak ollyatén barom fiakat vagy állatokat nem lészen szabad házuknál tartani, mellyek az Erdőben akár melly kitsiny kárt tehetnének.

k) Az Erdő rontókkal, és pusztitókkal a Tek. Nemes Tanátsnak a törvényeken épültt rendelései szerént fognak bánni.

l) Egy Tsösznek sem szabad a maga állását elhagyni még tsak egy nap, vagy éjjel sem, ha tsak valakit maga helyet nem állit, azt is a Vadász tudtával, vagy engedelmével tselekedheti.

m) Minden Erdő birtokosnak az Erdőben való munkálkodása alkalmatosságával megkell néki jelenni, a mint hogy azok'

n) Tulajdonára; p. o. levágott, vagy öllbe rakott fájára, rözséjére, gyümöltsére, más egyéb jószágára, a felelet terhe alatt köteles lészen vigyázni, és gondot viselni is.

o) A Tiszttartóság Erdejét tartozik nyesni, rözséjét kévébe kötni, és egy helyre öszve hordani segiteni.

p) A Tiszttartósági; és közönséges Erdőkbül eladott fák, rözsék, fiatalok, veszszök, gyümöltsök 's a t. elhordásakor mindenkor jelen lészen.

r) A lehúllott, és kiégetni való gyümöltsök öszve szedetése az ő gondja lészen:

s) Mind a Tsösznek, mind a Vadásznak élelme könnyebbitése végett, két tehén, és

két ló számára szükséges szénát szabat lészen az Erdő körül vagy benne kaszálni.

Egy vagy *két Iró*; ezeknek ugyan semmi állandó fizetésük nem lészen, hanem ha, különös érdemeikért a Tiszttartóság gyülése, az apró jövedelmekből valamit nékik szán; ez pedig azért rendeltetödik így: hogy: ezen Hivatalra tsak ollyan iffiak szánnyák el magokat, a' kik magától a természettől már a fák, kertek, gyümöltsök mivelésére, és a Vadászat kedvellésére formáltattak; hogy így: ő belőlök egyenessen választatódhassanak azon iffiak, a kik segitö fizetés mellett a Vadászatra, Erdőszségre, Kertészségre, és az ezen tudományokhoz szükséges mindenféle munkákra, és mesterségekre a Keszthelyi Georgikumban, vagy Selmetzbányán, vagy pedig Ő Hertzegségének, Hertzeg Eszterházi Miklósnak Uradalmában tanittatni fognak; és hogy üdövel ezen Szegedi Erdei Tisztartóságnak minden Tisztyei, tsak egyedül, illyetén tanúltt, és próbáltt iffiakból szedettethessenek.

Ezeknek kötelességét az Igazgató, a ki alatt egyenessen lesznek, fogja elrendelni; az ugyan: nem fog egyébből állani, hanem a Jegyző mellett teendö irások elkészétéséből, kiadásából, és készbe szolgáltatásából, vagy pedig: más dolog idején, hol a Földmérő,

hol az Erdősz, hol pedig a Pénz Szedő mellé segitésül való rendeltetésükből, vagy végre, ha a szükség megkivánnya, és az ő tehetségük megengedi, a Tisztek helyet is fognak a hivatal folytatására egy üdeig álkalmaztatódni. A Philosophiát mindazonáltal elkell nékik előbb végezni; és három nyelvet legalább, t. i. Magyart, Deákot, és Németet tudni, tartozni fognak; hogy igy: ha választatni fognak, alkalmatossak lehessenek, a fönt említett tudományok tökéletes megtanúlására.

Egy *Tanítvány* 200 forint esztendei segitő fizetéssel. Ez minekutánna az Erdei Tisztartóság gyülésében, az Irók közül kiválasztatott; a Tek. Nemes Tanáts ajánló levele mellett, vagy a Keszthelyi Georg kumba, vagy a Selmetzi Erdőszi Oskolába, vagy pedig az Hertzeg Eszterházi által fölállitott Vadász Iskolába elfog küldettetni; 's ott a Tanulások üdejét kitölteni különös, és a Szegedi Erdei Tiszttartósághoz tartozó kötelességei ezek lésznek.

a) Betsületessen, tiszteségessen, és példássan kelletik néki magát viselni, úgy: hogy mind Tanítójának, mind Elöljárójának, mind pedig gazdájának szeretetét, és iránta való hajlandóságát megnyerhesse.

b) *Másodszor*: szorgalmatos Tanulása által magát több tanúló Társai közt megkülömböztetni.

d) Minden Tudományokat, a mellyek a Tanulásra nékie az Oskolában kiadattatnak a szerént, a mint azokat megtanúlta, mindég kétszer egy formán leírja, annak egyik példánnyát, annak bébizonyitására, hogy ő szorgalmatossan tanúl, minden héten Postán az Igazgatónak elküldje; a Posta pénz nékie helyre pótóltatván.

e) Minden fél esztendei Próba tételének miniméségérül bizonyító Levelet küldjön.

f) Elvégezvén tanulását, mind józan maga viseléséről, mind pedig helyessen elvégzett Tanúlásairúl egy ajánló, és meggyőző hiteles Levelet hozzon.

g) Nagyobb szerentséje akadván másutt, mint Szeged Várossában aztat elfogadhattya, ha egy esztendeig Hivatalt visel ide haza, 's a reá tett Költségnek felit viszsza fizeti.

Minden fönt említett Erdő Tisztek legelső választása, föleskiidtetése, és a hivatalban való béhelyheztetése a Tek. Nemes Tanátsnak tulajdona; további elő léptetése pedig szerzett Érdemei szerént az Erdei Tisztartóság gyülésétül függ. —

Ezek azok a Hivatal, és Szolgállatbéliek, a kik ezen nagy és nevezetes munkát az Er-

dő birtokosoknak minden utánna való különös költsége, fáradsága, és aggodása nélkül, egy tsudálkozásra méltó foganattal végre fogják hajtani.

Hogy mind ezen nagy munkára teendő költségekről; mind az addig való jövedelmekről, mellyek ezen Erdöknek tökélletes üdejeig: az az 50 esztendökig, a Birtokosoknak lassan lassan szivárognak; mind végre: az Erdök elintézésére, és gondviselésére esztendönként öszve tenni szokott pénznek valóságos kiadásáról, és elköltésérül világos képezeteket szerezhessen kiki magának; és egy úttal azt is által láthassa vóltaképpen, hogy: mitsoda haszna légyen ezen föltételnek tökélletes végre hajtásából a Városi Kints Tárnak? mitsoda minden egygyes Erdő birtokosnak, önnön birtoka nagysága szerént? ezért: az ide rekesztett Táblás számvetéseknek bövebbi magyarázattyát följegyzeni szükségesnek itéllem, mellyre való nézve ezeket sorba elő állitván:

Az első Tábla azt adja elönkbe, hogy a 10,000 Hold Siványoknak 20 forintyával meghatározandó ára öszvességgel 200 ezer forintok mi módon fizetődhetnek bé, az Erdő birtokosok által a Városi Kints Tárba lassan

lassan úgy, hogy azt ők se igen érezzék meg, Városi Kints Tár se veszejtsen abból semmit is? mellyen

Az első két rekeszek az ezután egymás után következő esztendők számát, és rendjét adván elő.

A 3-dik rekesz azt mutattya ki: hogy a 10,000 Hold Siványnak 200 ezer forintnyi egész árából ha minden esztendőben 333 1/3 Hold béültetendő Siványnak az ára 6666 forintok, 66 2/3 pénz lefizetődik az Erdő birtokosok által, tehát 30 esztendők alatt, összeséggel az egész 200 ezer forintok lefognak fizetődni.

A 4-dik rekeszbe az vagyon fölszámolva, hogy mivel: a 10,000 Hold Siványság tsak 1/30-ad részének 333 1/3 Holdnak az ára, az az: 6666 forintok 66 2/3 pénz fizetődik le esztendőnként, a következendő esztendőkben ültetendő részek ára pedig szüntelen fönt marad; attúl a fent maradandó adóságtúl, mennyi 6 pro Cento Interes esik esztendőnként, a Városi KintsTárba fizetni való? ez az Interes fizetés akkor már elmúlik t. i. a 30-dik esztendőben, a midőn az utólsó 30-dik résznek az ára is már lefizettetett.

Az 5-dik rekesz végre azt bizonyittya meg, hogy: a Tőke, és Interes pénz fejében, összeséggel mennyi pénz fizetődik a Városi Kints Tárba esztendőnként? 's ezen rekeszeknek öszve adásából pedig a jön ki, hogy

Töke pénz - - - 200,000 forintok.
Azon kívül Interes fejében 174,000 dtto.

öszveséggel 374,000 ftok.

Vegyen bé Szeged Várossa Kints Tárja 30 esztendök elfolyása alatt azon 10,000 Holdból álló, nem tsak haszontalan, hanem egyszer 's mind kártévő Siványaiért is, mellyek Legelö Mezeink közt találtatnak, és Erdöknek kiosztatnak. Ez a Városi Kints Tárnak a haszna.

Azon esetbe: ha hogy most mindgyárt akarná Szeged Várossa azon Siványok árát, a 200 ezer forintokat egészlen fölvenni, mit tsináljon? azt a

Második Tábla adja elö t. i. — Ha szüksége vagyon; vegyen föl a Nemes Város 6 pro Cento Interesre akár hol ezen esztendöben két száz ezer forintot, a mint a 3-dik Rekesztben kitéve vagyon, de 18,200 forintnyi héjjányossággal, a mennyit t. i. kerék számba már ezen esztendöken az elöbbeni Tábla, és az ezen lévő 4-dik Rekesz mutatása szerént a Siványok kiosztásából béveszen; így: a következendő 1810-dik esztendöbe lészen 181,800 forint adóssága, 's ennek 6 pro Cento Interessét 10,908 forintokat azon esztendöbéli 17,866 forintok 66 2/3 pénzt jövedelembül fizesse ki; ismét a Töke adósságbúl 6900 forintot rojon le; marad a harma-

dik az az: 1811 esztendőre 174,900 adóssága; evvel ismit úgy tselekedjen: és esztendönként a Siványokból való jövedelmekből mint az Interesseket fizetgesse, mind pedig a Töke adósságot annyira a mennyire tsak lehet kerek számba fogyasztgassa; úgy: nyilvánságos az, hogy: 27 esztendők alatt, mind az egész 200 ezernyi forint Töke adósságot, mind pedig annak esztendönkint reá esendő 6 pro Cento Interesseit lefizetheti: és ezen fölül; az apró tsöpröből, melly a könnyebb számolás, és fizetés véget (a mint a 7-dik Rekesz elől adja) minden esztendőben a Kints Tárban megmarad, bévészen a Városi Kints Tár — 28,554 fortkat. Ezen summát, ha a fölyebb kiszámoltt 574,000 for. jövedelemhez hozzá teszszük, a Városi Kints Tár 50 esztendők elfolyása alatt a Siványok által bévészen öszveséggel 402,554 forintokat. — Tegyük ezen esetbe, hogy: Szeged Várossa nem fogja ezen Siványokat kiosztani, és Erdöknek béültetni; hanem: abba hagygya az egész dolgot, és Kints Tárának mostani szoros állapottyán költsönös pénzel akarván segíteni inkább fölvésszen 6 pro Cento Interesre valahol — 200,000 forintokat 's mivel ezen Töke pénznek, mellyet tsak 50 esztendők után fizethet le, (addig t. i. régiebb adósságait fizetgetvén) esztendönként való 6 pro Cento Interesse 50 Esztendeig öszveség-gel 360,000 forintra mégyen; a Városi Kints Tárnak, hogy ezen köteles adósságait kifizet-

hesse 50 esztendök alatt más jövedelmeibül öszve kell szerezni öszvességgel 560,000 forint ennyit tehát kéntelen lészen elveszteni, 's ennyivel szegénnyebbnek, tehetlenebbnek; minden munkáiban 's intézeteiben hátra maradóbbnak lenni; átaljában vevén; együgyübb állapotban megmaradni! pedig akkor erdeje sem lészen! akkor már a Siványok, tsak nem az egész Legelö Mezeit elfogják borítani, 's akkor: a Szegedi Marha tartó mezei Gazdát, a szegénységtül talán majd meg se lehet esmérni!!!

Gondoljuk már most Szeged Városának Kints Tárját azon állapotban, a mellyben a Sivány Homokok Erdöknek való kiosztása, vagy annak kinem osztása 50 esztendök múlva helyheztetheti; ama szerént: a mostani tehetöségén felül nyér 402,554 forintokat, eme szerént pedig: 560,000 forintokat kéntelen rész szerént kiadni, rész szerént megnem nyerni. Mennyire vagyon ezen két állapot egy mástül? 962,554 forintokat tesz ez a külömbség! az az: Szeged Városának Kints-Tárja (ha t. i. annak mostani környül állásait számba veszszük) 50 esztendö alatt közel egy milliom forintokkal lészen tehetösebb, ha a szóban lévö 10,000 Hold Siványségot, az elö adott mód szerént Erdöknek kiosztattya; ha pedig kinem osztattya szinte úgy: közel egy milliom forintal lészen tehetetlenebb; és szegényebb.

Mennyit fognak ezen Erdöknek létetre való hozásuk, vagy a maguk semmiségükben való hagyásuk miatt a különös lakósok is nyerni? alább fogjuk megvisgálni.

A Harmadik Táblából a tettzik ki, hogy: egy ollyatén birtokos, a ki minden esztendöben maga számára; egy Hold, 50 esztendö alatt 30 Hold Siványságot akar Erdönek béültetni, mennyit tartozzon esztendönként 50 esztendeig a Városi Kints Tárba? mennyit ismét az Erdei Tiszttartóság Pénz Tárába béfizetni? e szerént:

A 3-dik Rekeszben a minden esztendöben egy egy Hold Siványon béültetendö Erdönek 20 forintra meghatározott ára tétettetett ki, melly 50 esztendök alatt 30 Holdakért 600 forintra mégyen.

A 4-dik Rekesz mutattya: a hátra lévö esztendökben ültetendö Hold Erdök árának 6 pro Cento Interessét.

Az 5-dik Rekesz: az Erdö gondviselésének fejébe minden kész Hold Erdötül minden esztendöben fizetendö 1 forintnyi bért.

Az 6-dik Rekesz pedig az Erdö hely elintézésének; és béültetésének, minden Holdtúl csak egyszerre fizetendö 6 forintnyi költséget veszi számba.

Az 7-dik végre azt adja elö öszveségessen, hogy: az, a ki maga számára minden esz-

tendöben egy hold Siványt akar Erdönek, béültettetni, mind a Városi Kints Tárba, mind pedig az Erdei Tiszttartóság Pénz Tárjában esztendönkint mennyit tartozzon béfizetni?

Ezen Táblábúl készültt a 4-dik és 5-dik Tábla is, mellyek közül az első azt mutattya ki, hogy: a ki 30 esztendeig folyvást minden esztendöben maga számára, és haszon vételére 1. 2. 3. 4. 's a t. 10. 20. 30. 's a t. vagy 100. 200. 's 1000 fát ültettetni akar, a második ismét azt adja elő, hogy a ki 30 esztendeig öszveséggel egy hold Siyányt, kettöt 10-et 20-at vagy 50-at kiván maga számára Erdönek béültetni, minden némö költségek fejében esztendönként mennyit tartozik öszvességgel a Kints Tárba béfizetni? mellyek szerént kiki szükségéhez, és tehetségéhez alkalmaztatva, válogatva, de adozásaihoz, birtokaihoz, vagy házai számához mérsékelve annyit, a mennyit akar azon esztendei fizetésért, a mint ezen Táblák kimutattyák föl foghat: mellyekbül a tettszik ki, hogy:

A ki esztendönként 1 fát 30 esztendeig 30 fát ültettetett fizet 1 f. 76 70/100 pénzt 30 esztendö alatt.

A ki esztend. 10 fát 30 eszt. 300 fát ültettetett fizet 17 f. 67 pénzt 30 esztendö alatt.

A ki esztend. 100 fát 30 eszt. 3000 fát ültettetett fizet 176 f. 70 pénzt 30 esztendő alatt.

A ki eszt. 1000 fát 30 eszt. 30,000 fát ültettetett fizet 1767 f. — 30 esztendő alatt

A ki egy Holdat akar bé ültetni fizet 58 for. 90 pénzt 30 esztendő alatt,

A ki 10 holdat akar bé ültetni fizet 589 frint. 30 esztendő alatt.

A ki 20 Holdat akar bé ültetni fizet 1178 frint 30 esztendő alatt.

A ki 30 Holdat akar bé ültetni fizet 1767 frint. 30 esztendő alatt 's a t.

az az egy fa nem kerül többe átaljában vévén, tsak 5 89/100-ad pénzben, az az mintegy 6 kis pénzben avagy közel ¼ krajtzárban.

Méltán az a kérdés támadhat itt, vallyon az alatt az üdő alatt, méglen ez az Erdő 30 esztendős, és így a ki vágattatás alá alkalmatos lészen, hoz é bé valami Jövedelmet? ha hoz, mennyi lehet az?

A Fiatal Erdő méglen az, az ő sarjadzásaival bújalkodik, addig egyéb hasznot nem ád birtokossának, tsak azon ágotskákat, mellyeket rolla leneyesetett; ez ugyan nem sokat tesz, annyival inkább: mivel abbúl, ha valami bé jönne is, az a nyesettetés köl-

tségére reá megyen. E szerént, úgy vehettyük föl a dolgot, hogy öt esztendeig legalább haszon nélkül valónak gondoljuk lenni, az ujjonnan ültetett Erdöket, és a következendö esztendökbe való ág nyesedékeket is tsak a munkások fizetésére forditandóknak képzeljük.

Mivel azomban a Siványoknak leszegezésére olly sürün fognak ezen Erdök ültettetni, hogy a fák egymástúl tsak egy ölnyi távúlságra, és így egy tér ölön légyen mindenik helyheztetve; de a mellyek, ha egyszer megfoganszanak, és erössen meggyökeresednek további nyövésükre valamivel térségesebb helyet kívánnak, arra való nézve szükséges, hogy azok imitt, amott minden esztendöbe irtatódjanak, és pedig annyira, hogy 30 esztendök elfolyása alatt fele a béültett fáknak közbe, közbe kivágattasson. Így: egy Holdnyi 1000 fákból álló Erdöbül, ha (a 6-dik esztendöbe kezdve) minden esztendöben 20 fát kivágatunk; 30 esztendöre, 25 esztendök folyása alatt, 500 fát írthatnak ki; már: ha egy 6-dik esztendös fának, melly ha mindgyárt tsak kapa nyelnek való vólna is, az árát, egy garasra teszszük; a 7 esztendös fáját 2 garasra, és így tovább; egy 30 esztendös fának az árát végre 25 garasra betsüljük; úgy vélem, nem nagy érdemet szabunk az Erdönek; de azért tsak így is mire mennyen egy hold ültetés Erdönek ad-

dig való jövedelme, még egészlen vágás alá vétetődik? azt

A Hatodik Tábla kimutattya; mellynek értelme szerént egy hold Erdő föld 30 esztendő elfolyása alatt a rendes irtásokbúl legalább 525 forint jövedelmet hoz bé: ennek következésében,

A Hetedik Tábla azt bizonyittyá, hogy: az ollyan Erdő birtokos, a ki 30 esztendeig minden esztendőben egy holdat ültettett bé maga számára; azon üdő alatt, még az első darab vágás alá vétetődik, bé vészen azokból 2925 forintokat, ha már ebbül a 4-dik vagy 5-dik Táblák szerént ezekre kiszámólt költséget 1767 forintokat kihúzzuk, nyilvánságos az: hogy 30 esztendeig, minden esztendőben egy Hold Erdőt ültettető birtokos, az alatt, méglen az a rendes vágatás alá kerül, minden költségein kivül 1158 forint tiszta jövedelmet végyen bé; — de ha még Intereses pénzel tsináltatná is valaki ezen Erdőket, még sem vesztene semmit is, hanem inkább, a mint

A Nyóltzadik Tábla kimutatrya: 540 f. 72 pénzt nyerne, minden költsön fölvett Tőke pénzek viszsza adásain, és azoktúl 6 pro Cento Interesek esztendönként való lefizeté-

sén fölül is; egyszer'smind 30 Hold Erdönek ingyen jutna birtokában.

Ha továbbá azt visgáljuk, hogy ezen nem ingyen, hanem nevezetes nyereség mellett készült Erdö, a következö esztendökben örökké mit hozhat bé? arra rá vezet bennünket ismét a 7-dik Tábla értelme, t. i. mivel 25 Hold Erdöt minden esztendöben a fönt elö adott mód szerént irtogathatunk, 's azon írtás árából esztendönként 525 forintokat bévehetünk; minden Hold vágás alá került Erdöben meglévö 500 fa is meg ér 25 garassával 625 forintokat; így 30 esztendök utánn, egy ollyatén Erdö birtokos, a ki minden esztendöben egy Hold Sivány homokot ültettett bé Erdönek, részszerént írtásokból, részszerént pedig azon egy holdnyi Erdöbül, mellyet esztendönként lefog egészlen vágni, minden következendö esztendökben a gondviselésért fizetendö tsekély béren kívül, könnyen bévehet 950 forintokat; átaljában vévén minden Hold erdöbül húzhat könnyen 31 forint. 40 krbúl álló esztendei jövedelmet. — Többet ér az a nem ingyen, hanem nyereséggel készült jövedelem, egy sok pénzen vett kis falúnál! pedig ide még nem is számláltuk a gyümölts fák, és a vad fák jövedelmeit, mellyek az egész Erdönek, mint egy 1/6 részén lesznek elültettve, a nyesedékekrül, és azon hasznokrúl se tettünk

említést, a mellyeket még ezeken fölül, egy, az Erdőket különössen szerető, és maga javára azt tulajdon fáradságával is gyarapító birtokos tulajdon Erdejének különös mivelése által tehet magának! igazán számólván: ezen Erdőnek jövedelme közel annyira megy minden esztendőben, a mennyit ültetésére általjában reá költöttünk.

Ha azt akarja még valaki megtudni, hogy: mit érjen már azon birtokosnak az erdeje egészlen, a ki 50 esztendőkig minden esztendőben, egy hold földet ültettett bé Erdőnek? tehát tekintse meg a *9-dik Táblát*, a mellyből az tetszik ki, hogy: ha egy 50 esztendős növésü tűzre való fát 1 f. 25 pénzre, 29 esztendőst 1 f. 20 pénzre, 's így tovább a mint már felyebb is tselekedtünk egy 6 esztendős pedig 5 pénzre, 5 esztendőst 4-re és így tovább betsüllünk; a 50 holdnyi Erdő, az azon esztendőben való írtás, és nyesés jövedelmén kivül, melly 525 forintokra reá mén az előbbi Tábla értelme szerént; azon gyümölts fák, és Vad fák árán kívül, mellyek mint egy 5 holdnyi földet elfoglalnak; és együtt közel 2000 darabbúl állanak; meg ér 10,825 forintokat, 's ezen jószágot pedig 50 esztendő alatt, és tsak 1767 forintnyi költséggel szerzette magának a birtokos; úgy: hány föld birtokossaink vagynak Szeged Városában, a kik ennyi pénzel, annyi

érdemű, és akkora jövedelmű jószágot tudtak volna magoknak 50 esztendők alatt szerezni? — nem szóll senki? — nem! valóban, nem! 's nem is szóllhat. —

Az is könnyen ki fog már ezekből tettzeni: hogy az Erdők, a mi Allföldi tartományunkban, sokkal hasznossabbak a fekete szántó földeknél, mivel itt egy hold fekete föld (szántó föld) 150 forintnál is drágábban vevődik; ha árendába adódik valakinek, attúl két esztendőre (mivel egy esztendőben, Ugarnak marad) legföllyebb ha két Köböl búzat adnak; ennek árát a mostani környüllállásokhoz szabva: ha mindgyárt 8 forintra teszük is, az még sem adja még tsak a 6 pro Cento Interessét is az érte adott Töke pénznek; hát ha azt visgáljuk meg, hogy azon mezei Gazdának, a' kinek Szeged Várossában 50 Hóld földje maradt az Attyárúl, és azt maga miveli, mitsoda tiszta jövedelme szokott lenni esztendönként? megláttyúk: hogy nem 950 forint, hanem hogy olly nyomorúltan éljen minden gazdálkodása mellett, hogy még tsak az, a' mellett keresett Kenyérbűl is allig haraphasson eleget!

Megkell azt még itt jól jegyzeni, hogy: ezen nevendék Erdők Jövedelmeinek fölszámolásában, egy fa, tsak két Tér Ölnyi földön e' szerént: egy Erdei holdon, vagy ezer tér ölön, 500 vágni való fa maradjon útoljára, az erdőbe; ez azért hagyattatódott olly sü-

rüen, hogy. a nevendék fiatalok, annál sügáróssabban, és egyenessebben fölnyölhessenek, és így: a mezei épületekre legalább, horogfáknak, létzeknek, 's gerendáknak, 's a t. alkalmatossokká válhassanak. Igen megkivántató dolog ez az All földön, a hol tudniillik: a Lakásra, a' Marha és Gabona tartásra szükséges épületek, kimondhatatlan sokba kerülnek, mivel azon 5, 6 öles fenyö szálak is, mellyeket az előtt 8 garasson megvehetünk, olly drágák már most, hogy 3, 4 forintokba is belé kerüllyenek; pedig: olly vékonnyak, hogy: egy ember maga könnyen fölrakhattya Kotsijára. A Füzfák, Nyárfák, 's a t. ha egyenessen hoszszúra nyölnek; a fennyö fák helyett, igen jól segítenek sokféle szükséginken.

Ha azomba valaki jobban akarná, ritkitani Erdejét, azért talám, hogy abba Terepéllyebb, vastagabb, és ágasabb fák nevekedhessenek? lássa. Az kárt avval éppen nem vall; mivel: ha annyira kiritkitaná is Erdejét, hogy minden 10 tér ölre egy fa jusson, utóljára; e' szerént 1000 tér ölön, vagy egy Erdei holdon csak 100 fa maradjon a levágatás esztendejére; mégis, mivel: egy illyetén testes, terepélly, 50 esztendös p. o. Nyárfa, könnyen meg ér 1 f. 75 pénzt; a 29 esztendös (7 pénzel azt óltsóbbra tévén) 1 f. 66 pénzt; így: (ha a minden esztendövel fiatalabb fa, az egy esztendövel vénebbnél

7 pénzel kevesebbet érővé betsültetik) az, a ki 50 esztendeig, minden esztendőben, egy Hold Erdőt ültettett; minden hold Erdőből esztendőnként 56 fát irtván ki, azok árából 801 forint az egészlen levágattatandó egy hold Erdőben lévő 100 fa árából pedig, 173 f. öszvességgel 974 forintokat tiszta jövedelmet béveend esztendőnként; e mint hogy ezt akár kiis fölveheti az elő adott Tabellák szerént. — Mind egy tehát a jövedelem föl számolására való nézve, akár jobban, akár kevesebbet, de még is módjával ritkittsa valaki az erdejét! Tekintetbe kell mint azonáltal tartani azt, hogy a sürőbb erdők, az épületekre alkalmatossabb fákat fognak szolgáltatni; és ez tettük ki miis tzélúl a jelenvaló számolásokban, annyival inkább, mint hogy a tűzre, gallyak, rözsék, ágok, 's más egyéb haszontalanabb fák, külömben is elegendő mennyiségben fognak az Erdőkben találtatni.

Ki tettzik ezekből: melly nevezetes Jószágra, és melly tsekéllységgel tehetnek szert Szeged Várossának lakóssai: mellyek 50 esztendők elfolyása utánn, ólly erdejük lehet, melly a 9-dik Tábla bizonyitása szerént megér 5,608,555 1/3 forintot; 's a mivel állandóúl ezen érdemének közel 10 pro Centóját, az az 516,666 1/3 forintokat béfog hozni esztendönként, a mint ez a fölyebb mondottakból világossan kitettzik.

Illy érdemű Jószággal gazdagabbak! 's ennyi esztendei jövedelemmel tehetössebbek lesznek 50 esztendő múlva Nemes Városunk Lakóssai! ha, hogy őket mostani bátorságuk ezen szerentsének megmarkolására rá vezeti! — Gondoljuk ide tsak múlólag jelen való nyomorúlt állapotunkat; a' midőn tudniillik, nem hogy jövedelmeket húznánk az Erdőkből; hanem: 100 ezer forintoknál is sokkal többet költünk el fáért, esztendönként; 's meg láttyuk, melly meszszire légyünk azon szerentsés állapottúl, a mellyre bennünket a józan ész, és búzgó igyekezet, azonnal, mihelyest tsak akarjuk fölvezethet.

Ha mi nem érhettyük is mindnyájan azt az üdőt, hogy ezen Erdöknek illyetén hasznát vehessük; nem szükséges é azért nékünk ezen dologhoz hozzá fogni? el érik azt a mi Gyermekeink, a kik ezen tetemes hasznokért örökké hálaadatossággal fognak rólunk emlékezni; de igaz is! vallyon ennél hagyhatunk é nékik nagyobb, és bizonyossabb Töke pénzt örökségül? — Nem tsak abban áll egy előre nézö Birtokosnak józan gondolkodása módja, hogy ö minden esztendöben tsak szánthasson, vethessen, arathasson, kapálhasson: hanem abban is, hogy: ollyatén fákat, 's Erdöket ültetthessen, mellyeknek állandó haszonvétele mellett következő maradékának örökre bizonyos, és minden munka 's költség nélkül jövedelmes Jószágokat szerezhesen. Így szokott a böltsJószág szerzö tselekedni!

Mínek előtte ezen ültetendő Erdőnek helyes gondviselésére teendő költségek öszve tsinálásának modjárúl szót tegyek; azoknak kiadásairúl, előbb ezeket jegyzem meg, és pedig

A' 10 ik Tábla szerént:

a) A rendes és állandó Hivataloknak, úgymint: a Fő Igazgatónak 1000, a' Földmérőnek, és Erdésznek öt öt száz, a Pénz szedőnek 400; a Jegyzőnek 500 forintokból álló fizetései, mellyek öszvességgel 2,700 forintokra mennek esztendőnként, olly helybe hagyás érdemelnek; hogy abból legkissebbet is, főképp a' mostani üdőbe levónni lehetetlen; annyival inkább, mivel ezen intézetben, noha az Erdők 5, négy, 5, mért földre is lesznek a Várostúl, azért még is semmi féle napszámi fizetések, vagy vontatási költségek egyik Tiszttől sem vétetnek bé á rendes hivatalbéli foglalatosságokban; azon esetett kivévén, ha hogy valami olly különös dolog adná elő magát, mellyel az Erdei Tiszttartóság Gyülése végezése szerént, az egyik, vagy másik Tiszt, vagy alatt való, rendes hivatalán fölül, és pedig költségekkel terheltetne; ekkor az arra való költségek, az apró jövedelmekből jegyeztetnek ki. De külömben is: egy olly roppant, és nevezetes Jószágnak, t. i. 10,000 Holdakból álló Erdőnek a' mostani semmiségéből 30 esztendők alatt olly valóságra való hozására, mellynek (a mint föllyebb megmutattuk) való-

ságos érdeme 5,608,333 1/3 forintokra betsülhetik; esztendei állándó jövedelme pedig 566,666 2/3 forintra könnyen fölmégyen; ollyatén tisztséget állitani, és tartani, mellyre esztendei fizetésül 2700 forint költődik el; hogy: se nem költséges, se nem pazarló intézet légyen, az nyilvánságos.

b) Az alatt valókra, úgymint, a' Tsőszökre, és Vadászokra való fizetések, az ő esztendőnként való szaporodásuk szerént sokasodni fognak, és pedig minden második esztendőben, egy formán 100 forintal, a' mint t. i. a számvető Táblán kivagyon téve; azomban: mivel hogy az egész ültetendő Erdőt, három Vadászat alá lehet venni, 's így: minden Vadászat mekkorasága, a' mint majd alább megmutatódik mint egy 5,500 holdakbúl fog állani, 's erre 3 Tsősz szász szász forint, egy egy Vadász 200 forint fizetéssel, könnyen gondot viselhet; arra való nézve: az emlitett Táblán a' Vadászok, és Tsőszök fizetése rekeszszében egy formán nevekedve kitett költséget, úgy lehet a Vadászokra, és Tsöszökre üdő folytával alkalmaztatni, a mint azt a környül állások kívánni fogják.

d) A Tsőszök házaira, minden két esztendőben 500 forint költség tétetett; 's így: 10 esztendő alatt 2500 forint; mivel azomban tsak három Tsősz lészen egy Vadászat alatt, a' kiknek házaikra 1500 forint költődik el;

a Vadász házára, a hol Istálónak, és egy különös szóbának is szükséges lenni: 1000 forint marad meg.

e) Az ollyan helyeken, mint Szegednek a' Környéke, a hol t. i. nem tsak hogy semmi Erdők nintsenek, hanem a hol több mért földekre ellehet menni, még se lát tsak egyetlen egy fát is az ember, úgy kell tekinteni egy újjonnan ültetett Erdőt, mint egy ma született első Gyermekét az Édes Annyának! melly nagy gondal, és mitsoda vigyázással, figyelmetességgel ápolygattya ez méhének kedves gyümöltsét! azon kivül, hogy maga mellé szolgállókat, dajkákat fógad; hogy kérdezösködik! tudakozódik! mind azokrúl, a mellyek szüllöttének egészségben való tartására, és fölnevelésére szükségesek! senkit magától elnem ereszt, a kinek jó tanátsadássát meg nem köszönné; tselédit, szomszédit, gyakran öszve hivja, és ditsekedve mútogattya előttük, tsemetéje körül tett iparkodásának, hasznos foganattyát! — Szint azon képpen kelletik tehát nékünk is tselekedni, annyival inkább: mivel ezen újjonnan ültetendő Erdő nálunk újság lévén, annak leghasznossabb módú elintézésére, és gyarapitására sok tapasztalás, 's ez végett sok szem is szükséges. Mivel pedig ezeket mástúl jobban nem, hanem egyedül tsak a Városunkban lévő Tiszt, és hivatalbéliektül, reménylhettyük, a kik t. i. Ifiúságuknak esz-

tendelt a Tudomáyok, és az azokban való tapasztalás végett hazánk több, 's nevezetessebb részeiben szokták eltölteni; hogy figyelmetességünknek egyik részét ezen nevendék Erdőkre annál inkább fordíthassák, és azok Intézetének, személyük részességével, néműnémű tekintetett szerezzenek; a Szeged Városában minden hivatalban lévők, sőtt még alatt valók számukra is, a kik csak esztendős fizetést húznak, a legutolsótól, a legelsőig esztendőnként átaljában 6 Hold Erdőt közönséges költséggel ültetni, 's annak termését, vagy jövedelmét, igen fontos következésü tselekedet lészen, minden esztendőben fizetésük aránnya szerént köztük azon kötés alatt kiosztani: hogy minden Tiszt, vagy Hivatalbéli, minden esztendőben egyszer legalább, ezen Erdőket megtekintvén, megvisgálván, azoknak gyarapitása; vagy némelly általa észre vett héjjánosságok elő adása; vagy tapasztalt Orvoslása módjárúl a néki részben jútandó haszszonnak elvesztése, és avval az Erdei Tiszttartóság apró költségei pótólása terhe alatt, azon Erdei Tiszttartóság gyülésének irásba jelentést tegyen; az Alattvalók pedig, szinte annyi veszteség meghagyása mellett, tartózzanak hitelessen bébizonyitani minden esztendőben azt, hogy ők az Erdő hasznai gyarapitásábann; jószági gondviselésében; munkái

tételében; vagy jövedelmei öszveszerzésében, bizonyos üdö alatt hiv segítök vóltak légyen.

Mivel azomban szükséges, hogy ollyan férfiak is találtassanak, a kik az Erdők, fák, 's gyümöltsök nemeinek külömbféle, és nevezetes haszna szaporitásában és gyarapitásában az ezen intézethez szükséges tudományok, 's mesterségek gyakorlásában kitettzö iparkodással, és szerentsével magokat megkülömböztetik, ezeknek további fölbúzditásokra is esztendönként, ugyan tsak közönséges költségen egy Hold Erdö ültettessen.

Gyakran megtörténvén az Nemes Városunkban, hogy valaki, vagy a közönséges dolgok folytatásában, hivatalbúl maga jövedelme veszteségével is kéntelen eljárni; vagy pedig Nemes Városunk javára, vagy ditsöségére különös dolgokat tselekszik; hogy ditséretes fáradozásaikat a Nemes Város valamibül illendöen megjutalmazhassa, egy áttal azok számára is esztendönként hasonló költséggel egy Hold Erdö ültettessen.

Mivel ezen Erdei Tiszttartóságnak rendes költségein kivül, a jövendö környül állások meghatározása szerént, sok különös, és hasznot hajtó Jószágokra, dolgokra, p. o. Az Erdészségre, Vadászságra, Kertészségre tanitó Könyvekre; ismét: az ezekhez szük-

séges eszközökre, szerszámokra, fegyverekre; a füvekkel, fákkal, 's azok terméseivel, gyümöltseivel teendő újj és hasznos próba tételekre; külömbféle Mester Emberekre, álatokra, intézetekre, 's a t. üdővel más nevezetes költségei is fognak lenni, a mellyeket a gondviselésre adott rendes jövedelmekből helyre pótolni nem lehet; arra való nézve: hogy ebbenis valami hátra maradás ne történnyen. — Ezen szin alatt az Erdei Tiszttartóság különös jövedelmei szaporitására esztendőnként 5 Hold Erdő, és pedig a 5 Vadászatban, 5 szép, és nevezetes tájjékokon, 5o, 5o holdakban olly móddal ültettessen, hogy abból ne tsak a haszon, hanem egyszersmind az ékes gyönyörüség is kitündökölhessen! 's ezek a helyek legyenek azok, mellyekben az ezen Erdők gyarapitásában, vagy minéműségei visgálásában fáradozó test, és elmeis, kivánt nyugodalmát mindenkor megnyerhesse.

Ezen hasznos intézetnek illendő, hogy azok is érezzék hasznát, 's áldják alkotóit, a kik a testi gyarlóságnak, és mostoha szerentsének nyomorúlt áldozativá válván, a közönséges Ispitályban jajgató sohajtozásaikkal minden nap könyörületességért esedeznek. Ember társaink ezek, és irtóztató példái a mi utóbb történhető sorsunk homályos bizonytalanságának is! segittsünk rajtok! a

mennyire lehet; könnyebbitsünk ügye fogyott állapottyukon! ültessünk számukra is minden esztendöben közönséges költségünkön 3 Hold Erdöt, 's a maradjon örökössen az Ispitályé. — De azon szerentsétlen Szegedi Lakósokrúl se felejtkezzünk ám el, a kiket, a nyilván való koldulástúl a szemérem, az Ispitályba való meneteltül pedig a környül állás elrekeszt; és tsak némely könyörületes Jótévök falai közt, a szomszédok adakozásából tengödnek! ültessük el esztendönként ezek számára azt a még 350 holdnyi kereksámhoz tartozó 2 2/3 hold Erdöt, és annak jövedelmének egy részével, készüljünk lassan lassan, egy olly dolgozó háznak felépitésére, a mellyben, vagy a mellybül az ezen fajta szegények munkát; ehez, és testi alkotmányuk állapottyához alkalmaztatva segedelmet mindég kaphassanak; a jövedelem másik részével pedig segittsük öket, hogy így: ök is részessei lehessenek azon jónak, mellynek származhatását talám soha tekintetbe nem is vették.

Az efféle végekre öszvességgel 16 2/3 hold közönséges költségünkön ültetendö közönséges Erdö a 333 1/3 hold különössen kiosztandóval egygyütt tészi azon 350 holdakat, a mellyekre való költség 5 forintyával számolva ezen Tábla kimutatása szerént állandóul rá mén 1750 forintokra esztendönként.

A Vadfa fiatalok, magvak megszerzésére, és óltások, szemzések készitésére 200 forintok vannak esztendönként följegyezve, mellynek fele, ha az óltásokra fordittódik; egy Garassával számolva, minden esztendőben 2000 óltás, szemzés fog elkészülni, a többi mind, a Vadfa fiatalok, és magvok megszerzésére alkalmaztathatnak.

A Tanitványok segitő fizetésére esztendönként 200 forint tétettett ki a költségek közé, ez ugyan nem igen sok, mindazonáltal mivel ezen intézetben, nem a' nagy világ esmérése, hanem csak az Erdei, Kertészi és Vadászi tudományok, és mesterségek gyökeres megszerzése légyen szükséges; azok tanúlása üdejekor elegendő segittségnek lenni láttzattatik, addig legalább, méglen azt a környül állások a különös jövedelmekbül szaporitani megengedik.

Ezek ezen Erdei Tiszttartóságnak rendes költségei, a mellyeket, hogy esztendönként betsületessen megtehessen, nem lévén eleinte elegendő jövedelme, kéntelen lészen költsön is pénzt fölvenni, és azoktúl Interest fizetni, a mint azt az egymás mellett lévő két rekesz elő mútattya, de megszaporodván üdővel jövedelmei, nem csak minden adósságait a nélkül, hogy az Erdő Birtokosok legkissebbel is terheltetnének, lefogja fizet-

fizetni, hanem az utólsó az az a 30-dik esztendőben, még maradék pénz is, a mint ezen 10-dik Tábla kimutattya, és pedig 958 forint fog Pénz Táhrába találtatni.

Mibül állyanak, és mekkorák legyenek a Tiszttartósági Pénz Táhr Jövedelmei? azt ezen Táblának 3. 4. 5-dik Rekeszszei elöl adják, t. i. Az Erdő helyek fölméréséért, és elintézéséért, ha holdanként 1 forint; bé ültetéséért pedig; a mint D betű alatt lévő bizonyitó Levél értelme szerént fölyebb elő adtuk 5 forint fizetődik; úgy öszvességgel: a föl mérendő, elintézendő, és bé ültetendő különös Erdők' Holdjáért 6 forint, általjában 333 1/3 Hold különös Erdőért, minden esztendőben be jön 2000 forint; továbbá: a már bé ültetett különös Erdő holdjáért való gondviselés fejében esztendönként fizetendő 1 forintnyi bér lészen első esztendőben 333 2/3 forint, melly, mivel minden esztendőben 333 1/3 forintal, annyival t. i: szaporodik, a mennyi különös Erdő esztendönként bé ültetődik; az, az utólsó 30-dik esztendőben; 10 ezer hold különös Erdő lévén gondviselés alatt, 10 ezernyi forintra mégyen. Végre: mivel ezen bizonyos Jövedelmek, első esztendőben kevesebbet tesznek, mint sem hogy azokból a rendes költségek meg tétetődhessenek, 's azért azoknak kielégitésére költsön kell föl venni Töke pénzt Interesre esztendönként, 's ez is a jövedelemhez tartoz-

zék; mind addig méglen a' rendes jövedelmek vagy elegendők, vagy fölöslegesek lévén, a' költsönözött pénzek egészlen viszsza fizetődhetnek egyszer'smind azok Interesseik is esztendönként levonatodhatnak: ez, az útolsó, az az: 50-dik esztendőben esik meg, a' mikor is: minden ki fizetett rendes költségeken, és viszsza adott Töke pénzeken fölül, a mint föllyebb is említödött 958 forint kész pénz marad az Erdei Tiszttartóság Pénz Tárrában.

Vége lévén 50 esztendők le folyta alatt ezen Erdő gyarapító Intézetnek, akkor egyszerre a költségek nagyobb része is megszűnik lenni; nem kell tudniillik már több Tsősz, vagy Vadász házokat újjonnan épiteni; hanem: a' készen lévőket tsak tatarázni; nem kell újj Erdőket tóvábbá ültetni; hanem tsak: a' készen lévőkbe esett hibákat foldozgatni; úgy szintén: a Vadfa fiatalokra és magvakra sem kell már annyit költeni mint eddig, mivel a 50 esztendős fák azokkal, itt helyben is szólgálhatnak; ha hogy azok, még továbbra is szükségesek lennének. — Viszsza fizetetvén minden Töke adósságok, azoknek Interesseit sem kell ezután senkinek is fizetni; inkább: ha eddig az üdeig szokásban lévő minden hold Erdő föld gondviselésért fizetett egy forintnyi adó, még ezutánn is meg fog maradni; a gondviselésért, üdővel is állandóúl 10,000 forint

fog béjönni esztendönként; így: ezen Erdei Kintstartóság pénz Táhrának (mivel rendes költséggel tsak a Hivatalban továbbra is meg maradók, és a szükséges szolgálatban lévök fognak fizetödni; 's a melly fizetés, ha azon módok tétetödik, a mint eddig vólt; a Tanitandó Ifiú segítö fizetésével eggyütt esztendönként tsak 4400 forintokra mégyen) minden egyéb különös Jövedelmein kívül esztendönként 5600 forintnyi kész maradéka lészen; Az, ebböl másoknak is költsönözhet, és lassan lassan, egy olly Tökét tsinálhat, mellyböl üdövel akár mi nagy, nevezetes, és hasznos intézeteket végre hajthat; p. o. A Szegedi Mezei Gazdaság pallérozására egy, azon Mezei Gazdaságot gyakorló Oskolát fundálhat; abba jó fizetéssel legnevezetesebb, és legprobáltabb mezei Gazdaság Tanítókat helyheztethet; Barom Orvoslókat (Veterinárius okat) szerezhet. A mester emberek számára ismét, a hasznos, és szükséges mesterségek Oskoláját állíthattya föl; 's abba is nevezetes fizetéssel, leg jobb Tanitókat szerezhet bé; hív, és érdemes Tisztyeinek, vagy Árvainak, és pedig 10 esztendöre 1/5, 20-ra 2/5 részét; harmintzra egész vólt fizetését, Kegyelem fizetésül rendelheti; 's a t. Sokat lehet üdövel, ezen Erdei Tiszttartóság állandó, és különös jövedelmeiböl, Városunk lakossai közönséges bóldogsága' elömozdítására tenni; lehet t. i. az elmés de Szegény

Ifiakat a Tudományokban föl neveltetni; külömbféle Mesterségeket üző Legényeket külső Országi Vándorlásukért hazajövetekkor meg ajándékozni; az új hasznos Mesterségeknek Szeged Városába való béhozóit, és gyarapítóit ingyen segíteni; azok Mühelyeit föl állítani, 's a t. A Tanúlásra, vagy a szorgalmatos munkásságra fökép az Ifiúságot, nevezetes ajándékokkal ébreszteni, és buzdítani. Ezeket mind azonáltal, az akkori üdök, és környül állások leg jobban fogják tudni javasolni, és meg határozni; valamint szintén azt is ki munkálni: miképpen viseltessen a gond továbbra is ezen Erdei Intézetre, hogy az, ne csak állandóságával, hanem jövedelmei nevezetes nagyobbításával is, a következendő maradéknak örök üdökre szolgálhasson.

A különös jövedelmek, valamint szintén az üdő közben elő forduló különös költségek rekeszszei, ezen 10dik Táblán akkoráknak lenni gondoltatván, hogy azok egymást nem fogják fölül haladni, üressen hagyattattak; a mi azomban még is a különös Jövedelmek ágait illeti, azokrúl a következendöket meg lehet jegyzeni, tudni illik:

a) A Büntetésekből bé jövő Pénz teszi ennek a' jövedelemnek egy részét, de a mellyet hazánk szokási Törvényének 3dik Szakaszsza 33dik Részének 2ik §lye 's más késöb-

EGYETEMI KÖNYVTÁR SZEGED

bi Törvények is meg határoznak; nálunk eleinte talám nem volna helytelen, ha a kész akarva kárt tsináló abban marasztatna, hogy a hitelessen fölbetsült kárnak az árát, háromszor fizesse le; mellynek egy harmad része a föl adójé, a másik harmad része a meg károsítatott Birtokosé lenne; a harmadik pedig a Tiszttartóság Pénz Táhrába mint a különös Költségeket pótoló különös Jövedelem befolyna. — A' nem kész akartva, hanem véletlenül kárt tévő pedig, tsak a hitelessen föl betsült kárt tortozna meg téríteni.

b) A Különös Jövedelmek szaporítására fognak szólgálni az Esztendőnként 5. holdakbúl álló, 's a Vadász Ház mellett ültetendő Erdők hasznai is lenni, mellyekről felyebb emlékeztünk.

d) Ide fognak egy úttal azon fönt említett 16, 2/5 Hold közönséges Erdöknek a Gyümöltsökből bé jövő hasznai is fordíttatni, mivel azoknak magános, és állandó birtokossaik, úgy sem fognak lenni.

e) Azon Gyümöltsök, fák, óltások, hasznai is, mellyek a Vadászok, 's vígyázó Tsőszök által különössen kertyeikben, vagy másutt fognak akár ingyen, akár Pénzért szaporítatni, ide fognak vétettetni, ne hogy alkalmatosság szógáltatódjon nékik (azonkivül a mi maguk szükségükre való) ezekkel

együtt mások jószágának is alattomos el adására, vagy el vesztegetésére.

f) A Legelőnek föl szabadított Erdőkben való vadászat, a Tekéntetes Nemes Tanátsnak rendelései alatt lévén, a nevendék, és legalább 10 Esztendeig tilalmas Erdőben való vadászat senkinek ingyen meg nem engedőtheʼik ʼs így az ebből béjövő Pénzetske is segitheti ezen jövedelem ágát.

g) A fölösleg lévő Gyümöltsfa óltványoknak; a közönséges, és a Tiszttartósági Erdők tisztogatásából, ʼs nyesésébül öszve szedett veszszőknek, rözséknek el adásából öszve szivárgó hasznokból; nem külömben:

h) Ha egyszer a fiatalokat ʼs veszszőket nem kell meszszire vinni, és ha az Erdő ültetőket a Tekéntetes Nemes Tanáts ezen intézetben is kész Pénzért fizetendő Robottal tétetni meg engedi, ʼs a t. Lehet a különös jövedelmeket annyira szaporítani, hogy azokkal minden különös költségeket el viselni lehessen.

Ha valaki mind ezekre azt találná mondani hogy:

a) *Ezen nagy munkát tsak azért se lehet végre hajtani, mivel tetemes Költségeinek helyre pótolásában mindjárt eleinten költsönös Pénzel kelletik élni*; Annak azt felelem, hogy minden nagy intézetek hasonló móddal hajtatódtak tökéletességre. A Hansei Városok,

azok az Indiai nagy kereskedő Társaságok is, a mellyek már most a külső Országokban ezer Milliomokat érő jószágokkal birnak, eleinten majd tsak nem olly forma szövetséggel állottak öszve, a millyen ezen Erdő tsinálásban meg kivántatónak lenni föl tétetett; illyen módon érték el, azon számtalan más el gondolt intézetek is maguk valóságukat, mellyek sok hellyekben tsudálkozásra méltó virágzásban vagynak. De közelebb jövén a dologhoz, — éppenségessen: el lehetne mellőzni ezen dologban azt, hogy a' költsön Pénzre semmi szükség ne légyen, mivel: ha az Esztendönként, gondviselésre való adót annyira fogjuk föl emelni, hogy abból minden szükséges költségek ki fizetődhessenek; vagy pedig, egyszerre akkora Részeket (Aktziákat) tsinálunk hogy azokból, és azok interesseiből, minden egész 30 Esztendeig szükséges költségek ki teljenek; úgy: semmi szükségünk se lesz a költsön Pénzre! 's igy annak Esztendönként való Interesse fizetésével se terheltetödünk; de ellenben: ha azt veszszük tekintetbe, hogy mi Szegediek! nem vagyunk olly Pénzes Emberek, hogy elöre egyszeribe sokat fizethessünk, és ha azt is józanon meg fontoljuk, hogy mi a magunk Pénzével, ha t. i. szorgalmatossan, és eszessen tudunk véle bánni, annak Esztendönként 20, 30 procentóját is bé vehetyük; e szerént: az ezen föl tételbe lévő Er-

dők tökélletességre való hozásába, ha 6 procentós költsön pénzel munkálkodunk, 's ezt amabból igen könnyen ki fizethettyük; igy: mind a' két oldalrúl nevezetes nyereségét húzhattyuk, ezen dologba alkalmaztatott iporkodásunknak. — Sokkal tanátsossabb tehát, a költsön Pénznek módos segitségével némelly részében ezen dolgot végre hajtani, mint egészlen tulajdon vagyonnyainkkal. — Erre az is ösztönt ád minékünk, hogy: a fönt kiszámolt adó, Esztendönként, többnyire egy formán, és igen tsekéllyen fog kivántatni tőlünk; noha pedig: a költség eleinte sokkal több, mind sem, hogy ennek helyre pótolása, már kész Jószáginknak örömest fizethető Esztendei adójával ki elégítödhetne; nem ijesztödik el azomba avval senki is, inkább: kiki örömest arra áll, hogy: eleinte is kevessebb költséggel fizesse meg a remélyt nagy nyereség árát; ha mindjárt akkor se fizessen is többet, a midön már a valóságos nyereségnek tökélletes birtokában vagyon helyheztetve. A jelenvaló intézetben úgy van el rendelve, hogy: az Esztendönként való adó többnyire egy forma, és nem is sok légyen; azonba még is üdőrúl üdöre mindég jobban kevesedjen. Arrúl tudom senki sem kételkedik, hogy ha Pénzre szükségünk leszsz azt kaphatunk; mivel van Szeged Várossának hitele, és egy Hold Erdei Birtok 10 vagy 12 forintért, minden üdöben elegen-

dő kezességül szólgálhat. Leg könnyebben eshetik meg azomba ezen pénz költsönözés úgy, ha hogy a Siványok is a Nemes Városnak esztendönként az 1só Tábla szerént fizetendő 6666 forintbúl 66 2/3 pénzbül ezen Erdei intézetnek költségei ki pótolására 6 procentó interesért az Erdei Tiszttartóság pénz Táhrába annyi marad bent mindég, a mennyi szükséges; mivel így: viszsza fizetödvén üdövel a költsönözött pénzek, a Nemes Város kints Táhra semmi kárt se vall; az intézet is végre hajtatódik; és senkire más különös jó tévöre szorúlni nem kell.

b) *Ezen Erdei birtok igen sok, t. i. 30 darabba lészen el szórva, azért nem csak alkalmatlan, hanem nem is olly haszon vehető;* Az eleinte csak azért mondódott, hogy az esztendei fizetésnek rendes föl vetése, és minden birtokosra való ki számolása annál világossabban szembe tünhessen. Lehet ezen Erdő birtokokat kevessebb p. o. 2, 3, 5, 6, 10, és 15 darabokra is ki tsinálni, de akkor a birtokos, minden esztendöben Erdöt vágni nem fog, hanem csak a 2dik, 3dik, 5dik, 6dik, 10dik, vagy 15dik esztendöben; ez meg történhetik vagy az osztás alkalmatosságával, és pedig úgy, hogy: az osztály darabok egy helyre jöjjenek; vagy pedig: az Erdő birtokosok közt történendő tsere által; a kinek hogy tettszik, úgy válogathat benne, csak hogy eleinte mindjárt, az egy más-

sal, egy forma birtokot tserélők, annyian jöjjenek öszve egy értelembe, a mennyiedik esztendőben akarnak Erdőt vágni; p. o. ha némellyek tsak minden harmadik esztendőben akarnák Erdeiket le vágatni; tehát hárman állyanak öszve; és így az egygyiknek első eszendőbe 3 rész, a' többinek semmi; a másiknak második esztendőben ismét 3 rész, a többinek megint semmi; a' harmadik esztendőben végre a harmadiknak három rész, 's a többinek meg meg semmi sem fog adattatni. Így mindenik az egész Erdőségben 30 Esztendők el follyása alatt 10 helyen fogja ki kapni a maga Erdejét, és minden harmadik esztendőben, egyszer fog Erdőt vágni. Irtásokat azonban a fönt irt mód szerént mindég tehet.

d) Azt kérdezhetik még némellyek! *mit fogunk ezen temérdek fával tsinálni; ha hogy ezen intézet tökélletességre végre hajtódhatik?* — A Vagyontúl soha se kell félni, mindég lesz Kováts, tsak Vas, és szén legyen elegendő. — Ha mi tulajdon szükségeinket ezen Erdőkkel ki fogjuk elégiteni, más szomszédoknak is annyit adhatunk jó pénzért, a mennyit azok kivánnak; ha hogy pedig, azok sem szorúlnának reánk? avagy: nintsenek é olly sok mesterségek, mellyek az egész Világ fáját is meg emészthetik? nem lesznek é ezutánn több Emberek, a kik a fára szorúlnak? Mi magunk, ha óltsó téglával akarunk épí-

teni, nem kell é oda fa? ha azon vesztég heverő és különös figyelmetességet érdemlő Széksóinkat Szódává főzettettyük, nem kell é ahoz ismit fa? Ha mi a' mész fehérségéhez hasonló fehér, és salitromos földeinket, keserű vizeinket, valami haszon vételre akarjuk üdövel alkalmaztatni, nem kell é oda megént fa? Útólsó jövedelem az Erdőkből a Hámmúzsir, a Szén; de azért ezek is meg adják még a Szegedi homokhoz illő nyereséget; nem kell töllök félni semmit is, az Emberek szaporodásával, az Erdők érdeme, tiszerte jobban nevekedik; 's így: ha amahoz reménységünk vagyon; ez iránt is bizonyosak lehetünk.

e) Ismét: *mire valók a' Tisztéknek azon egész hely Földek?* A Siványoknak fekvései a Pusztákon igen rendetlenül lévén helyheztetve, nem hogy éppen lehetetlen, hanem igen szükségtelen vólna öket, úgy, a mint vannak Erdöknek föl fogni; rendes, és a mennyire lehet egyenes huzadékok szerént öket árkokkal föl keríteni, nem tsak azért jobb, hogy egy tekintettel is lehet reájok vígyázni; hanem hogy az árkok maguk is jobb állapotban tarthatatnak: ez által, valamint hogy sok helyeken másutt, sött bent a Siványok közepén is, ollyatén darab földek tsútskák, kerittetnek föl, mellyek, ha tsak föl nem szántatnak; nem miveltetnek, soha fákkal bé sem is ültetödhetnek; tudjuk továbbá azt is,

hogy: vannak sok olly vad fák, a mellyek nem szeretik egyenessen a Siványt, hanem a Tér földet, ezeknek gyarapítására tehát, azon tsútska földetskék föl szántatván, miveltetvén, két három esztendők alatt igen alkalmatossak fognak lenni. — A Gyümölts fák is, az illyetén helyet kivánnyák, és pedig szélről, valamint szintén azon kertek is, mellyek a Tsőszök élelme számára lesznek ki rendelve. Már mivel ezen földeknek a fa megtermesztésére való el készítése, két, három, és négy esztendők el follyása alatt, sok költségbe, 's utánna való járásba kerülne; ennek el kerülése végett tanátsossabb lészen azokat azoknak ki adni önnön költségükön való munkáltatásra, és üdeig való haszon vételre, a kiknek kötelességükbe lészen, mind azon földeket három, négy esztendők el follyása alatt, vad, vagy Gyümölts fa fiatalokkal bé ültetni, vagy pedig fa magvakkal bé vetegetni; a kiknek egyszer-'smind alkalmatosság adódik ez által, az Erdőkben való gyakrabbi meg fordulásra, és mindenekről való szemessebb gondoskodásra is. Ezen földek, két, három, vagy négy esztendeig adatnak egy helyen a szántás alá, 's mihelest ültetés, vagy fa mag vetés alá alkalmatossak lésznek, azonnal a Tiszteknek más hellyek fognak ki mútattatni; hogy így: üdő folytával, minden föl kerített ürességek, a' bé ültetés, vagy vetés

által, egy húzamos Erdővé válhassanak, és a tüzre való lágy közt, az épületre való vad fák is, jokora darabonként, minden esztendőben szaporodhassanak. *)

f) Ha végtére olyatén Ember találkozna Szeged Vérossában, vagy másútt is valahól, a ki azt mondaná, hogy a Siványokon, és a más helyeken ültetendő újj Erdők köztlehetetlen, hogy valaha Etzetfa, vagy Szkumpia, Fenyőfa, Iharfa, 's más féle Erdők származzanak valamikor, 's a tsak merő képzelődés légyen, hogy minálunk valaha a Kordovány készités, Selyem tenyésztetés, Tzúkor főzés, és több e féle gyakorlásba jöjjön; — Abba az esetbe, ha utánna nem látunk a' dolognak, — én is úgy mondom, hogy semmi se leszsz: mert a ki Kukoritzát nem vett, Dohányt nem ültett, Gyümöltsfát nem ólt, nem szemez, annak nem teremhet jó Gyümöltse, Dohánnya, Kukoritzája, és a t. De a ki vetett, ültetett, szaporí-

*) Azt az ellenvetést: hogy ha Erdők lesznek a Szegedi Határba, a Tolvajok meg szaporodnak; — a tapasztalás meg tzafollya: — mint hogy az Alföldi sikságon több Lopás történik mint a Földföldi Erdős és Hegyes hellyeken. — 'S a Tolvaj a Sikon Mértföldnyire is meg láttya az őtet Kergetőket; de az Erdőbe lappangó, a Hajtókat ki nem kerülheti; tulajdon nyomaival is elárúlja hol létét. —

lott valamit, 's gondossan utánna járt a' dolgának, annak mindenütt, és mindég vólt, mind e féle; tehát Szegeden is 's másútt is lehet! lehet igen is, de tsak úgy, ha markossan hozzá látunk a dologhoz, az Erdők ültetéséhez, t. i., és azok gyarapításához. Igy lehetnek nékünk nem tsak tsupán tüzre, épületre, szerszámokra, és eszközökre, hanem a Gazdaságra, Kereskedésre, sőtt önnön élelmünkre való fáink, és tsemetéink is. — Lehetnek tudni illik ollyanok; a mellyekből külömb féle edényeket, 's Bútorokat készíthetnek; a' mellyeknek ágaibúl veszszeibűl Kosarakat, 's más egyebeket fonhatnak, köthetnek, mellynek gyümöltseibűl, vagy más részeibűl Ólajt, Bort, Pálinkát, Etzetet, Orvosságot, Festéket, Szúrkot, Terpentiát, Lúgos-Tsávát, Kulimászt, Viaszkot főzhetnek, vagy készithetnek; ki tsapolt, vagy sajtolt leveikből édességeket sőtt Tzúkrot is tsinálhatnak 's a t. Annyival inkább pedig, mivel nékünk nem tsak homok Sivánnyaink, hanem agyagos, iszapos, vizes, és Fekete földjeink is légyenek Erdőknek valók; következésképpen nem tsak tulajdon állapotunkat, hanem egy úttal a Státust Javát is elő mozdithattyuk! ha akarjuk. — Atallyában azomba: az illyetén ellenvetőnek, mivel úgy láttszik vélekedni, mintha a semmibűl valamit, a kitsinybűl nagyot, a képzeltbűl valóságot, a lehető-

bűl igazat soha sem lehet tsinálni; bátran szemébe azt mondhatni. — Hogy: ő még a Világ történeteinek, és a' természet munkálkodásának illendő esméretére nem jútott; és: sem a körülöttünk lévő dolgoknak mivóltát, sem pedig az Emberi nemzenek mostani állapottyát, annál inkább tehettséget elegendő képpen nem esméri; következendőképpen: arrúl még tsak nem is álmodozik, hogy *Magyar Országban, főképp az Alföldön a Sivány Homokságok, üdővel, mint a valóságos Arany bányák olly jövedelmük lehessenek.* Szeged 15 Martii Anno 1808.

Vedres István *m. k.*
Ns. Vár. Es. Földmérője.

RAGASZTÉKOK.

A Betű alatt a 26-dik Levélhez
TEKINTETES NEMES TANÁTS

Ha tsak a közelebb el múlt 20 esztendőket veszszük fel is, miólta tudni illik leg inkább népesítetett Országunk a' Sováboknak bé költöztetett temérdek sokaságától: miólta annyi sok gyönyörü Erdők, mellyek Magyar Hazánk nagyobb részének, Hegyeit, Völgyeit, egy végbe el lepték, Szőllőkké, kaszállókká, Szántó Földekké váltak; miol-

ta a' fával olly böven bánunk, mintha a Tisza háta, körös mellyéke, Maros tájja, és Erdély Ország el pusztithatatlan Erdőkkel biztatnának; annyira meg változott mind a Tüzre, mind pedig az Épületre való fának az ára, hogy ha arány szerént még 20 esztendeig úgy nevekedik, akkor a Szegedi fa kereskedők Bétsi áron fogják árúlni fájukat; pedig nem a Bétsi Gazdag Polgároknak, hanem a szegény Szegedi Lakósoknak. Nem is oknélkül, mert: mivel az Ország szüntelen népesebbedik, 's igy a föld, a Birtokosok számára való nézve szűkül; avval a fa fogyasztók száma öregbedik; evvel pedig az Erdők térsége meg kissebbül, azoknak Szántó földekre, kaszálókra, és Szőllőkre való át változtatása végett; szükségképpen nevekedni, kell a fa árának, a mint ezt az általunk eddig észre vett példa is bizonyitya. Ez előtt 10, vagy 15 esztendőkkel, 6, 7 Márjáson meg vettük ölét a tüzre való fának, most 4, 5 forintokon. 1790-dik esztendőben pedig, hat forintokon kintelenittettünk magunknak bé szerezni! *)

*) A midőn az előre botsájtott javaslás iródott, t. i. 1808-dik Esztendőben, ismét 1809 — 1814-dikben eggy öl tüzi Fának az ára 20 — 30 — 's 40 forintrais nevekedett e follyó 1824-dik Esztendőben pedig egy öl kemény tüzi fa 13 for. Lágy tüzi fa 9 forinton kél, de már váltó Tzédulában.

A fa árának illyetén nevekedése Nemes Városunkra nézve is, nem leszsz tsudálatos, ha mostani szükségeinket a régiekkel egybe vettyük. Ez előtt nem sok esztendőkkel, alig fogyott el egynehány száz öl fa Városunkban, most 5, vagy 6 ezer sem elegendő: mert minden ember fánál akar főzni, hogy a gaznak égetése körül való alkalmatlanságot el kerülye. Más Városbéliek szokásuk, és izlésük szerént, már most minden Ember ékesgeti Épülettyét, holott eleink meg érték avval, ha mi hánt vetett létzekből, füzfa ágokból fel tsinálták házuk gerendázattyát, Gyékénnyel, vagy Náddal felverték Tetejét; most ezt is faragott fenyőből készittyük, és Zsindellyel, igyekezünk bé fedezni; mennyi fa el fogy ezen kívül Városunkban az útakon lévő Pallókra, Hidakra, Töltésekre, Malmokra, és mind a Gazdasághoz, mind pedig a kézi Mesterségek' üzéséhez szükséges eszközökre, és szerszámokra! és pedig minden esztendőben több, több, mivel ezek tsináltatását is szüntelen szaporíttyuk!

Ezeket mind meg gondolván, egy el kerülhetetlen szüksége vagyon Nemes Városunknak olly Erdőre, melly ha nem is minden, leg alább nagyobb részét ebbéli szükségeinknek ki pótollya. Mert külömben, Nemes Városunk Lakóssai, kéntelenítetvén minden esztendőben szükségük el mellőztetésére, az

Épületekre, és más dolgokra szükséges fán kívül még tüzre is 5, 's 6 ezer öll fát meg szerezni, 's ez által mint egy 20 ezer forintokat esztendönként ki adni, soha sem érhetik el azt a szerentsés, és bóldog állapotot, melly a' Lakosoknak pénzbéli tehetöségükben áll, hanem inkább Politikai bóldogulásunk (melly külömben annál inkább elé mozdíttatik egy Városban, mennél kevessebb Pénzt kéntelenítetnek a Lakosok ki adni a szükséges jószágokért a vidéki Kereskedöknek) szemlátomást elé mozditó kútfejétöl, tudni illik a pénztül, magokat önként, esztendökrül esztendökre, mind jobban jobban, fosztogattyák. Ezen eggy el mellözhetetlen szükségünkre a tüzellö fára, 50 esztendök alatt egy Milliom forintot fizetünk, és fél Milliom forintnak egész 50 esztendök alatt, mind interessét, mind pedig a rajta fordulható 50 esztendeig tartó kereskedésbéli hasznát el veszejtyük. Pedig melly szükséges vólna ezt Nemes Városunk Lakossainak, kik úgy is a pénznek kevés vóltárúl szüntelen panaszolkodnak, erszényükben meg tártani! Vagy leg alább ezen esztendei adójukat, némü némü képpen elébb meg kissebbitvén, ugy alkalmaztatni, hogy ne a vidéki Kereskedök kezébe, hanem Nemes Városunk pénzes Szekrénnyébe, más dolgainkba való elömenetelünk, és tökélletesíttetésünk véget bé juthasson.

Ezen költségünk mind jobban jobban nevekedik pedig, mivel Nemes Városunk szüntelen népesedvén, Épületeinket az alkalmatlanságok el kerülése végett szaporíttyuk, és azokat nagyobbíttyuk, bövittyük. — Az Ország Úttyaira újj hidakat, az utzákra több Pallókat; egy szóval, az alkalmatosság, tisztaság, és bátorság eszközlése végett újj Épületeket 's eszközöket tsinálunk; Már mind ezekhez fa szükséges, arra pedig a sok pénz! mellyet Városunkból kintelenittetünk ki adni, hogy a vidéki fa Kereskedöket Gazdagittsuk. A kik valóban, esztendei adó fizetés alá vettettek bennünket! — Melly, sokkal sujossabb annál, mellyet bátorságos lakásunkért Királyunknak esztendönként föl áldozunk, és nehezebb a meg fizetésre, mivel azon fa Kereskedök, vagy Erdö tartók, mindég a mi szükségeinkhez mérséklik nyereségüket, nem pedig Jószáguknak valóságos érdeméhez.

De sokkal nagyobb az, a mitöl leginkább félhetünk ebben a dologban, tudni illik: A Dótzi Rétnek kezünkröl való el esése, már is meg szükítette a Nádból való bövségünket; Vetye hát pedig, Marostö, Bodony, Baktó, ollyan száraz esztendökben mint most járnak, Épületeink tetejének újjítására sem igen adnak elegendö Nádat! Ha pedig egyszer a Tisza, és Maros folyamottyainak meg igazítása, ez által a Tavaknak, Ná-

das Réteknek ki száraztatása munkába vétetődik (a mint hogy ezt a reá tett készületekből észre vehettyük) akkor Nádas Réteink éppen nem lesznek, úgy járunk: mint egy szomszéd, de nevezetes Város, a múlt Török Háborúban, melly, a benne tanyázó Katonaságnak téli üdöben adandó tüzi fának szüke miatt, a kertekből, és Szöllökből kéntelenittetett a gyümölts fákat ki vágatni, és azokat az illyetén esetben máskor is elő fordulható irgalmatlan szükségnek föl áldozni; avagy: mint az ollyan mostoha hellyen lévő Helységek, a mellyeknek Lakóssai, azt se tudják: tsekély keresménnyüket élelmükre é, avagy Épülettyeik fönt tartására fordittsák, 's igy első nyomorúlt állapottyukat soha jobbal felsem is változtathattyák; vagy pedig végtére, a mitől mentsenek meg az Egek! ha valamely Ellenség, azon Erdöket, mellyek mind e mái napig pótolgattyák fogyatkozásinkat el foglalná, avagy egészlen el pusztítaná, úgy, hogy semmi reménységünk se vólna hirtelenébe a fa dolgában lévő szükségünk' fel segítésére, mihez kapnánk akkor? Házi fa butorainkat, épületeink födeleit, 's más efféle Jószáginkat kellenék a tüzre, mint az áldozatokat tennünk, hogy annak fel élesztett, és tartó jóltéte által, vagy a hidegnek irgalmatlanságától meg menekedhessünk; vagy hogy szokott élelmünk módját fent tarthatván életünket te-

nyészthessük! az illyetén hideg Tartományban pedig ez, föképp háborús üdöben éppen nem tsuda, ha meg esik is. —

Ezen szükségünket el mellözni törekedö szándékunkat, azon haszon nem kevessé élesztgetheti, melly egy közönséges Erövel épültt Erdöbül a Városi pénzes Szekrényre háromlana. t. i. Ezen Nemes Városnak Erdönek alkalmatos legelö mezeje áll mint egy hetven ezer holdakból, ennek tsak tized részén, az az hét ezer holdakon lévö Erdö mitsoda hasznot hajtana, innét ki tettzik.

Hét ezer holdakat 50 esztendöi vágás alá vetvén, le lehetne vágni minden esztendöben száz negyven holdakat; az ugyan elég ritka Erdö, mellyben 12 Tér Öleken tsak egy fa áll, 's elég fiatal, vagy Sovány földü, ha azon fa 50 esztendök alatt tsak egy öl tüzre való fát adhat; mindazonáltal még is úgy vévén fel, minden holdon terem 100 öl fa, és így minden esztendöben 140 Holdon 14 ezer ölek könnyen megteremnek, mellyek ha tsak egy Tallérjával adodnának is el, Huszon egy ezer forintot adnának esztendönként jövedelmet. — Melly jó segíttség vólna, ez a Nemes Város pénzes Szekrénnyének! melly haszon! könnyen lehetne evvel Nemes Városunk egyéb szükségeit felsegíteni, hasznait elömozdítani, a közönséges bátorságot, és tisztaságot, mel-

lyek a józan Lakkormánynak fő foglalatosságai, mindennekbe tökélletességre vinni; pedig ezen felvetett jövedelemnél, annyi földrül sokkal többet szednek bé azok, kik hasonló Térségü Erdőnek birtokossai. — Illy formán lehet arrúl gondolkodni, ha akkorra terségü Erdőt magok a lakosok különössen bírnakis; mivel a Rendszerént szükséges költségeknek megnyerése, nem egyéb valoságos Jövedelemnél.

Nem szóllok itt különössen azon hasznokról, mellyek egy Erdős helynek tulajdonai, t. i. hogy nem hordanak oda a Baranyaiak Szekereket, Kotsikat, Ekéket, a Bihár Vármegyei Oláhok Tsonakokat, Vályukat, a Békésiek Kasza nyeleket, Villákat, az Aradiak Teknyöket, a Gömöri Tótok Vedreket, Dézsákat, 's a t. mellyekért temérdek pénzt ki emelnek esztendönként Városunkból, hanem hogy, meg erdősödvén Nemes Városunk, szemlátomást fog Népesebbedni, az ide jövő mindenféle, és le telepedő Mester emberek által, kik élelmüknek könnyü megszerzése végett, mind azokat itt helybe fogják kikésziteni, mellyekért mi most másokra szorúlunk. — Még az is megeshetik üdővel, hogy házaink kitsinosítására se menünk Pestre, hogy ott a Németh Országiaktól vegyük meg szükséges butorainkat, holott még most, egy rosz Kapa

nyelért, a vagy tsak egy büntetésre való Mogyarófa Páltzáértis, vagy Zomborra, vagy Tsanádra kelletik szaladoznunk. —

Azon haszon, melly a Gazdaságban az Erdők létele által eszközlödne, nagyobb figyelmetességet érdemel, mintsem hogy azt megvetni lehessen, kivált ollyatén Városban, a hol minden következendö esztendöbéli termésnek Zsírját, a fának szük vólta miatt feltüzelik, és így kéntelenitettnek a lakosok trágyázatlan hagyni széltibe, mind azon Vad, és talán öröktöl fogva mivelést szomjúzó földeiket, mellyek külömben, tetézve megfizetnék Gazdájuknak értük végbe vitt iparkodását; Ezen kivül azon haszontalan földek, mellyek, se a Nedves esztendökben a többieken lévö elegendö termés miatt; se a száraz idökben tulajdon soványságuk miatt nem használtathatnak, a Fáknak béültetése által szántó földeink jövedelmét fölül haladó hasznot hajthatnának.

Azt tsak ugyan fútalog említem, hogy a mi Tsorda, és Barom homokos Járásaink, nem sok esztendök múlva, a tapasztalható képpen szaporodó Sivány homokoknak Áradásaitól, a szél által vég képpen, és egy általjában egészlen elborittatnak, és ollyanok fognak lenni, mint Árabiának végetlenül ki terjedö forró homokos Pusztái, a mellyeken semmi fa, vagy enny hely nem lévén, melly e

folyó homokokat megtartoztathatná, a szelek-nek gyakor járása, és erössége miatt föl fúvattatnak, és mindenfelé úgy el szorattat-nak, hogy már mostanában azon a tájjon sem Marhák, annál inkább Emberek sem lakhatnak! pedig azon Országot ezek előtt számos, és Nevezetes Nemzettségek lakták. — Ezt tapasztalhattyuk mi, a mi Ötömösi, Engi, Tsorvai, 's a t. homokjainkon, a' mellyek valóban, ha fürkéző szemmel megtekintettnek, nem mutatnak egyebet, hanem azt, hogy minden esztendőben számos holdnyi jó földeket, a Tsorda, és Barom járásokból el foglalnak, be borítanak, és haszontalanná tesznek, 's e' mellett még avval biztatnak bennünket, hogy ha a Nemes Városnékiek úgy, mint már most a Kiss-Telekiek a Falújuk végét pusztító Sivány Homokoknak, a fűz fáknak be ültetése által, — ellent nem áll: *) vagy a mint Ő Hertzegsége, az

*) Kis-Teleken 1789-dik Esztendőben a Tsongrádi uttzába Éjszak felől a 4 végső Házakat a Sivány Homok, ablakjaik magosságáig beborította; a Pesti uttzán is Éjszak felé illy veszéllyel fenyegette a Hellységet; — a Lakosok az Uraság Székéhez Orvoslás végett folyamodtak; Én a Siványok megtartoztatására ott javasoltam legelőbb is azoknak Fűzfákkal való bé ültetését, — a mi mivel képtelen dolognak láttzatott még akkori időben; annak tellyesitése reám bizottatott, — és

Esztergomi Primás Uradalmában Almáson, ugyan tsak Füz, vagy Nyárfák ültetésével gátot nem vet; bizonyossan a Szeleknek fúvásával, és számos Marhainknak Nyomaival, vagy gázólásaival segíttetvén, azok nem sokára meg Orvosolhatatlan károkat okoznak; és Marháinkban, valamint szintén e miatt Gazdaságunkban is, egy elkerülhetetlen pusztítást vonzanak magok utánn.

Annak megbizonyitását ugyan a Természet búvarinak engedem, hogy a gyakorta járó szelek a felfútt homok részetskéket a levegőbe felemelvén, azok ennek Nedvességét magukba szijják, és előbb kipusztittyák azon levegöt a nedvességtől, mintsem, hogy az öszve gyülekezhessen, és megsürüdvén alkalmatos essővé változván, szomjú Homokjainkra leeshessen; hanem azt gyakor tapasztalásinkból tsak ugyan minden ellenvetés nélkül tudhattyuk minnyájon, hogy gyakrabban szenvednek Szeged Várossa, és a körül lévő fátalán homokos Helységek szük-

---

szerentséssen mindenek tsudálkozására el is végeztetett. — A' következő esztendőben maguk folytatták a Kis-Telekiek a Fa ültetést; — 's két esztendőre utánna, az elhagyatott Szőllő Földeken egy múlatságra való szépen rendbe szedett nagyotska Füz-fa Erdőt ültettek, de a következés meg mutatta azt: hogy a Siványon könyebb Erdőt termeszteni, mint a Gyöpön. —

séget a szárazság miatt, mint azon Helységek, a mellyek, ha homokos hellyen vagynakis — de Erdösök, vagy ha magos, és ritka földüekis, de nem szélhorta, és Siványossok, mint Bátskának innentsö része; mert valamint ezekbe a földnek tulajdoni nehézsége, úgy amazokban a fáknak jelen vólta megakadáloztattya a szélnek erejét a homoknak, vagy más földnek a levegöben való el terjesztésében, és így nem engedi ki pusztítani azon nedvességet, mellyet a természet benne azért osztogatott széjjel, hogy a levegö tulajdonságainak bizonyos változási által öszve sürüdvén, forró homokjainkra kellemetessen harmatozhasson.

A Barom, és Tsorda Járásokban lévö illyetén Siványoknak élö fákkal lévö béültetéséből a mezei gazdagságra háromló, megjegyzésre méltó, és föképp a mi puszta földeinkre való nézve megfizethetetlen hasznot annál inkább el nem halgathatni — mennél bizonyossabb az, hogy a mi Városunkban lévö mezei Marhás gazdáinknak szegénysége, leginkább járásainknak szörnyü pusztasága miatt nyomorog olly sanyarú, és élhetetlen állapotban; mert: el halgatván azt, hogy a' Téli förgeteges üdöben bátorságos menedék hellyet szolgáltatnak a marháknak, 's Juhoknak az Erdök, — a Nyári Napoknak forró melegsége, az e' miatt származó szomjúság, és a számtalan bogarak üldözése, a

Szegény Marhákat tsak nem utólsó inségre juttattyák, és valóbanis: inkább tsak tengődtetnek, mint hizlaltatnak, inkább sanyargattatnak, mint neveltetnek; nem lévén árnyékuk a hol a sütegető melegnek égetését elkerűlhessék, az abból származó szomjuság iszonyúságát meg enyhithessék, és a bogaraknak alkalmatlan tsipkelődeseiből származott nyughatatlanító viszketeget valami kellemetes dörgöléssel, vagy vakarással eloszlathassák; innét a puszta legelőkön, a soványon termett apró füvetskéket kelletlen, és nagy alkalmatlansággal rágni, üressen lévő gyomraikat meleg vizzel, a hévségtől származó szomjúságok miatt meg terhelni, és egyszersmind, minden alkalmatlanságokat, mellyeket a Legyek, Bögöjök, és más férgek tenni szoktak, nyughatatlansággal elszenvedni kéntelenittetnek! Mind ezekből pedig a Marháknak régi fajtájuktúl lévő elfajúltsága, Soványsága, kevesebb hasznavétele, meddőtége, betegsége, végre pedig döge következik, a mit bár olly gyakran ne tapasztalnánk határainkban! de fájdalom! meg mondhattyák sok mezei gazdák — azt, hogy: többször mint nem, kéttzeres dézsmátis adnak esztendőnként e miatt, a károsító viszontágságoknak áldozatúl; — Ellenben: ha a Barom és Tsorda Járásokban lévő Siványokon árnyékokat vető fák volnának, a marhák delelőre nyáron (vagy máskoris mikor hideg förgetegek

uralkodnak) abban magukat meghuznák, a napihévségét elkerülnék, szomjúságukat megkitsinyítenék, a száradt legelő helyet a fák alatt szöldellő mezőket használhatnák, és a bogarak ültözési ellen, mind a fák ágaival, mint pedig az azok törsökéhez való testeik dörgölésével, melegségüket, szomjúságukat, éhségüket, és nyughatatlanságukat enyhítenék: így szaporodna a mezei Gazdák vagyonnya, és valamint marháinak előmenetele, úgy fáradságinak jutalma is nyilvánságossan szembe tünne; el oszlana a szegénység, és e hellett a tehetősség ülne a Szegedi mezei marhás Gazdák erszénnyére.

Bizonyossak lehetünk pedig mind ezen hasznokról, mivel mind földünk alkalmatos az Erdők termesztésére, mint pedig Nemes Városunk azok gyarapitására elegendő. — A mi a földet illeti: azt láttyuk a Nesztor Szállássán a Tölgyfák, a homoki szőllőkben pedig más külömbfélék olly szépek, hogy akár mitsoda Erdőbe bé-illenének. Azok a helyek (rajtok a természet önként szaporítván a nevendék fiatalokat) mint egy arra kérnek bennünket, hogy gyámolíttsuk, segíttsük erőlködéseiket, szüleménnyeiket az elpusztítástól meg őrizzük, és a maradék számára egygyesült erővel gondoskodjunk; biztatnak bennünket avval, hogy ha a Debretzenyi, Örkényi, Tolna Vármegyében a Görböi Erdőkben igazi homokban a leg

válogatottabb Tölgy, Bük, Tser, Gertyán, Körös, Szilfák teremhetnek a Szegedi hasonló homok földekis megtermik, és ha a Sajtinyi fenyves Erdő a leg Siványabb homokokat szereti, talám a mi szélhorta Butzkáinkat sem útálja.

A viz járta földeinken is, melly Nemes Városunk körül vagyon, úgy mint Baktó, Marostü, Vetyehát, Bodony, és a többi laposságok, hogy nem tsak a füzfa, melly rajtok önként minden gyarapitás nélkül nyöl, hanem mindenféle vad fák megnyöljenek, példánk lehet ebben a Zombori, Tsanádi, Aradi, és Kalotsán felül a foktüi Erdök, nem külömben Beregh, és Zemplén Vármegyéknek azon Erdei, a mellyeket mi Tiszahátnak nevezünk, és Bihar, Békés Vármegyékben a Körösök Partjai a honnét magát Városunk segitgeti. Ezek mind ollyan viz járta földek, mellyekről a le vágattatott fákat a ki öntött víznek erejével szokták többnyire a szomszéd folyó vizbe, és így ez által hozzánk le szállitani, és a mellyek szinte ollyan tulajdonságúak, mint a mi viz járta határink. De ha mingyárt semmi más fa meg nem fognáis a Füzfán kívül a mi vizjártó földeinket, tsak ugyan azért ezen hasznos szándék megérdemlené végben vitelét; mivel jól tudjuk azt: hogy a Füz fának szapora nyövése, Bokros ágai, a vízben való állhatatossága elegendö okok legyenek az ö

tenyésztésére. Nints ennél a Közönséges haszonra való nézve, egy fa is alkalmatossabb a mi égünk alatt. Lám az Olászokis azért keritik bé minden földjeiket élő füzfákkal hogy (azoknak ágai vetéseik tetején felül a levegőben nevekedvén) minden öszszel bő faág vágással ditsekedhessenek. Hogy pedig a füzfa a leg alább való vízjárta földünkön is meg teremjen, jelenlévő példája azon Erdőtske, melly a Tek. Nemes Tanáts hellybe hagyásával, ez előtt mintegy 6 esztendővel általam ültettetett, és most Etelka nevét viseli; melly noha elég viszantogsággal küszködött, és már a nagy szározságok miatt közel vólt az elpúsztuláshoz, mind azon által, most még is nem tsak meg érdemli a fiatal Erdőtske nevét, hanem valóban nagyobbitására is nem ok nélkül felserkenthet.

Azt úgyis tudjuk közönségessen, hogy a fekete száraz földünk (melly Nemes Városunk körül legelő Mezőnek szolgál, és a melly közönséges hiedelem szerént régenten ez előtt is Erdő vólt) meg termi a fákat, mert azt már a Teként. Nemes Tanátsnak szorgondossága meg mutatta, mivel hogy tett probája ezen feltételnek elegendő képpen meg felelt. Azon bé ültettetett fiatalok tudniillik, és el vetett magvak, a Nemes Tanáts várokozását, nem hogy meg tsalták volna, hanem inkább nagyobbaknak el kez-

désére fel is ingerelhették, és noha azon Gazdák, kiknek a Kapálás véget ezen Erdötske ki osztogattatott, többnyire mind azon dolgoztak, hogy a növendék fiatalokat ki irtsák veteménnyüknek térségesebb helye miatt, mégis mindazonáltal azok, mellyek ezen üldözö Kapásoknak vágásukat el kerülhették, meg mutattyák azt: hogy nem a földbe, se nem a fában légyen a hiba, hanem azokban, kik öket semmire sem betsülvén, nem általották egész Városunk meg tsalattatására irgalmatlanúl irtogatni.

Végtére ugyan: Ha a pénznek szük vólta miatt lévö mostani környül állását Nemes Városunknak meg fontolyuk, úgy tettzik az elsö tekintettel, mintha az Erdök ültetéséhez hozzá nem foghatna Nemes Városunk; de szerentsére másképp vagyon a dolog: kevés pénz kell az Erdök ültetéséhez, hanem annyival több erö, a mellynek fel áldozásával pedig készen vagynak Nemes Városunknak minden Lakossai, akár avval kiki maga számára ültessen Erdöt, akár pedig közönségessen ültettessenek azok, és arány szerént vegye hasznát annak mindenik (meg maradván mint Nemes Debretzen Városában a fölösleg lévö jövedelem a Város pénzes szekrénye számára) mindenkor meg teheti ezt, és meg is teszi olly népes Város mint Szeged, annyival inkább, mivel ha maga számára ültet, örömmel tselekszi azt, és ö-

römmel várja azt az alkalmatosságot, melly által mind magának, mint tulajdon maradékának állandó hasznot nemző dolognak, meg vetheti fundamentomát. Ha pedig a közönség hasznára, úgy sem vonakodik semmit is, tudván azt, hogy azon alkalmatossággal, mellyel a Város köz hasznára dolgozik, maga számára is bizonyos Jövedelmet készit. De ha mingyárt a Nemes Város számára különös Erdő ültetődne is, még se húszhatná ki magát annak munkájából senki is mivel minden Lakos ezen Városi társaságnak tagja lévén, tartozik annak hasznát a mennyire tőle telhetik eszközleni, és ezen Városi Társaság fönt tartására szükséges költségekben részesülni, és pedig nem csak a közönségessen bé vett szokás, hanem a dolognak természete szerént is annál inkább, mivel ha illyetén módon föl szánt erejével, és segittségével egy felől, a közönséges Pénzes szekrénynek jövedelmét öregbiteni igyekezik, más felől a szükséges dolgokra meg kivántató esztendei adóját meg kevesebbíti, és így mindég ez eszközlött haszonnak mekkoraságából várhattya jövendőben a Városi Társaságban, mind magának, mind pedig maradékának leendő boldogabb állapottyát.

Vannak ugyan más módokis szokásban az Erdők gyarapitásának eszközlésében, mellyek noha ártatlanok magokban, de úgy tettszik mégis, nem alkalmatossak Szeged Vá-

Városában, mint p. o. némelly Helységekben azon rendelet vagyon, hogy minden házasúlandó iffiú, 24 maga keze által ültettetett fiatalokat mutasson ki. Sok uradalmakban pedig ez: Minden Lakos minden esztendőben azért, hogy Tűzre való fát ingyen vághasson az Erdőben, bizonyos számú ültetéseket tegyen annak szaporitására 's a' t. a mi szomszédságunkban olly szokás vagyon egy mező Városban, hogy akár ki a' közönséges legelőbe valamelly fiatal fátskát környül árkol, az, és annak mindan szaporúlattya örökössen az övé. Ennek az a sikere, hogy már ollyan gazdákis vannak ott, kiknek két, három, sőtt több holdnyi Nyárfa Erdőtskéjük is légyen.

Az talám a' mi Városunkhoz is illene, hogy azok, a' kik Polgár Just nyerni, és érdemelni szándékoznak, előbb egynehány száz, maguk által szaporított élő fákat a' közönség Erdejében mutassanak; vagy, mivel a' Tisza, és Maros mellett lévő Halászok, az Erdőknek igen jó hasznát vészik; azok minden esztendőben egynehány fiatalokat neveljenak; valamint szintén a' Röszkei Kertészek is, a' kik, úgy szólván, úgy is maguk bírják Bodony Erdejét, a' Kuka, és tüzellőre való száros ág vágás fejében, hasonlóképpen a Közönséges Erdő gyarapitásban különössen segittségre legyenek. Ezekben, és illyenekben mindazonáltal avatkozni nem

akarok, tudván azt, hogy a' T. Nemes Tanátsnak bölts rendelése, hathatossabb eszközökre is terjeszkedhet; közönségessen: valamint más dologban, úgy az Erdők, és fák szaporitásában is, igen sokat tesznek az igéretek, ajándékok, és hasznos rendeletek (statuta); mivel ezek, mint egy Élet erek, a Nemes Találmányok, és Feltételek eszközlésében, tökélletesitésében, és végben vitelében. Ezek nélkül pedig, éppen nem szükölködik Nemes Városunk.

Mind ezekből nyilvánságossan ki tettszik az: hogy Nemes Városunknak elegendő ereje, és tehettsége légyen, az Erdőknek, határainkban való gyarapitására; azis egyúttal: hogy földünk alkalmatos légyen mindenféle hasznos fának fel nevelésére; mivel pedig az illyetén Népes, és sik földön való Városnak, mint Szeged Városa, nagy hasznot hajthat egy térséges Erdő; ellenben annak héjányossága iszonyú, es minden Lakosnak esztendőről esztendőre érezhetőbb kárt okoz; semmi ok nints melly ezen ditséretes, hasznos, és szükséges szándéknak végbe vitelétül a Tek. Nemes Tanásot el idegeníthesse, ha tsak az nem, a' mit talám némelly bátortalan szívek, és az utóbbiakról kevesebbet gondolkodó elmék ellen vethetnének, tudniillik: — Mikor lesz abból Erdő, a' mellyet mi mostanában vetünk, avagy ültetünk? Nem ér-

jük mi azt mostaniak! és annak hasznát éppen nem vehetjük! kár tehát utánna fáradoznunk, és reája költekeznünk! — T. Nemes Tanáts! A' nemes, és ditséretes tselekedeteket, sem az üdő, sem azoknak száma meg nem határozza; azértis mindenkor helyes azokat tenni, és tsak ugyan: jobb valaha azoknak végére járni, mint soha sem; hirtelen úgyan annál inkább nem lehet, mennél inkább tudjuk azt, hogy a' fáknak megélemedett üdeje, egy Embernek éltével vetekedjék, de azért nem kell elkedvetlenkednünk; sok megért idejü Ember Örömmel ette azon gyümölts fáinak termését, mellyeket fiatal korában tulajdon kezeivel szemezgetett! — Azonban: ha bóldog emlékezetü Eleink, más foglalatosságaik miatt, mellyek őket a régi üdöben környékezték, meg nem tehették azt, hogy nékünk maradékjaiknak, egy térséges Erdöt haggyanak örökségül, nem következik az, hogy mi se gondoskodjunk Utóinkról, kik szíves köszönettel fogják meghálálni, ebben teendő igyekezetünket; ha mi meg nem érhettyükis azt, hogy láthassuk mostani jó szándékunknak, és helyes törekedésünknek valamíkor hasznos gyümöltsét, azért nem kell olly hideg vérrel megvetnünk ezen dolgot, hogy abba tsak belé kezdeni is merő hijjába valoságnak tartsuk, mert külömben mind másoktúl mint legin-

kább késő maradékainktúl úgy nézettetünk, mint boldogságuknak Íriggyei; vagy pedig Nemes Városunk haszna elömozditó kútfejének dologtalan meg fojtói. Ha Nemes Városunk Elei, annyi kintset gyüjtöttek öszve, hogy azon Uradalmat vehettünk; mi is mutassuk meg azt, hogy nem tsak Eleinkrül nyert kintseket tudjuk megtartani, és hasznos hellyre fordítani; hanem más pénz Bányáknakis fel tudjuk az ereit találni; mellyekkel a' mostanianktól érdemet, követöinktöl pedig méltó tiszteletet várhatunk. Ezeket ugyan a' Nemes Tanáts már ezen kivülis régen meg szerzette magának, a' mint azt a' Szöregi Uradalom, ugyan ott azok az egy Városi tehettséget majd tsak nem fölül haladni láttszó iszonyú Töltések, és roppant Hidak bizonyittyák, a mellyek a Nemes Tanátsnak nevét örökké fogják viselni. Mind azonáltal: valamint a' kettös jó tétemény kétszerte érdemessebbé teszi az embert; a' gyakorta való Jótétemény pedig, mint egy ki veszi az Embert többi társai közül, és fölükbe emeli; úgy szintén a' T. Nemes Tanátsot is, azon számos tselekedetek, mellyeket mind a' mostaniak, mind pedig a' Jövendöbéliek hasznára Nemes Városunkban már végbe vitt, és ezutánnis végbe viend, annyira felemelik, és meg külömböztetik a' többi Királyi Városok közt Országunkban, hogy mind ez ideig még kevés hághatott elejébe. Annak

okáért is reménylem, hogy a' T. Nemes Tanáts ezen alázatos Emlékeztető Levelemet, mellyet az Erdőknek szükséges ültetésérül, és gyarapitásárúl mostanában a' közönséges megvisgálás végett elő terjesztek, annál inkább szívére veszi, mennél inkább tudom azt: hogy úgyis már régtűl fogva, ezen dolgot, eggyet a leg szükségessebbnek, és leg hasznossabbnak tartott lenni; és ezen tárgynak tökélletes ki dolgozására egy Deputatiót is fog rendelni, melly az Erdőknek leg könnyebb, és leg hasznossabb ültetésérül, szapora fel nevelésérül, és gyarapitásárúl, nem külömben azoknak szükséges gondviselése módjárúl maga vélekedéseit fel tegye, és a' helybe hagyás végett a' T. Nemes Tanátsnak bényújtsa; kiis a' midőn azt édes reménységgel ohajtom, vagyok és maradok mindétig A' Tekintetes Nemes Tanátsnak Szegèden 2-dik Octoberben 1795. Alázátos szogája Vedres Iſtván m. p. N. Város Földmérészsze. Nemes Szabad Királyi Szeged Várossának Leveles Táhrábúl ki adta Aigner Jó'sef m. p. V. Notárius. *)

*) Ezen Javaslás többször, és sokak által visgálóra vétetett; — jónak és hasznosnak találtatott; — de némelly okok miátt, még ezen üdő korban — tellyesitése elmúlasztatott.

Tekintetes Nemes Magistrátus!

Egy némelly alázatos Propositioimat bővebb meg visgálása elintézése, jóva hagyása, vagy megvetése végett kivántam a' Tek. Nemes Tanáts eleibe következendőképpen terjeszteni, úgy mint: etc.

11. Ezen Nemes Város Földmérészének Vedres István Úrnak, az Erdők ültetéséről szolló, 's több esztendők előtt a' Tek. Nemes Tanátsnak bényújtott munkáját avval a könyörgéssel bátorkodom ide rekeszteni, hogy aztat is felolvastatni, 's a'hoz képpest elvégezni méltóztassék a' Tek. Nemes Tanáts, hogy: minden Házas gazda, Esztendönként, 100 darab fát, az Insenér által ki mútatandó helyen, Tavaszszal mingyárt, vagy Őszszel, a' közjó hasznára ültetni tartozzon: és valamint ennekis, a fölyebb írt mód szerént köz hirré való tétele szükségesnek látszatik lenni; úgy méltóztassék a Tek. Nemes Tanáts ezen alkalmatossággal itéletben venni, ha: nem jó vólna é a' Privátusok között bizonyos helyet a' végre fel osztani, hogy aztat kiki a maga számára, a fáknak külömbféle nemével bé ültetni köteles légyen? — etc. Szegeden 26-dik Martiusban 1799. Volford Josef m. p. Polgár Mester. *) Eredetebélivel eggyenlő. Aigner Jósef m. p. V. Notárius.

*) Nemes Szeged Várossában, ezen Érdemes Úr, több tettein kivül avval lett nevezetessé, hogy: Polgár

RAGASZTÉK.

B. Betű alatt.

Alább írattak: a' Tek. Nemes Tanátsnak a' múlt esztendőben, Mindszent Hava 16-dik Napján, 2481-dik szám alatt tett kegyes végezéséből, meg tekintettük, de egyszersmind megis visgáltuk azon ültetvény Erdőt, melly az 1805-dik esztendőben Aprilis 24-dik napján 7055-dik szám alatt költ Kegyes Felséges Rendelés szerént, a Sívány homokokban, és pedig a' fölső Városi Barom Járásokban, Tsengelén, két egymásutánn következő, úgy mint 1805, és 1806-dik esztendőkbe, az ezen dologra ügyelő Inspector Pillik Jósef Úr vigyázása alatt, a' Kiss-Teleki Jobbágyok által Robotka ültettetett; 's azt tapasztaltuk,

Elsőben: hogy ott a' fák leg szebbek, és leg elevenebbek legyenek, a' hol a Sívány homokok leg régiebbek, és leg méljebbek vóltak.

Mesteri Hivatala üdejében, a Nemes Város, a Piartzon, Éleség Házat, és egy Pompás Tanáts Házat épitett; 's ebbe Nemzeti Játék szint hellyheztetett; a' Palánki úttzát; a Reszkei Ország útat meg igazíttatta, és rendbe szedette; a Bánom Kertek alatt, eggy Etele nevű Erdőt ültetett; a Józan Tudományokat, és kézi Mesterségeket tanúló Iffiúság számára, nevezetes Rajzoló Oskolát állított; A Polgári kór ház épitésébe bele kezdett; s' a t.

Másodszor: hogy az illyetén helyeken, mind a Nyárfák; mind a Füzfák az 1805-ik esztendőbéli ültetésbe három ölnyi magosságra is föl nyőltek; noha azok, a midőn el ültetődtek, tsák egy kis únnyi vastagságú veszszők vóltak, most pedig vastagságukra való nézve többnyire lábszárnyiak; 's ekkora a' három esztendei jó, egyenlö, és igazi Síványban lévő fák nyövése.

Harmadszor: Az ollyan helyeken, a' hol a' Sívany nem régi, tudniillik: a melly alatt nem méljen, gyöpöt, taratzkot, vagy fekete földet találni, ott a fák tsekélyebb, és soványabb nyövésüek; 's a' melly fák végre gyöpbe ültetödtek, azok vagy Satnyák, vagy éppen ki vesztek.

Negyedszer: A' hol a fák, Szélibe, Hosszába egy ölnyire vannak ültetve a' jó Síványon; ott azon Sívány, kórókat, ballangókat kezd teremni; 's ott: a le hülló fa levelek, a homokot tsak nem egészlen bé borítva tarttyák. A' hol ellenbe a' fák ritkábbak, onnét a szél, a fa leveleit elhordta; 's az, azon tájjékokon a Síványon is uralkodik bizonyossan; mivel a' fák gyökereit sok helyen a' föld színén el nyúlva lehet látni.

Ötödször: a nem régi Síványokon a' fák közei már gyöpösödnek; jó tiszta, és egyenlö füveket mútatnak.

Hatodszor: a nyesetlen fák közt a' sok sarjadozásoktúl alig lehet járni; a' melly

fák a múlt esztendőbe meg nyesettettek, azok magossabbra, egyenlöbben, és elevenebben nyőltek föl, mint a' nyesetlenek.

Hetedszer: A' Sarjadzó veszszők sok helyen, és fákon egy ölnyinél is hoszszabbak; ezek közül kiszínelt egyenes veszszőkből láttunk Tserényeket, Sövény ajtókat, Élesztő szárítókat, Tsirke tartókat, kosarakat, 's a' t. fonyva lenni, mellyek veszszeit ez előtt más Erdőkből hozattattuk.

Nyoltzadszor: Láttuk továbba: hogy a Szilfák, Agátzfák, Tölgyfák, Nyírfák, Eperfák, fiatallyai is elevenek, és szép hajtásokat hozzanak; 's azért meg érdemlenék, hogy több költség szánattasson reájuk, hogy nagyobb számmal lehessen őket szerezni, és el ültetni.

Kilentzedszer: Meg néztük a' magvaikrúl költ külömkféle Fenyő, Tölgy, Agátz, Nyír, és Körös fátskákat, nem külömben; a Vad-körte, Vad-alma magvakrúl költ fátsikákat is; ezek, noha a még jól el nem készített föld, és az ideji igen száraz esztendő miatt nem költekis sűrün ki; mindazonáltal: azok közülük, a' mellyek helyel helyel találtatnak, telyes reménységet nyújtanak az iránt, hogy a' mi homoki Erdeinket, magrúlis lshet szaporítani, és pedig foganatossan. Ha hogy egyszer a' próba tételetnek gyakor alkalmaztatásával, müveléseik, és gyarapitásaik módja ki tanúltató-

dik; minden tehettséggel, és erővel azon legyünk, hogy: ne tsak tüzre, hanem épületekre való: ne tsak lágy, hanem kemény; ne tsak szelíd, honnyi, hanem Vad, és külföldi Erdei fáink is lehessenek elegendők.

Tizedszer: Azt vettük végtére észre, hogy az igazi jó Siványon, ha tsak roszsz veszsző rószszúl nem ültettetődött, egy se száradt ki, minden helyen meg vagyon a' bé ültetett, és szépen nyölt fiatal fa. A' mellyek ki száradtak, azok is tsak a szelek torkába meg nem őríztetve; vagy pedig a gyöpöt fogó földbe ültettettek.

Ezen alkalmatossággal elő mutatván a fönt említett Tisztartó Úr, a' már ezen a Tsengeli Siványokon elültettetett, és megfogant két esztendőbéli fáinak Summás Laistromát, azt le irva a mint következik, ide jegyezzük, tudni illik:

Vagyon már mind öszve

Eperjfa fiatal - -	82
Ágátzfa - - -	421
Vad Körtve, 's Alma	152
Tölgyfa - - -	15
Nyírfa - - -	21
Szilfa - - -	1558
Füzfa - - -	85,568
Rözgő Nvárfa - -	286,899
Öszveséggel - -	572,294

Fiatal fáink vannak már most fölső Városon a' Tsengelei Pusztán 1805-dik és 1806-dik

esztendőkbe ültettetett Erdőtskénkbe olly tettzetős állapotba, hogy az eltsudálkozik rajta, a ki láttya.

Mivel azonban a múlt 1807-dik esztendőben a Körösi ér felé menő Ország útnak Homokos környéke is bé ültettetett; úgy vélekedünk: hogy az ideji ültetést, a Tsorda és Barom járások közt, Ásott halmától Tsorva felé tartó Sívánság tetején, Alsó Városon kellessék elkezdeni, hogy igy: föl kapván ezen Erdőtske, az ott való Marhának is legyen mind Nyáron, mind Télen, ha meg szorúlnak menedék hellyük. Mellyről való Jelentésünket a Tek. Nemes Tanáts eleibe alazátossan terjeszttyük Szegeden 4 dik Januariusban 1808. Müller Sebestyén m. p. Polgár Mester. Rósa Jósef m. p. Szó Szólló. Vedres István m. p. N. S. K. Szeged Várossa Földmérője. Makra Imre m. p. Athanásius Arszenovits m. p. Aradi János m. p. Választott Község tagjai.

RAGASZTÉK.

D. Betű alatt.

Alább írt: több Esztendőbéli Tapasztalásombúl bizonyítom, hogy egy 1200 tér ölekbűl álló hóld Sívány Homokság Erdőnek való be ültetésére szükséges 1200 Nyár, és Fűz fa-veszszőkuek a Nemes Városnak készen lévő Erdejében való meg szedése, meg tisz-

títása, és a Szegedi Határban akár hol ültetendő Erdő helyére való vitele kerül - - - - 2 ftokba.

Azon 1200 tér ölnyi hold Siványségnak sorba, rendbe 1200 fa veszszőkkel való bé ültetése pedig - - - - 5 ftokba.

Mind öszve tehát: egy hold Síványnak Erdővé való tsinálása kerül öszveséggel - - 5 ftokba.

és hogy: (ha talán tőlem kivántatna) az eddig tartott környül állások szerént, a' Síványségokon ezutánn ültetendő minden hold Erdőnek ilyetén egész el készitését, azon ött forintnkért magamra felis válalhatnám.

Szegeden 24-dik Februariusban 1808. Pillik Jósef m. p. Nemes Szabad Királyi Szeged Várossa Erdő Inspektora.

A' Szerző Úrnak még e következő könyvei is találtatnak a' Szegedi könyvnyomtatónál.

N. S. K. Szeged Várossa meg nagyobbítandó Tanátsháza Talpkövének letétele alkalmatosságára készült Versek. 1799 Eszten. Kis. Assz. Hava 30-dik napján Vedres István által. Nyomt. Pesten Füskuti Landrer Mihálynál.

A' Tiszát a' Dunával öszve kaptsoló új Hajókázható Tsatorna etc. Vedres István 8-at Ret. Részre mettzett Plánummal Szegeden Grünn Orbánnál 1805.

Ueber einem neuem schiffbaren Kanal in Ungerland mittelst dessen die Donau mit der Theiß am vortheilhaftesten verbunden werden kann, von Stephan Vedres. Uebersetzt von Niklas Srankowits Priester aus den Piarist. Orden, Doktor der Weltweißheit, und am Segedíner Lyzeum Ord. Lehrer der mathematischen Wissenschaften mit einem Kupfer-Plan in 8-o Segedin gedrukt bey Urban Grünn 1805.

A' Hazának szeretete, avagy Nemes Szeged Várossának a' Törököktűl való vissza vétele egy négy részből alló Vitézi Játék Vedres István által 8-at R. Szegeden 1805.

A' Magyar Nyelvnek a' Magyar Hazában való, szükséges voltát tárgyozó Hazafiúi Elmélkedés V. I. Szegeden 1806.

Egy Nemzeti Jószág, melly Magyar Ország és hozzá kaptsolt Tartományok számára szereztetett V. I. által Szegeden 1807.

A' Nemzeti Jószág Szerzőjének Vedres Istványnak, a' Bankó Tzédulák el enyésztethetéséről való vélekedése. Közre botsátotta T. Ns. Tsongrád V. Fő Adószedője, és több Ns. V. T. Birája Botka Ferentz 8-at R. Szegeden Grünn Orban betűivel 1807.

Stephani Vedres: Adprobati per I. R. Hungariae, et Jur. L. Regiaeque Civ. Szegediensis Geometrae. Dissertatio de Fundo Publico in Commodum Reg. Hungariae, et Provinciarum eidem adnexarum erigendo; ex Hungarico Latine reddita, et Animadversionibus illustrata per Josephum Basylium Salamon, e S. P. AA. LL. et Philos. Doct. Hist. Vniver. et Prag. Prof. P. O. in 8-vo majori. Szegedini Typis Urbani Grünn 1809.

Étska rövid Rajzolattya V. I. által Pesten Trattner Mátyás betűivel 1807.

A' Szegedi Múzsák Százados Ünnepe. V. I. Szegeden 1820.

A' Magyar Nemzeti Lélekről eggy két szó. Írta Vedres István Szegeden. Nyomt. Pesten Trattner Mátyásnál. 1823.

Öröm Dall, mellyet ő kegyelmessége Gróf Brunszvik Jósef Úrnak 's a' t. T. Ns. Tsongrád Vármegye Fő-Ispanyságába való béiktatására 1796 Eszt. Szent-György Hava 12-dik napján Szegváron lett Pompás bé vezettetése alkalmatosságára készített. Vedres István. — Pesten Landrer Mihály Betűivel 1796 in 8 fol. 4.

Az 1805-dik Eszt. Fölkelő Nemes Magyar Sereg Vitézi Dallja, írta Vedres István. Szegeden, Grünn Orbán betűivel.

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁR
Bibliotheca

I-sö TÁBLA.

Esztendőben Szám	Nevezet	A 10,000 Hold Síványok 200 ezer forintnyi egész árából le fizetődik minden esztendőben a bé ültetett 333 1/3 Holdért.		A 29 egymás után következő Esztendőben az esztendőnként ültetendő Erdő Hellyek hátra fekvő árának 6 pro Cento Intereſſe fejében fizetődik.		Öszveséggel a Töke pénz le rovatása, és az Interesek fejében fizetődik e Városi Kints Tárba esztendőnként.	
szerént		forint	pénz	forint	pénz	forint	pénz
1	1809	6,666	66 2/3	11,600	—	18,266	66 2/3
2	1810	6,666	66 2/3	11,200	—	17,866	66 2/3
3	1811	6,666	66 2/3	10,800	—	17,466	66 2/3
4	1812	6,666	66 2/3	10,400	—	17,066	66 2/3
5	1813	6,666	66 2/3	10,000	—	16,666	66 2/3
6	1814	6,666	66 2/3	9,600	—	16,266	66 2/3
7	1815	6,666	66 2/3	9,200	—	15,866	66 2/3
8	1816	6,666	66 2/3	8,800	—	15,466	66 2/3
9	1817	6,666	66 2/3	8,400	—	15,066	66 2/3
10	1818	6,666	66 2/3	8,000	—	14,666	66 2/3
11	1819	6,666	66 2/3	7,600	—	14,266	66 2/3
12	1820	6,666	66 2/3	7,200	—	13,866	66 2/3
13	1821	6,666	66 2/3	6,800	—	13,466	66 2/3
14	1822	6,666	66 2/3	6,400	—	13,066	66 2/3
15	1823	6,666	66 2/3	6,000	—	12,666	66 2/3
16	1824	6,666	66 2/3	5,600	—	12,266	66 2/3
17	1825	6,666	66 2/3	5,200	—	11,866	66 2/3
18	1826	6,666	66 2/3	4,800	—	11,466	66 2/3
19	1827	6,666	66 2/3	4,400	—	11,066	66 2/3
20	1828	6,666	66 2/3	4,000	—	10,666	66 2/3
21	1829	6,666	66 2/3	3,600	—	10,266	66 2/3
22	1830	6,666	66 2/3	3,200	—	9,866	66 2/3
23	1831	6,666	66 2/3	2,800	—	9,466	66 2/3
24	1832	6,666	66 2/3	2,400	—	9,066	66 2/3
25	1833	6,666	66 2/3	2,000	—	8,666	66 2/3
26	1834	6,666	66 2/3	1,600	—	8,266	66 2/3
27	1835	6,666	66 2/3	1,200	—	7,866	66 2/3
28	1836	6,666	66 2/3	,800	—	7,466	66 2/3
29	1837	6,666	66 2/3	,400	—	7,066	66 2/3
30	1838	6,666	66 2/3	——	—	6,666	66 2/3
Öszves.		200,000	—	174,000	—	374,000	—

A II-dik TÁBLA

Azt mutattya, hogy: ha Ns. Szeged Várossa mostanában való Szükségének hellyre potolására, valakitűl költsön Interesre föl vészen 200,000 forintnyi Töke pénzt, aztat miképpen, és hány esztendők alatt fizetheti viszsza apródonként az Erdőknek el adatott síványok esztendőnként le fizetendő árából, minden az azt illető 6 pro Cento Interesekkel egygyütt? és 30 esztendők el folyása végével mi marad fölösleg azon Jövedelmekből tulajdon Kints Tárába?

II-dik TÁBLA.

Esztendőben		A költsön fölvett Tőke pénz, vagy az abból esztendőnként még fönt maradó adósság mennyisége	Az Erdőknek eladatott Sziványok esztendőnként le fizetendő Áranak							
Szám szerént	Nevezet		Az első Tábla szerént ki számolt mennyisége tészen		*Egyik része* melly a 200,000 forintból esztendőnként megmaradó alosság 6 pro Cento Interesse lerovására fizetődik, tészen		*Másik része* melly a Tőkepénz kevesítésére esztendőnként kerek szám szerént fordítódik, tészen		*Harmadik része*, melly t. i. az előbbeniekből megmarad, és a kints tárba hagyatódik, tészen	
		for.	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.
1	1809	200,000	18,266	66 2/3	—	—	18,200	—	66	66 2/3
2	1810	181,800	17,866	66 2/3	10,908	—	6,900	—	58	66 2/3
3	1811	174,900	17,466	66 2/3	10,494	—	6,900	—	72	66 2/3
4	1812	168,000	17,066	66 2/3	10,080	—	6,900	—	86	66 2/3
5	1813	161,100	16,666	66 2/3	9,666	—	7,000	—	—	66 2/3
6	1814	154,100	16,266	66 2/3	9,240	—	7,000	—	20	66 2/3
7	1815	147,100	15,866	66 2/3	8,820	—	7,000	—	40	66 2/3
8	1816	140,100	15,466	66 2/3	8,406	—	7,000	—	60	66 2/3
9	1817	133,100	15,066	66 2/3	7,980	—	7,000	—	80	66 2/3
10	1818	126,100	14,666	66 2/3	7,566	—	7,100	—	—	66 2/3
11	1819	119,000	14,266	66 2/3	7,140	—	7,100	—	26	66 2/3
12	1820	111,900	13,866	66 2/3	6,714	—	7,100	—	52	66 2/3
13	1821	104,800	13,466	66 2/3	6,288	—	7,100	—	78	66 2/3
14	1822	97,700	13,066	66 2/3	5,862	—	7,200	—	4	66 2/3
15	1823	90,500	12,666	66 2/3	5,430	—	7,200	—	36	66 2/3
16	1824	83,300	12,266	66 2/3	4,998	—	7,200	—	68	66 2/3
17	1825	76,100	11,866	66 2/3	4,566	—	7,300	—	—	66 2/3
18	1826	68,800	11,466	66 2/3	4,128	—	7,300	—	38	66 2/3
19	1827	61,500	11,066	66 2/3	3,690	—	7,300	—	76	66 2/3
20	1828	54,200	10,666	66 2/3	3,252	—	7,400	—	14	66 2/3
21	1829	46,800	10,266	66 2/3	2,808	—	7,400	—	58	66 2/3
22	1830	39,400	9,866	66 2/3	2,364	—	7,500	—	2	66 2/3
23	1831	31,900	9,466	66 2/3	1,914	—	7,500	—	52	66 2/3
24	1832	24,400	9,066	66 2/3	1,464	—	7,600	—	2	66 2/3
25	1833	16,800	8,666	66 2/3	1,008	—	7,600	—	58	66 2/3
26	1834	9,200	8,266	66 2/3	552	—	7,700	—	14	66 2/3
27	1835	1,500	7,866	66 2/3	90	—	1,500	—	6276	66 2/3
28	1836	——	7,466	66 2/3	——	—	——	—	7466	66 2/3
29	1837	——	7,066	66 2/3	——	—	——	—	7066	66 2/3
30	1838	——	6,666	66 2/3	——	—	——	—	6666	66 2/3
Összeséggel		374000	——		145446	—	200,000	—	28554	——

A III-dik TÁBLA

Azt mutattya, hogy: egy ollyatén Birtokos, a ki minden esztendőben maga számára egy hold, 30 esztendő alatt 30 Hold Síványságot akar erdőnek bé ültettetni, mennyit tartozzon esztendőnként 30 esztendeig a Városi Kints Tárba, mennyit ismét az Erdei Tisztartóság Pénz Tárába bé fizétni?

A III-dik TÁBLA

Azt mutattva, hogy: egy ollyatén Birtokos, a ki minden esztendőben maga számára egy hold, 30 esztendő alatt 30 Hold Síványságot akar erdőnek bé ültettetni, mennyit tartozzon esztendőnként 30 esztendeig a Városi Kints Tárba, mennyit ismét az Erdei Tisztartóság Pénz Tárába bé fizétni?

Szám	Nevezet	Esztendőben szerént
1		1809
2		1810
3		181
4		181
5		1813
6		1814
7		1815
8		1816
9		1817
10		1818
11		1819
12		1820
13		1821
14		1822
15		1823
16		1824
17		1825
18		1826
19		1827
20		1828
21		1829
22		1830
23		1831
24		1832
25		1833
26		1834
27		1835
28		1836
29		1837
30		1838

Összes.

III - dik TÁBLA.

Esztendőben		A Városi Kints Tárba fizet		Az Erdei Tisztartóság Pénz Tárába fizet						Összeséggel tartozik fizetni	
Szám szerént	Nevezet	Minden esztendőben a bé ültetett egy hóld Siványért		A hátra lévő esztendőkben ültetendő hóldak árának 6 pro Cento Interesse fejébe.		Minden hóld erdőtül minden esztendőben a gondviselésért.		Minden hóld erdőnek elintézéséért és bé ültetéséért egyszerre.			
		for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.
1	1809	20	—	34	80	1	—	6	—	61	80
2	1810	20	—	33	60	2	—	6	—	61	60
3	1811	20	—	32	40	3	—	6	—	61	40
4	1812	20	—	31	20	4	—	6	—	61	20
5	1813	20	—	30	—	5	—	6	—	61	—
6	1814	20	—	28	80	6	—	6	—	60	80
7	1815	20	—	27	60	7	—	6	—	60	60
8	1816	20	—	26	40	8	—	6	—	60	40
9	1817	20	—	25	20	9	—	6	—	60	20
10	1818	20	—	24	—	10	—	6	—	60	—
11	1819	20	—	22	80	11	—	6	—	59	80
12	1820	20	—	21	60	12	—	6	—	59	60
13	1821	20	—	20	40	13	—	6	—	59	40
14	1822	20	—	19	20	14	—	6	—	59	20
15	1823	20	—	18	—	15	—	6	—	59	—
16	1824	20	—	16	80	16	—	6	—	58	80
17	1825	20	—	15	60	17	—	6	—	58	60
18	1826	20	—	14	40	18	—	6	—	58	40
19	1827	20	—	13	20	19	—	6	—	58	20
20	1828	20	—	12	—	20	—	6	—	58	—
21	1829	20	—	10	80	21	—	6	—	57	80
22	1830	20	—	9	60	22	—	6	—	57	60
23	1831	20	—	8	40	23	—	6	—	57	40
24	1832	20	—	7	20	24	—	6	—	57	20
25	1833	20	—	6	—	25	—	6	—	57	—
26	1834	20	—	4	80	26	—	6	—	56	80
27	1835	20	—	3	60	27	—	6	—	56	60
28	1836	20	—	2	40	28	—	6	—	56	40
29	1837	20	—	1	20	29	—	6	—	56	20
30	1838	20	—	—	—	30	—	6	—	56	—
Összves.		600	—	522	—	465	—	180	—	1767	—

A IV-dik TÁBLA

Azt mutattya, hogy: a ki 30 esztendeig folyvást minden esztendőben, a Szegedi Határban lévő 10,000 Holdból álló Sívánságon a maga számára és haszon vételére ültettetni akar 1, 2, 3; — 10, 20, 30; — 100, 200, vagy ezer fát, az a közönséges költségek fejében, mennyit tartozzék esztendőnként befizetni?

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

A IV-dik TÁBLA

Azt mutattya, hogy: a ki 30 esztendeig folyvást minden esztendőben, a Szegedi Határban lévő 10,000 Holdból álló Síványságon a maga számára és haszon vételére ültettetni akar 1, 2, 3; — 10, 20, 30; — 100, 200, vagy ezer fát, az a közönséges költségek fejében, mennyit tartozzék esztendőnként béfizetni?

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

árbá tetni ákar

		700 fát		800 fát		900 fát		1000 fát	
átr	etni								
p.	for.	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.
2	3	43	26	49	44	55	62	61	80
4	3	43	12	49	28	55	44	61	60
6	3	42	98	49	12	55	26	61	40
8	3	42	84	48	96	55	8	61	20
1	3	42	70	48	80	54	90	61	—
2	3	42	56	48	64	54	72	60	80
4	3	42	42	48	48	54	54	60	60
6	3	42	28	48	32	54	36	60	40
8	3	42	14	48	16	54	18	60	20
1	3	42	—	48	—	54	—	60	—
2	2	41	86	47	84	53	82	59	80
4	2	41	72	47	68	53	64	59	60
6	2	41	58	47	52	53	46	59	40
8	2	41	44	47	36	53	28	59	20
1	2	41	30	47	20	53	10	59	—
2	2	41	16	47	4	52	92	58	80
4	2	41	2	46	88	52	74	58	60
6	2	40	88	46	72	52	56	58	40
8	2	40	74	46	56	52	38	58	20
1	2	40	60	46	40	52	20	58	—
2	2	40	46	46	24	52	2	57	80
4	2	40	32	46	8	51	84	57	60
6	2	40	18	45	92	51	66	57	40
8	2	40	4	45	76	51	48	57	20
1	2	39	90	45	60	51	30	57	—
2	2	39	76	45	44	51	12	56	80
4	2	39	62	45	28	50	94	56	60
6	2	39	48	45	12	50	76	56	40
8	2	39	34	44	96	50	58	56	20
1	2	39	20	44	80	50	40	56	—
	88	236	90	1413	60	1590	30	1767	—

IV - dik T Á B L A.

A ki harmintz Esztendeig folyvást minden Esztendőben a Szegedi Határban lévő Tíz ezer Holdbul álló Síványságon a maga számára és haszonvételére ültettetni akar

Esztend.	1 fát	2 fát	3 fát	4 fát	5 fát	6 fát	7 fát	8 fát	9 fát	10 fát	20 fát	30 fát	40 fát	50 fát	60 fát	70 fát	80 fat	90 fát	100 fát	200 fát	300 fát	400 fát	500 fát	600 fát	700 fát	800 fát	900 fát	1000 fát

Az a közönséges Költségek fejébe minden hátra maradás nelkűl tartozik Ő.zveséggessen esztendonként bé fizetni

Szám szerént	Nevezet	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	p.	p.100rél/2	for.	p.	p. 10 rél/2	for.	p.	p. 10 rél/2	for.	p.	p. 10 rél/2	for.	p.	p. 10 rél/2	for.	p.	p. 10 rél/2	for.	p.	p. 10 rél/2	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.	for.	p.
1	1809	6	18	12	36	18	54	24	72	30	90	37	8	43	26	49	44	55	62	61	80	1	23	6	1	85	4	2	47	2	3	9	3	70	8	4	32	6	4	94	4	5	56	2	6	18	12	36	18	54	24	72	30	90	37	8	43	26	49	44	55	62	61	80
2	1810	6	16	12	32	18	48	24	64	30	80	36	96	43	12	49	28	55	44	61	60	1	23	2	1	84	8	2	46	4	3	8	3	69	6	4	31	2	4	92	8	5	54	4	6	16	12	32	18	48	24	64	30	80	36	96	43	12	49	28	55	44	61	60
3	1811	6	14	12	28	18	42	24	56	30	70	36	84	42	98	49	12	55	26	61	40	1	22	8	1	84	2	2	45	6	3	7	3	68	4	4	29	8	4	91	2	5	52	6	6	14	12	28	18	42	24	56	30	70	36	84	42	98	49	12	55	26	61	40
4	1812	6	12	12	24	18	36	24	48	30	60	36	72	42	84	48	96	55	8	61	20	1	22	4	1	83	6	2	44	8	3	6	3	67	2	4	28	4	4	89	6	5	50	8	6	12	12	24	18	36	24	48	30	60	36	72	42	84	48	96	55	8	61	20
5	1813	6	10	12	20	18	30	24	40	30	50	36	60	42	70	48	80	54	90	61	—	1	22	—	1	83	—	2	44	—	3	5	3	66	—	4	27	—	4	88	—	5	49	—	6	10	12	20	18	30	24	40	30	50	36	60	42	70	48	80	54	90	61	—
6	1814	6	8	12	16	18	24	24	32	30	40	36	48	42	56	48	64	54	72	60	80	1	21	6	1	82	4	2	43	2	3	4	3	64	8	4	25	6	4	86	4	5	47	2	6	8	12	16	18	24	24	32	30	40	36	48	42	56	48	64	54	72	60	80
7	1815	6	6	12	12	18	18	24	24	30	30	36	36	42	42	48	48	54	54	60	60	1	21	2	1	81	8	2	42	4	3	3	3	63	6	4	24	2	4	84	8	5	45	4	6	6	12	12	18	18	24	24	30	30	36	36	42	42	48	48	54	54	60	60
8	1816	6	4	12	8	18	12	24	16	30	20	36	24	42	28	48	32	54	36	60	40	1	20	8	1	81	2	2	41	6	3	2	3	62	4	4	22	8	4	83	2	5	43	6	6	4	12	8	18	12	24	16	30	20	36	24	42	28	48	32	54	36	60	40
9	1817	6	2	12	4	18	6	24	8	30	10	36	12	42	14	48	16	54	18	60	20	1	20	4	1	80	6	2	40	8	3	1	3	61	2	4	21	4	4	81	6	5	41	8	6	2	12	4	18	6	24	8	30	10	36	12	42	14	48	16	54	18	60	20
10	1818	6	—	12	—	18	—	24	—	30	—	36	—	42	—	48	—	54	—	60	—	1	20	—	1	80	—	2	40	—	3	—	3	60	—	4	20	—	4	80	—	5	40	—	6	—	12	—	18	—	24	—	30	—	36	—	42	—	48	—	54	—	60	—
11	1819	5	98	11	96	17	94	23	92	29	90	35	88	41	86	47	84	53	82	59	80	1	19	6	1	79	4	2	39	2	2	99	3	58	8	4	18	6	4	78	4	5	38	2	5	98	11	96	17	94	23	92	29	90	35	88	41	86	47	84	53	82	59	80
12	1820	5	96	11	92	17	88	23	84	29	80	35	76	41	72	47	68	53	64	59	60	1	19	2	1	78	8	2	38	4	2	98	3	57	6	4	17	2	4	76	8	5	36	4	5	96	11	92	17	88	23	84	29	80	35	76	41	72	47	68	53	64	59	60
13	1821	5	94	11	88	17	82	23	76	29	70	35	64	41	58	47	52	53	46	59	40	1	18	8	1	78	2	2	37	6	2	97	3	56	4	4	15	8	4	75	2	5	34	6	5	94	11	88	17	82	23	76	29	70	35	64	41	58	47	52	53	46	59	40
14	1822	5	92	11	84	17	76	23	68	29	60	35	52	41	44	47	36	53	28	59	20	1	18	4	1	77	6	2	36	8	2	96	3	55	2	4	14	4	4	73	6	5	32	8	5	92	11	84	17	76	23	68	29	60	35	52	41	44	47	36	53	28	59	20
15	1823	5	90	11	80	17	70	23	60	29	50	35	40	41	30	47	20	53	10	59	—	1	18	—	1	77	—	2	36	—	2	95	3	54	—	4	13	—	4	72	—	5	31	—	5	90	11	80	17	70	23	60	29	50	35	40	41	30	47	20	53	10	59	—
16	1824	5	88	11	76	17	64	23	52	29	40	35	28	41	16	47	4	52	92	58	80	1	17	6	1	76	4	2	35	2	2	94	3	52	8	4	11	6	4	70	4	5	29	2	5	88	11	76	17	64	23	52	29	40	35	28	41	16	47	4	52	92	58	80
17	1825	5	86	11	72	17	58	23	44	29	30	35	16	41	2	46	88	52	74	58	60	1	17	2	1	75	8	2	34	4	2	93	3	51	6	4	10	2	4	68	8	5	27	4	5	86	11	72	17	58	23	44	29	30	35	16	41	2	46	88	52	74	58	60
18	1826	5	84	11	68	17	52	23	36	29	20	35	4	40	88	46	72	52	56	58	40	1	16	8	1	75	2	2	33	6	2	92	3	50	4	4	8	8	4	67	2	5	25	6	5	84	11	68	17	52	23	36	29	20	35	4	40	88	46	72	52	56	58	40
19	1827	5	82	11	64	17	46	23	28	29	10	34	92	40	74	46	56	52	38	58	20	1	16	4	1	74	6	2	32	8	2	91	3	49	2	4	7	4	4	65	6	5	23	8	5	82	11	64	17	46	23	28	29	10	34	92	40	74	46	56	52	38	58	20
20	1828	5	80	11	60	17	40	23	20	29	—	34	80	40	60	46	40	52	20	58	—	1	16	—	1	74	—	2	32	—	2	90	3	48	—	4	6	—	4	64	—	5	22	—	5	80	11	60	17	40	23	20	29	—	34	80	40	60	46	40	52	20	58	—
21	1829	5	78	11	56	17	34	23	12	28	90	34	68	40	46	46	24	52	2	57	80	1	15	6	1	73	4	2	31	2	2	89	3	46	8	4	4	6	4	62	4	5	20	2	5	78	11	56	17	34	23	12	28	90	34	68	40	46	46	24	52	2	57	80
22	1830	5	76	11	52	17	28	23	4	28	80	34	56	40	32	46	8	51	84	57	60	1	15	2	1	72	8	2	30	4	2	88	3	45	6	4	3	2	4	60	8	5	18	4	5	76	11	52	17	28	23	4	28	80	34	56	40	32	46	8	51	84	57	60
23	1831	5	74	11	48	17	22	22	96	28	70	34	44	40	18	45	92	51	66	57	40	1	14	8	1	72	2	2	29	6	2	87	3	44	4	4	1	8	4	59	2	5	16	6	5	74	11	48	17	22	22	96	28	70	34	44	40	18	45	92	51	66	57	40
24	1832	5	72	11	44	17	16	22	88	28	60	34	32	40	4	45	76	51	48	57	20	1	14	4	1	71	6	2	28	8	2	86	3	43	2	4	—	4	4	57	6	5	14	8	5	72	11	44	17	16	22	88	28	60	34	32	40	4	45	76	51	48	57	20
25	1833	5	70	11	40	17	10	22	80	28	50	34	20	39	90	45	60	51	30	57	—	1	14	—	1	71	—	2	28	—	2	85	3	42	—	3	99	—	4	56	—	5	13	—	5	70	11	40	17	10	22	80	28	50	34	20	39	90	45	60	51	30	57	—
26	1834	5	68	11	36	17	4	22	72	28	40	34	8	39	76	45	44	51	12	56	80	1	13	6	1	70	4	2	27	2	2	84	3	40	8	3	97	6	4	54	4	5	11	2	5	68	11	36	17	4	22	72	28	40	34	8	39	76	45	44	51	12	56	80
27	1835	5	66	11	32	16	98	22	64	28	30	33	96	39	62	45	28	50	94	56	60	1	13	2	1	69	8	2	26	4	2	83	3	39	6	3	96	2	4	52	8	5	9	4	5	66	11	32	16	98	22	64	28	30	33	96	39	62	45	28	50	94	56	60
28	1836	5	64	11	28	16	92	22	56	28	20	33	84	39	48	45	12	50	76	56	40	1	12	8	1	69	2	2	25	6	2	82	3	38	4	3	94	8	4	51	2	5	7	6	5	64	11	28	16	92	22	56	28	20	33	84	39	48	45	12	50	76	56	40
29	1837	5	62	11	24	16	86	22	48	28	10	33	72	39	34	44	96	50	58	56	20	1	12	4	1	68	6	2	24	8	2	81	3	37	2	3	93	4	4	49	6	5	5	8	5	62	11	24	16	86	22	48	28	10	33	72	39	34	44	96	50	58	56	20
30	1838	5	60	11	20	16	80	22	40	28	—	33	60	39	20	44	80	50	40	56	—	1	12	—	1	68	—	2	24	—	2	80	3	36	—	3	92	—	4	48	—	5	4	—	5	60	11	20	16	80	22	40	28	—	33	60	39	20	44	80	50	40	56	—
Összes.		1 f. 7 6 p.		2 f. 70/100		3 f. 53 p.		4 f. 40/100		5 f. 30 p.		6 f. 10/100		7 for 6 p		8 f. 80/100		8 f. 83 p.		9 f. 150/100		10 f. 60 p.		20 f. 20/100		30 f. 30 p.		40 f. 90/100		50 f. 13 p.		60 f. 60/100		70 f. 90 p.		80 f. 30/100		90 f. 67 p.		1		35	34	1		53	1	1		70	68	1		88	35	106	2	1		123	69	1		141	36	1		159	3	1		176	70	353	40	530	10	706	80	883	50	1060	20	1236	90	1413	60	1590	30	1767	—

AZ V-dik TÁBLA

Azt mutattya: hogy a ki Ns. Szeged Várossában találkozó 10,000 Holdnyi Síványságbúl 30 esztendők el folyása alatt tulajdon számára ültettetni akar Erdőnek, összeséggel 1, 2, 3, — 10, 20, vagy 30 Holdakat; az a közönséges Költségek fejében, mennyit tartozzék Esztendőnként bé fizetni?

AZ V-dik TÁBLA

Azt mutattya: hogy a ki Ns. Szeged Várossában találkozó 10,000 Holdnyi Síványságbúl 30 esztendők el folyása alatt tulajdon számára ültettetni akar Erdőnek, öszveséggel 1, 2, 3, — 10, 20, vagy 30 Holdakat; az a közönséges Költségek fejében, mennyit tartozzék Esztendőnként bé fizetni?

EGYETEMI KÖNYVTÁR PÉCS

e n e s

	f	p.
—	47	38 —
1/3	47	22 2/3
2/3	37	7 1/3
—	46	92 —
1/3	46	76 2/3
2/3	46	61 1/3
—	46	46 -
1/3	46	30 2/3
2/3	46	15 1/3
-	46	— —
/3	45	84 2/3
/3	45	69 1/3
—	55	54 -
/3	45	38 2/3
/3	45	23 1/3
—	45	8 -
/3	44	92 2/3
/3	44	77 1/3
—	44	62 -
/3	44	46 2/3
/3	44	31 1/3
—	44	16 -
/3	44	— 2/3
/3	43	85 1/3
—	43	70 -
/3	43	54 2/3
/3	43	39 1/3
—	43	24
/3	43	8 2/3
/3	42	93 1/3
—	42	70
	42	

V. dik

TÁBLA.

A ki Nemes Szeged Városában találkozó 10,000 Holdnyi Sívány ságból 30 Esztendők el folyása alatt tulajdon számára ültettetni akar Erdőnek öszveséggel

Esztendőben	1 Holdat	2 Holdakat	3 Hold.	4 Holdakat	5 Holdakat	6 Hold.	7 Holdakat	8 Holdakat	9 Hold.	10 Holdakat	11 Holdakat	12 Hold.	13 Holdakat	14 Holdakat	15 Hold	16 Holdakat	17 Holdakat	18 Hold.	19 Holdakat	20 Holdakat	21 Hold.	22 Holdakat	23 Holdakat	24 Hold.	25 Holdakat	26 Holdakat	27 Hold.	28 Holdakat	29 Holdakat	30 Hold.
Szám szerént	Nevezet	Az a közönséges Költségek fejébe minden hátra maradás nélkül tartozik öszvességesen esztendőnként le fizetni																												
		f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.	f. p.
1	1809	2 6 —	4 12 —	6 18	8 24 —	10 30 —	12 36	14 42 —	16 48 —	18 54	20 60 —	22 66 —	24 72	26 78 —	28 84 —	30 90	32 96 —	35 2 —	37 8	39 14 —	41 20	43 26	45 32 —	47 38 —	49 44	51 50 —	53 56 —	55 62	57 68 —	59 74 —	61 80
2	1810	2 5 1/3	4 10 2/3	6 16	8 21 1/3	10 26 2/3	12 32	14 37 1/3	16 42 2/3	18 48	20 53 1/3	22 58 2/3	24 64	26 69 1/3	28 74 2/3	30 80	32 85 1/3	34 90 2/3	36 96	39 1 1/3	41 6 2/3	43 12	45 17 1/3	47 22 2/3	49 28	51 33 1/3	53 38 2/3	55 44	57 49 1/3	59 54 2/3	61 60
3	1811	2 4 2/3	4 9 1/3	6 14	8 18 2/3	10 23 1/3	12 28	14 32 2/3	16 37 1/3	18 42	20 46 2/3	22 51 1/3	24 56	26 60 2/3	28 65 1/3	30 70	32 74 2/3	34 79 1/3	36 84	38 88 2/3	40 93 1/3	42 98	44 102 2/3	46 107 1/3	48 112	50 116 2/3	52 121 1/3	54 126	56 130 2/3	58 135 1/3	60 140
4	1812	2 4 —	4 8 —	6 12	8 16 —	10 20 —	12 24	14 28 —	16 32 —	18 36	20 40 —	22 44 —	24 48	26 52 —	28 56 —	30 60	32 64 —	34 68 —	36 72	38 76 —	40 80 —	42 84	44 88 —	46 92 —	48 96	51 —	53 4 —	55 8	57 12 —	59 16 —	61 20
5	1813	2 3 1/3	4 6 2/3	6 10	8 13 1/3	10 16 2/3	12 20	14 23 1/3	16 26 2/3	18 30	20 33 1/3	22 36 2/3	24 40	26 43 1/3	28 46 2/3	30 50	32 53 1/3	34 56 2/3	36 60	38 63 1/3	40 66 2/3	42 70	44 73 1/3	46 76 2/3	48 80	50 83 1/3	52 86 2/3	54 90	56 93 1/3	58 96 2/3	61 —
6	1814	2 2 2/3	4 5 1/3	6 8	8 10 2/3	10 13 1/3	12 16	14 18 2/3	16 21 1/3	18 24	20 26 2/3	22 29 1/3	24 32	26 34 2/3	28 37 1/3	30 40	32 42 2/3	34 45 1/3	36 48	38 50 2/3	40 53 1/3	42 56	44 58 2/3	46 61 1/3	48 64	50 66 2/3	52 69 1/3	54 72	56 74 2/3	58 77 1/3	60 80
7	1815	2 2 —	4 4 —	6 6	8 8 —	10 10 —	12 12	14 14 —	16 16 —	18 18	20 20 —	22 22 —	24 24	26 26 —	28 28 —	30 30	32 32 —	34 34 —	36 36	38 38 —	40 40 —	42 42	44 44 —	46 46 —	48 48	50 50 —	52 52 —	54 54	56 56 —	58 58 —	60 60
8	1816	2 1 1/3	4 2 2/3	6 4	8 5 1/3	10 6 2/3	12 8	14 9 1/3	16 10 2/3	18 12	20 13 1/3	22 14 2/3	24 16	26 17 1/3	28 18 2/3	30 20	32 21 1/3	34 22 2/3	36 24	38 25 1/3	40 26 2/3	42 28	44 29 1/3	46 30 2/3	48 32	50 33 1/3	52 34 2/3	54 36	56 37 1/3	58 38 2/3	60 40
9	1817	2 — 2/3	4 1 1/3	6 2	8 2 2/3	10 3 1/3	12 4	14 4 2/3	16 5 1/3	18 6	20 6 2/3	22 7 1/3	24 8	26 8 2/3	28 9 1/3	30 10	32 10 2/3	34 11 1/3	36 12	38 12 2/3	40 13 1/3	42 14	44 14 2/3	46 15 1/3	48 16	50 16 2/3	52 17 1/3	54 18	56 18 2/3	58 19 1/3	60 20
10	1818	2 —	4 —	6 —	8 —	10 —	12 —	14 —	16 —	18 —	20 —	22 —	24 —	26 —	28 —	30 —	32 —	34 —	36 —	38 —	40 —	42 —	44 —	46 —	48 —	50 —	52 —	54 —	56 —	58 —	60 —
11	1819	1 99 1/3	3 98 2/3	5 98	7 97 1/3	9 96 2/3	11 96	13 95 1/3	15 94 2/3	17 94	19 93 1/3	21 92 2/3	23 92	25 91 1/3	27 90 2/3	29 90	31 89 1/3	33 88 2/3	35 88	37 87 1/3	39 86 2/3	41 86	43 85 1/3	45 84 2/3	47 84	49 83 1/3	51 82 2/3	53 82	55 81 1/3	57 80 2/3	59 80
12	1820	1 98 2/3	3 97 1/3	5 96	7 94 2/3	9 93 1/3	11 92	13 90 2/3	15 89 1/3	17 88	19 86 2/3	21 85 1/3	23 84	25 82 2/3	27 81 1/3	29 80	31 78 2/3	33 77 1/3	35 76	37 74 2/3	39 73 1/3	41 72	43 70 2/3	45 69 1/3	47 68	49 66 2/3	51 65 1/3	53 64	55 62 2/3	57 61 1/3	59 60
13	1821	1 98 —	3 96 —	5 94	7 92 —	9 90 —	11 88	13 86 —	15 84 —	17 82	19 80 —	21 78 —	23 76	25 74 —	27 72 —	29 70	31 68 —	33 66 —	35 64	37 62 —	39 60 —	41 58	43 56 —	45 54 —	47 52	49 50 —	51 48 —	53 46	55 44 —	57 42 —	59 40
14	1822	1 97 1/3	3 94 2/3	5 92	7 89 1/3	9 86 2/3	11 84	13 81 1/3	15 78 2/3	17 76	19 73 1/3	21 70 2/3	23 68	25 65 1/3	27 62 2/3	29 60	31 57 1/3	33 54 2/3	35 52	37 49 1/3	39 46 2/3	41 44	43 41 1/3	45 38 2/3	47 36	49 33 1/3	51 30 2/3	53 28	55 25 1/3	57 22 2/3	59 20
15	1823	1 96 2/3	3 93 1/3	5 90	7 86 2/3	9 83 1/3	11 80	13 76 2/3	15 73 1/3	17 70	19 66 2/3	21 63 1/3	23 60	25 56 2/3	27 53 1/3	29 50	31 46 2/3	33 43 1/3	35 40	37 36 2/3	39 33 1/3	41 30	43 26 2/3	45 23 1/3	47 20	49 16 2/3	51 13 1/3	53 10	55 6 2/3	57 3 1/3	59 —
16	1824	1 96 —	3 92 —	5 88	7 84 —	9 80 —	11 76	13 72 —	15 68 —	17 64	19 60 —	21 56 —	23 52	25 48 —	27 44 —	29 40	31 36 —	33 32 —	35 28	37 24 —	39 20 —	41 16	43 12 —	45 8 —	47 4	49 —	50 96 —	52 92	54 88 —	56 84 —	58 80
17	1825	1 95 1/3	3 90 2/3	5 86	7 81 1/3	9 76 2/3	11 72	13 67 1/3	15 62 2/3	17 58	19 53 1/3	21 48 2/3	23 44	25 39 1/3	27 34 2/3	29 30	31 25 1/3	33 20 2/3	35 16	37 11 1/3	39 6 2/3	41 2	42 97 1/3	44 92 2/3	46 88	48 83 1/3	50 78 2/3	52 74	54 69 1/3	56 64 2/3	58 60
18	1826	1 94 2/3	3 89 1/3	5 84	7 78 2/3	9 73 1/3	11 68	13 62 2/3	15 57 1/3	17 52	19 46 2/3	21 41 1/3	23 36	25 30 2/3	27 25 1/3	29 20	31 14 2/3	33 9 1/3	35 4	36 98 2/3	38 93 1/3	40 88	42 82 2/3	44 77 1/3	46 72	48 66 2/3	50 61 1/3	52 56	54 50 2/3	56 45 1/3	58 40
19	1827	1 94 —	3 88 —	5 82	7 76 —	9 70 —	11 64	13 58 —	15 52 —	17 46	19 40 —	21 34 —	23 28	25 22 —	27 16 —	29 10	31 4 —	32 98 —	34 92	36 86 —	38 80 —	40 74	42 68 —	44 62 —	46 56	48 50 —	50 44 —	52 38	54 32 —	56 26 —	58 20
20	1828	1 93 1/3	3 86 2/3	5 80	7 73 1/3	9 66 2/3	11 60	13 53 1/3	15 46 2/3	17 40	19 33 1/3	21 26 2/3	23 20	25 13 1/3	27 6 2/3	29 —	30 93 1/3	32 86 2/3	34 80	36 73 1/3	38 66 2/3	40 60	42 53 1/3	44 46 2/3	46 40	48 33 1/3	50 26 2/3	52 20	54 13 1/3	56 6 2/3	58 —
21	1829	1 92 2/3	3 85 1/3	5 78	7 70 2/3	9 63 1/3	11 56	13 48 2/3	15 41 1/3	17 34	19 26 2/3	21 19 1/3	23 12	25 4 2/3	26 97 1/3	28 90	30 82 2/3	32 75 1/3	34 68	36 60 2/3	38 53 1/3	40 46	42 38 2/3	44 31 1/3	46 24	48 16 2/3	50 9 1/3	52 2	53 94 2/3	55 87 1/3	57 80
22	1830	1 92 —	3 84 —	5 76	7 68 —	9 60 —	11 52	13 44 —	15 36 —	17 28	19 20 —	21 12 —	23 4	24 96 —	26 88 —	28 80	30 72 —	32 64 —	34 56	36 48 —	38 40 —	40 32	42 24 —	44 16 —	46 8	48 —	49 92 —	51 84	53 76 —	55 68 —	57 60
23	1831	1 91 1/3	3 82 2/3	5 74	7 65 1/3	9 56 2/3	11 48	13 39 1/3	15 30 2/3	17 22	19 13 1/3	21 4 2/3	22 96	24 87 1/3	26 78 2/3	28 70	30 61 1/3	32 52 2/3	34 44	36 35 1/3	38 26 2/3	40 18	41 94 2/3	43 85 1/3	45 76	47 66 2/3	49 57 1/3	51 48	53 38 2/3	55 29 1/3	57 20
24	1832	1 90 2/3	3 81 1/3	5 72	7 62 2/3	9 53 1/3	11 44	13 34 2/3	15 25 1/3	17 16	19 6 2/3	20 97 1/3	22 88	24 78 2/3	26 69 1/3	28 60	30 50 2/3	32 41 1/3	34 32	36 22 2/3	38 13 1/3	40 4	41 94 2/3	43 85 1/3	45 76	47 66 2/3	49 57 1/3	51 48	53 38 2/3	55 29 1/3	57 20
25	1833	1 90 —	3 80 —	5 70	7 60 —	9 50 —	11 40	13 30 —	15 20 —	17 10	19 — —	20 90 —	22 80	24 70 —	26 60 —	28 50	30 40 —	32 30 —	34 20	36 10 —	38 — —	39 90	41 80 —	43 70 —	45 60	47 50 —	49 40 —	51 30	53 20 —	55 10 —	57 — —
26	1834	1 89 1/3	3 78 2/3	5 68	7 57 1/3	9 46 2/3	11 36	13 25 1/3	15 14 2/3	17 4	18 93 1/3	20 82 2/3	22 72	24 61 1/3	26 50 2/3	28 40	30 29 1/3	32 18 2/3	34 8	35 97 1/3	37 86 2/3	39 76	41 65 1/3	43 54 2/3	45 44	47 33 1/3	49 22 2/3	51 12	53 1 1/3	54 90 2/3	56 80
27	1835	1 88 2/3	3 77 1/3	5 66	7 54 2/3	9 43 1/3	11 32	13 20 2/3	15 9 1/3	16 98	18 86 2/3	20 75 1/3	22 64	24 52 2/3	26 41 1/3	28 30	30 18 2/3	32 7 1/3	33 96	35 84 2/3	37 73 1/3	39 62	41 50 2/3	43 39 1/3	45 28	47 16 2/3	49 5 1/3	50 94	52 82 2/3	54 71 1/3	56 60
28	1836	1 88 —	3 76 —	5 64	7 52 —	9 40 —	11 28	13 16 —	15 4 —	16 92	18 80 —	20 68 —	22 56	24 44 —	26 32 —	28 20	30 8 —	31 96 —	33 84	35 72 —	37 60 —	39 48	41 36 —	43 24 —	45 12	47 — —	48 88 —	50 76	52 64 —	54 52 —	56 40
29	1837	1 87 1/3	3 74 2/3	5 62	7 49 1/3	9 36 2/3	11 24	13 11 1/3	14 98 2/3	16 86	18 73 1/3	20 60 2/3	22 48	24 35 1/3	26 22 2/3	28 10	29 97 1/3	31 84 2/3	33 72	35 59 1/3	37 46 2/3	39 34	41 21 1/3	43 8 2/3	44 96	46 83 1/3	48 70 2/3	50 58	52 45 1/3	54 32 2/3	56 20
30	1838	1 86 2/3	3 73 1/3	5 60	7 46 2/3	9 33 1/3	11 20	13 6 2/3	14 93 1/3	16 80	18 66 2/3	20 53 1/3	22 40	24 26 2/3	26 13 1/3	28 —	29 86 2/3	31 73 1/3	33 60	35 46 2/3	37 33 1/3	39 20	41 6 2/3	42 93 1/3	44 80	46 66 2/3	48 53 1/3	50 40	52 26 2/3	54 13 1/3	56 —
Öszves.	58 90 —	117 80 —	176 70 —	235 60 —	294 50 —	353 40 —	412 30 —	471 20 —	530 10 —	589 — —	647 90 —	706 80 —	765 70 —	824 60 —	883 50 —	942 40 —	1001 30 —	1060 20 —	1119 10 —	1178 — —	1236 90 —	1295 80 —	1354 70 —	1413 60 —	1472 50 —	1531 40 —	1590 30 —	1649 20 —	1708 10 —	1767 — —

A VI-dik TÁBLA

Azt mutattya ki, hogy egy Hold ültetés Erdőnek rendes irtásaibúl 30 Esztendők el folyása alatt 325 forintok légyen a Jövedelme.

EGYETEMI KÖNYVTÁR PÉCS

A VI-dik TÁBLA

zt mutattya ki, hogy egy Hold ültetés Erdőnek rendes irtásaibúl 30 Esztendők el folyása alatt 325 forintok légyen a Jövedelme.

VI-dik TÁBLA.

Esztendőben Szám szerént	Nevezet	Ki irtódhatódik Fa, Szám szerént	Egy illyetén Fa megér for.	p.	Öszvességgel meg érnek a ki irtott Fák for.
1	1809	—	—	—	—
2	1810	—	—	—	—
3	1811	—	—	—	—
4	1812	—	—	—	—
5	1813	—	—	—	—
6	1814	20	—	5	1
7	1815	20	—	10	2
8	1816	20	—	15	3
9	1817	20	—	20	4
10	1818	20	—	25	5
11	1819	20	—	30	6
12	1820	20	—	35	7
13	1821	20	—	40	8
14	1822	20	—	45	9
15	1823	20	—	50	10
16	1824	20	—	55	11
17	1825	20	—	60	12
18	1826	20	—	65	13
19	1827	20	—	70	14
20	1828	20	—	75	15
21	1829	20	—	80	16
22	1830	20	—	85	17
23	1831	20	—	90	18
24	1832	20	—	95	19
25	1833	20	1	—	20
26	1834	20	1	5	21
27	1835	20	1	10	22
28	1836	20	1	15	23
29	1837	20	1	20	24
30	1838	20	1	25	25
Öszveséggel		500	—	—	325

A VII-dik TÁBLA

Azt mutattya ki, hogy az ollyatén Birtokos, a ki 30 esztendeig minden Esztendőben egy Hold Erdőt ültettetett maga számára, azon 30 Esztendő alatt még t. i. az első Hold Erdő vágás alá vétetődik, az irtásokból és ritkitásokból bé vészen összveséggel 2925 forintnyi Jövedelmet.

Szám	25	26	27	28	29	30	Összességgel az első Hold Erdő le vágása üdejéig ád Jövedelmet.
Ne-	1833	1834	1835	1836	1837	1838	
Szám sz esztet	l m e t						
	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.
1	20	21	22	23	24	25	325
2	19	20	21	22	23	24	300
3	18	19	20	21	22	23	276
4	17	18	19	20	21	22	253
5	16	17	18	19	20	21	231
6	15	16	17	18	19	20	210
7	14	15	16	17	18	19	190
8	13	14	15	16	17	18	171
9	12	13	14	15	16	17	153
10	11	12	13	14	15	16	136
11	10	11	12	13	14	15	120
12	9	10	11	12	13	14	105
13	8	9	10	11	12	13	91
14	7	8	9	10	11	12	78
15	6	7	8	9	10	11	66
16	5	6	7	8	9	10	55
17	4	5	6	7	8	9	45
18	3	4	5	6	7	8	36
19	2	3	4	5	6	7	28
20	1	2	3	4	5	6	21
21	—	1	2	3	4	5	15
22	---	—	1	2	3	4	10
23	---	---	—	1	2	3	6
24	---	---	---	—	1	2	3
25	---	---	---	---	—	1	1
26	---	---	---	---	---	—	—
27	---	---	---	---	---	---	---
28	---	---	---	---	---	---	---
29	---	---	---	---	---	---	---
30	---	---	---	---	---	---	---
4	210	231	253	276	300	325	2925

VII-dik TÁBLA.

Szám	Nevezet	szerént való Esztendőben	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	Összvességgel az első Hold Erdő le vágása üdejéig ád Jövedelmet.
			1809	1810	1811	1812	1813	1814	1815	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838	
Szám	Nevezet		Az Irtásokbúl ád Jövedelmet																														
szerént való esztendőben ültetett Erdő			f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.	f.
1	1809		—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	325
2	1810		—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	300
3	1811		—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	276
4	1812		—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	253
5	1813		—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	231
6	1814		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	210
7	1815		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	190
8	1816		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	171
9	1817		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	153
10	1818		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	136
11	1819		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	120
12	1820		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	105
13	1821		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	91
14	1822		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	78
15	1823		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	66
16	1824		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	55
17	1825		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	9	45
18	1826		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	8	36
19	1827		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	7	28
20	1828		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	6	21
21	1829		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	5	15
22	1830		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	4	10
23	1831		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	6
24	1832		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
25	1833		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
26	1834		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	1835		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	1836		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	1837		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	1838		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összeséggel			---	---	---	---	---	1	3	6	10	15	21	28	36	45	55	66	78	91	105	120	136	153	171	190	210	231	253	276	300	325	2925

A VIII-dik TÁBLA

Azt mutattya ki, hogy azon ember, a ki Interes pénzen fog ültettetni 30 esztendeig minden Esztendőben egy Hold Erdőt, az ezen Erdők irtásának azon üdő alatt való Jövedelméből nem tsak a költsönözött Tőke pénzt, hanem annak 6 pro Cento Interessét is ki fizetheti, ezen fölűl 540 forint 72 pénze marad nékie nyereségűl, egyszersmind ingyen jut 30 Hold Erdő birtokába.

A VIII-dik TÁBLA

Azt mutattya ki, hogy azon ember, a ki Interes pénzen fog ültettetni 30 esztendeig minden Esztendőben egy Hold Erdőt, az ezen Erdők irtásának azon üdő alatt való Jövedelmébűl nem tsak a költsönözött Tőke pénzt, hanem annak 6 pro Cento Interessét is ki fizetheti, ezen fölűl 540 forint 72 pénze marad nékie nyereségűl, egyszersmind ingyen jut 30 Hold Erdő birtokába.

VIII - *dik* TÁBLA.

Esztendőben	A költsönözött Tőkepénz					A 30 Hold Erdő irtásából való Jövedelem				
Szám szerént	Nevezet	Mennyisége a III-dik Tábla szerént for.	p.	6 pro Cento Intereſſe: Esztendők alatt	tészen for.	p.	Mennyisége a VII-dik Tábla szerént for.	6 pro Cento Intereſſe: Esztendők alatt	tészen for.	p.
1	1809	61	80	30	111	24 -----	---	---	---	---
2	1810	61	60	29	107	18 4/10	---	---	---	---
3	1811	61	40	28	103	15 2/10	---	---	---	---
4	1812	61	20	27	99	14 4/10	---	---	---	---
5	1813	61	---	26	95	16 ----	---	---	---	---
6	1814	60	80	25	91	20 -----	1	24	1	44
7	1815	60	60	24	87	26 4/10	3	23	4	14
8	1816	60	40	23	83	35 2/10	6	22	7	92
9	1817	60	20	22	79	46 4/10	10	21	12	60
10	1818	60	---	21	75	60 -----	15	20	18	---
11	1819	59	80	20	71	76 -----	21	19	23	94
12	1820	59	60	19	67	94 4/10	28	18	30	24
13	1821	59	40	18	64	15 2/10	36	17	36	72
14	1822	59	20	17	60	38 4/10	45	16	43	20
15	1823	59	---	16	56	64 -----	55	15	49	50
16	1824	58	80	15	52	92 -----	66	14	55	44
17	1825	58	60	14	49	22 4/10	78	13	60	84
18	1826	58	40	13	45	55 2/10	91	12	65	52
19	1827	58	20	12	41	90 4/10	105	11	69	30
20	1828	58	---	11	38	28 -----	120	10	72	---
21	1829	57	80	10	34	68 -----	136	9	73	44
22	1830	57	60	9	31	10 4/10	153	8	73	44
23	1831	57	40	8	27	55 2/10	171	7	71	82
24	1832	57	20	7	24	2 4/10	190	6	68	40
25	1833	57	---	6	20	52 -----	210	5	63	---
26	1834	56	80	5	17	4 -----	231	4	55	44
27	1835	56	60	4	13	58 4/10	253	3	45	54
28	1836	56	40	3	10	15 2/10	276	2	33	12
29	1837	56	20	2	6	74 4/10	300	1	18	---
30	1838	56	---	1	3	36 -----	325	---	---	---
Tészen		1767	---	---	1670	28 -----	2925	---	1053	---
Összevévén		3437 f. 28 p.					3978 for.			

Egymásból kihúzván marad nyereség 540 f. 72 p.

A IX-dik TÁBLA

Azt mutattya ki, hogy minden Birtokosnak 30 Esztendők alatt ültettetett 30 Holdakból álló Erdeje könnyű Számvetéssel meg érjen 10,825 forintokat.

IX. dik TÁBLA.

Szám szerént való esztendőben ültetett Erdő	Nevezet	Esztendős korában		Minden Fa meg ér		Öszveséggel minden Hold Erdő meg ér
		Van benne Fa szám	szerént	f.	p.	for.
1	1809	30	500	1	25	625
2	1810	29	520	1	20	624
3	1811	28	540	1	15	621
4	1812	27	560	1	10	616
5	1813	26	580	1	5	609
6	1814	25	600	1	--	600
7	1815	24	620	—	95	589
8	1816	23	640	—	90	576
9	1817	22	660	—	85	561
10	1818	21	680	—	80	544
11	1819	20	700	—	75	525
12	1820	19	720	—	70	504
13	1821	18	740	—	65	481
14	1822	17	760	—	60	456
15	1823	16	780	—	55	429
16	1824	15	800	—	50	400
17	1825	14	820	—	45	369
18	1826	13	840	—	40	336
19	1827	12	860	—	35	301
20	1828	11	880	—	30	264
21	1829	10	900	—	25	225
22	1830	9	920	—	20	184
23	1831	8	940	—	15	141
24	1832	7	960	—	10	96
25	1833	6	980	—	5	49
26	1834	5	1000	—	4	40
27	1835	4	1000	—	3	30
28	1836	3	1000	—	2	20
29	1837	2	1000	—	1	10
30	1838	1	-----	—	--	--
			Öszveséggel			10,825
Általjában egy Hold - - -						360 5/6 f.
A különös Birtokosoknak 10,000 Holdakból álló Erdeje pedig meg ér						3,608,333 1/3 f.

X-dik TÁBLA

Nemes Szabad Királyi Szeged Várossában 10,000 Hold Siványokon 30 Esztendők el folyása alatt a magános Birtokosok költségén ültetendő Erdőkre ügyelő Erdei Tisztartóság Pénz Tára Jövedelmeinek és Költségeinek öszveséges elő adása.

EGYETEMI KÖNYVTÁR
1931-1934

B

ö l t s c		
	Épületek tsinálatására	Az Erdők
	for.	for
500		1,7
500		1,7
500		1,7

X-dik TÁBLA.

Esztendőben		A Jövedelem áll									A Költség tétetődik														
Szám	Nevezet	Pénz Tár Maradéka			Az el intézésre és ültetésre vettetett adóból		A Gondviselésre vettetett adóból		Költsönözött Tőke Pénzből		Különös Jövedelembül		Összeséggel		A Tisztek fizetésére	Azalatt valók, Tsőszök, Vadászok fizetésére	Épületek tsinálatására	Az Erdők ültetésére	A Gyümölts fák oltására és a vad fa magok's fiatalok bészerzésére	Egy tanuló ifiúnak nevelésére	Interesek megfizetésére	A föl vett Tőke Pénznek visszafizetésére	Különös Költségek		Összeséggel	Marad a Pénz Tárba készen		
szerént		f.	p.		for.		for.	p.	for.		f.	p.	for.	p.	for.	for.	for.	for.	for.	for.	for.	for.	f.	p.	for.	for.	p.	
1	1809	—	—	—	2,000		333	33 1/3	3,400		—	—	5,736	33 1/3	2,700	100	500	1,750	200	200	204		—	—	5,654	79	33 1/3	
2	1810	79	33 1/3		2,000		666	66 2/3	2,600		—	—	5,346	—	2,700	100	—	1,750	200	200	360		—	—	5,310	36	—	
3	1811	36	—		2,000		1,000	—	3,100		—	—	6,136	—	2,700	200	500	1,750	200	200	546		—	—	6,096	40	—	
4	1812	40	—		2,000		1,333	33 1/3	2,400		—	—	5,773	33 1/3	2,700	200	—	1,750	200	200	690		—	—	5,740	33	33 1/3	
5	1813	33	33 1/3		2,000		1,666	66 2/3	2,900		—	—	6,600	—	2,700	300	500	1,750	200	200	864		—	—	6,514	86	—	
6	1814	86	—		2,000		2,000	—	2,100		—	—	6,186	—	2,700	300	—	1,750	200	200	990		—	—	6,140	46	—	
7	1815	46	—		2,000		2,333	33 1/3	2,600		—	—	6,979	33 1/3	2,700	400	500	1,750	200	200	1,146		—	—	6,896	83	33 1/3	
8	1816	83	33 1/3		2,000		2,666	66 2/3	1,800		—	—	6,350	—	2,700	400	—	1,750	200	200	1,254		—	—	6,504	46	—	
9	1817	46	—		2,000		3,000	—	2,200		—	—	7,246	—	2,700	500	500	1,750	200	200	1,386		—	—	7,236	10	—	
10	1818	10	—		2,000		3,333	33 1/3	1,500		—	—	6,843	33 1/3	2,700	500	—	1,750	200	200	1,476		—	—	6,826	17	33 1/3	
11	1819	17	33 1/3		2,000		3,666	66 2/3	1,900		—	—	7,584	—	2,700	600	500	1,750	200	200	1,590		—	—	7,540	44	—	
12	1820	44	—		2,000		4,000	—	1,100		—	—	7,144	—	2,700	600	—	1,750	200	200	1,656		—	—	7,106	38	—	
13	1821	38	—		2,000		4,333	33 1/3	1,500		—	—	7,871	33 1/3	2,700	700	500	1,750	200	200	1,746		—	—	7,796	75	33 1/3	
14	1822	75	33 1/3		2,000		4,666	66 1/6	600		—	—	7,342	—	2,700	700	—	1,750	200	200	1,782		—	—	7,332	10	—	
15	1823	10	—		2,000		5,000	—	1,000		—	—	8,010	—	2,700	800	500	1,750	200	200	1,842		—	—	7,992	18	—	
16	1824	18	—		2,000		5,333	33 1/3	200		—	—	7,551	33 1/3	2,700	800	—	1,750	200	200	1,854		—	—	7,504	47	33 1/3	
17	1825	47	33 1/3		2,000		5,666	66 1/6	500		—	—	8,214	—	2,700	900	500	1,750	200	200	1,884		—	—	8,134	80	—	
18	1826	80	—		2,000		6,000	—	—		—	—	8,080	—	2,700	900	—	1,750	200	200	1,884		—	—	7,634	446	—	
19	1827	446	—		2,000		6,333	33 1/3	—		—	—	8,779	33 1/3	2,700	1,000	500	1,750	200	200	1,854	500	—	—	8,704	75	33 1/3	
20	1828	75	33 1/3		2,000		6,666	66 2/6	—		—	—	8,742	—	2,700	1,000	—	1,750	200	200	1,794	1,000	—	—	8,644	98	—	
21	1829	98	—		2,000		7,000	—	—		—	—	9,098	—	2,700	1,100	500	1,750	200	200	1,740	900	—	—	9,090	8	—	
22	1830	8	—		2,000		7,333	33 1/3	—		—	—	9,341	33 1/3	2,700	1,100	—	1,750	200	200	1,638	1,700	—	—	9,288	53	33 1/3	
23	1831	53	33 1/3		2,000		7,666	66 2/6	—		—	—	9,720	—	2,700	1,200	500	1,750	200	200	1,542	1,600	—	—	9,692	28	—	
24	1832	28	—		2,000		8,000	—	—		—	—	10,028	—	2,700	1,200	—	1,750	200	200	1,392	2,500	—	—	9,942	86	—	
25	1833	86	—		2,000		8,333	33 1/3	—		—	—	10,419	33 1/3	2,700	1,300	500	1,750	200	200	1,242	2,500	—	—	10,392	27	33 1/3	
26	1834	27	33 1/3		2,000		8,666	66 2/6	—		—	—	10,694	—	2,700	1,300	—	1,750	200	200	1,032	3,500	—	—	10,682	12	—	
27	1835	12	—		2,000		9,000	—	—		—	—	11,012	—	2,700	1,400	500	1,750	200	200	828	3,400	—	—	10,978	34	—	
28	1836	34	—		2,000		9,333	33 1/3	—		—	—	11,367	33 1/3	2,700	1,400	—	1,750	200	200	558	4,500	—	—	11,308	59	33 1/3	
29	1837	59	33 1/3		2,000		9,666	66 2/6	—		—	—	11,726	—	2,700	1,500	500	1,750	200	200	288	4,500	—	—	11,638	88	—	
30	1838	88	—		2,000		10,000	—	—		—	—	12,088	—	2,700	1,500	—	1,750	200	200	—	4,800	—	—	11,150	938	—	
Összes.		1805	33 1/3		60,000		155,000	—	31,400		—	—	248,205	33 1/3	81,000	24,000	7,500	52,500	6,000	6,000	37,062	31,400	—	—	245,462	2743	33 1/3	

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

756589

756589

756589